

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
POLLACK MIHÁLY MŰSZAKI ÉS INFORMATIKAI KAR

Történelmi építmények tartószerkezeteinek állapotvizsgálata diagnosztikai módszerekkel

Bevezető

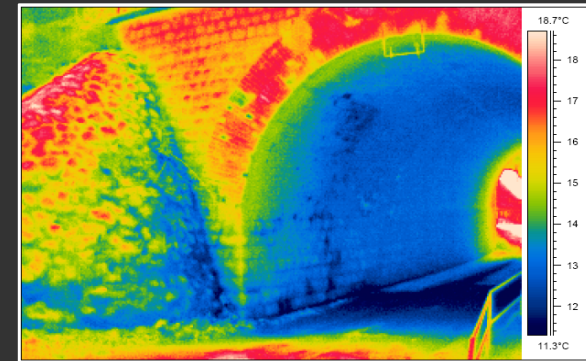
Dr. Orbán Zoltán

**Szilárdságtan és Tartószerkezetek Tanszék
Szerkezetek Diagnosztikája és Analízise Kutatócsoport**

Szerkezetek Diagnosztikája és Analízise Kutatócsoport

Kutatások történeti építmények tartószerkezetei témakörben

- ◆ Történeti építmények építési technológiai és anyagai
- ◆ Tartószerkezetek károsodási folyamatai
- ◆ Roncsolásmentes diagnosztikai eljárások fejlesztése és alkalmazása
- ◆ Szerkezetek állapot értékelése és várható élettartamának megállapítása
- ◆ Szerkezeti analízis módszerek fejlesztése
- ◆ Tartószerkezeti megerősítés, rehabilitáció

Szerkezetek Diagnosztikája és Analízise Kutatócsoport

Mobil szerkezet-diagnosztikai laboratórium

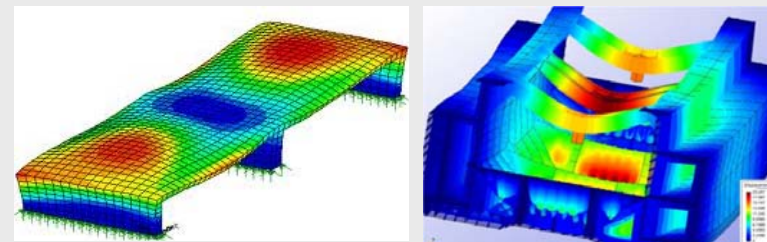
Építőanyag-vizsgáló laboratórium

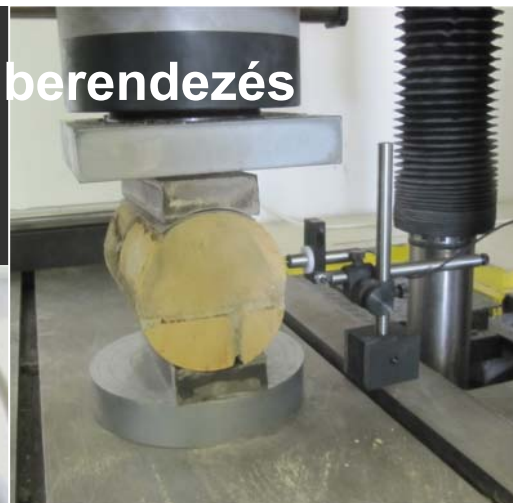
Tartószerkezet-vizsgáló laboratórium

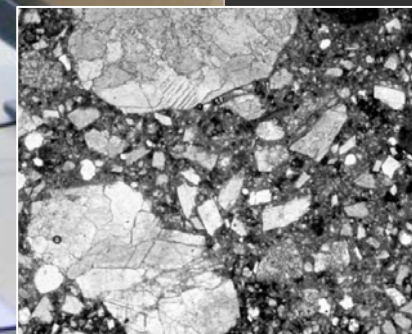
Tartószerkezet-modellezés csoport

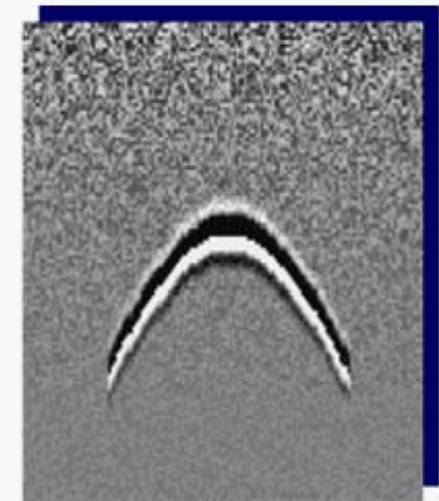
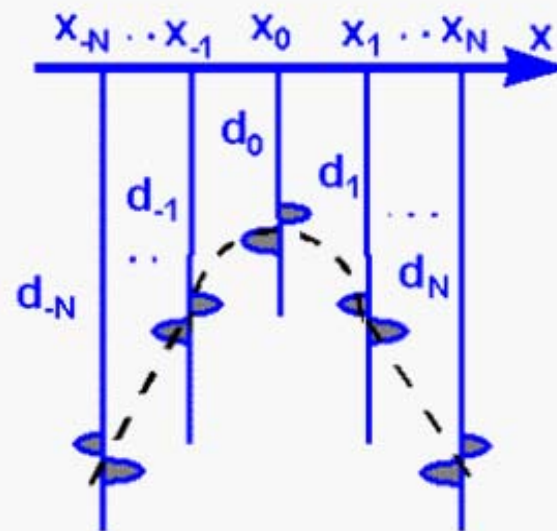
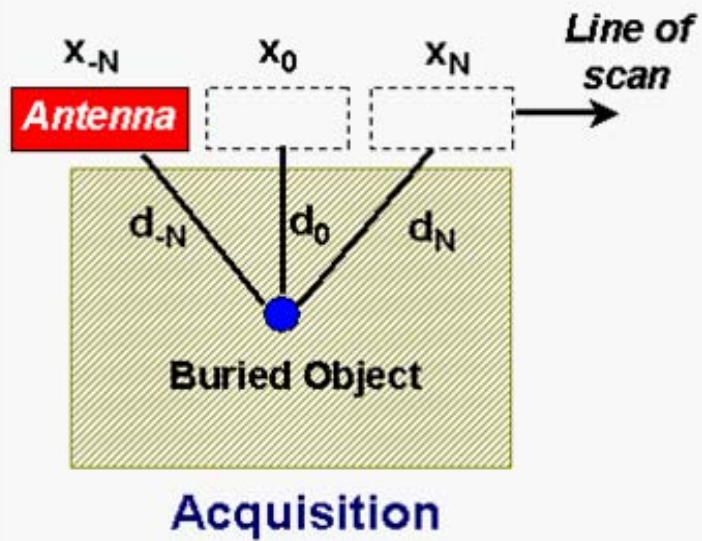
INSTRON 5595 univerzális vizsgáló berendezés

VEGA 3 SBH Elektronmikroszkóp

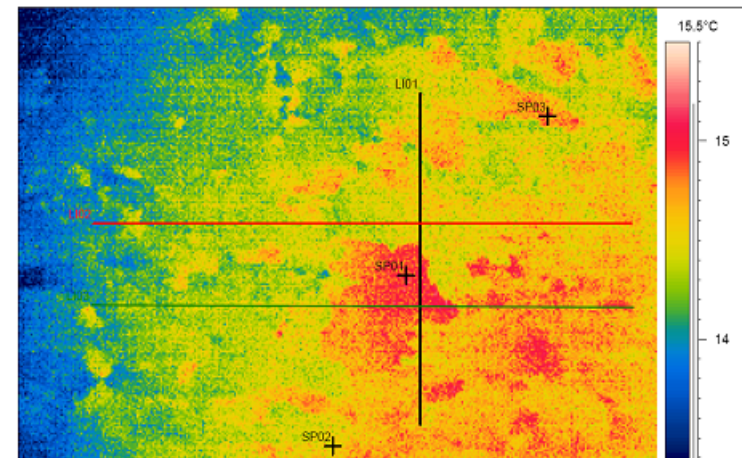
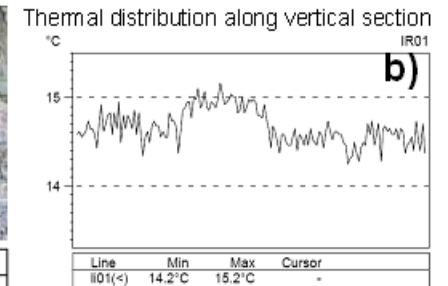
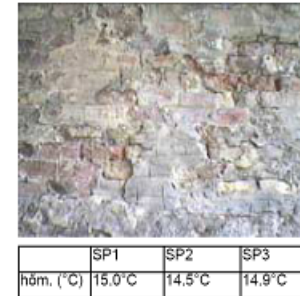
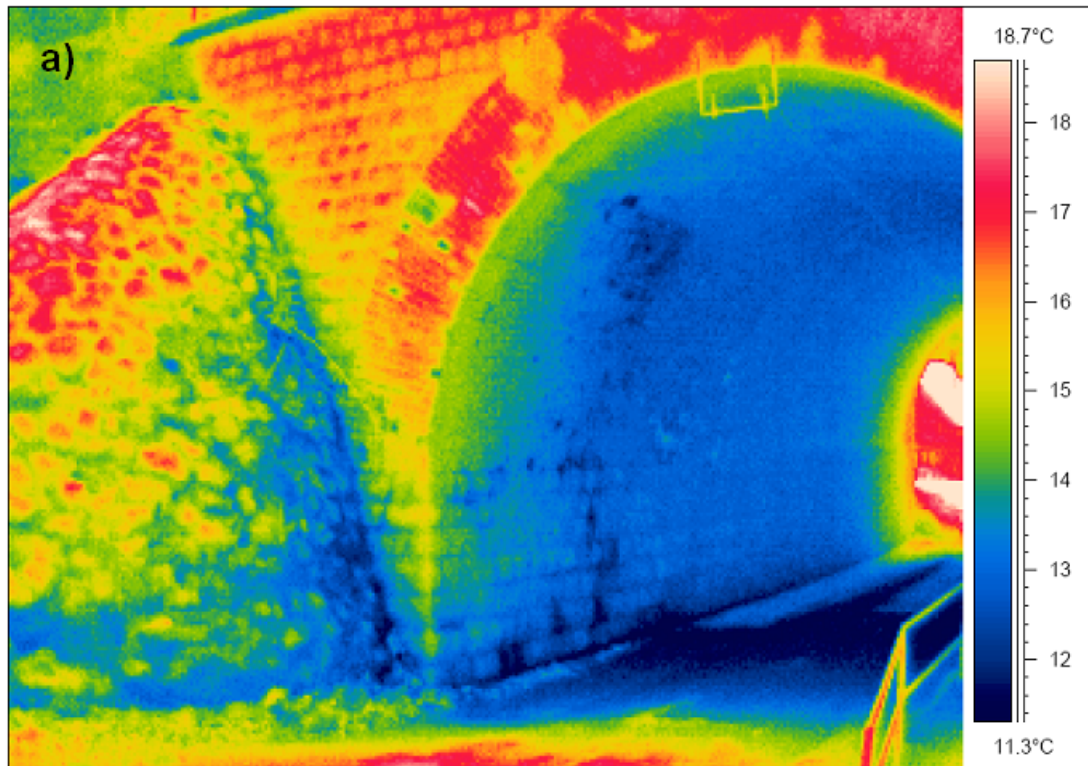
IDS duálfrekvenciás georadar

Radar map

TESTO 885 nagy érzékenységű infravörös kamera

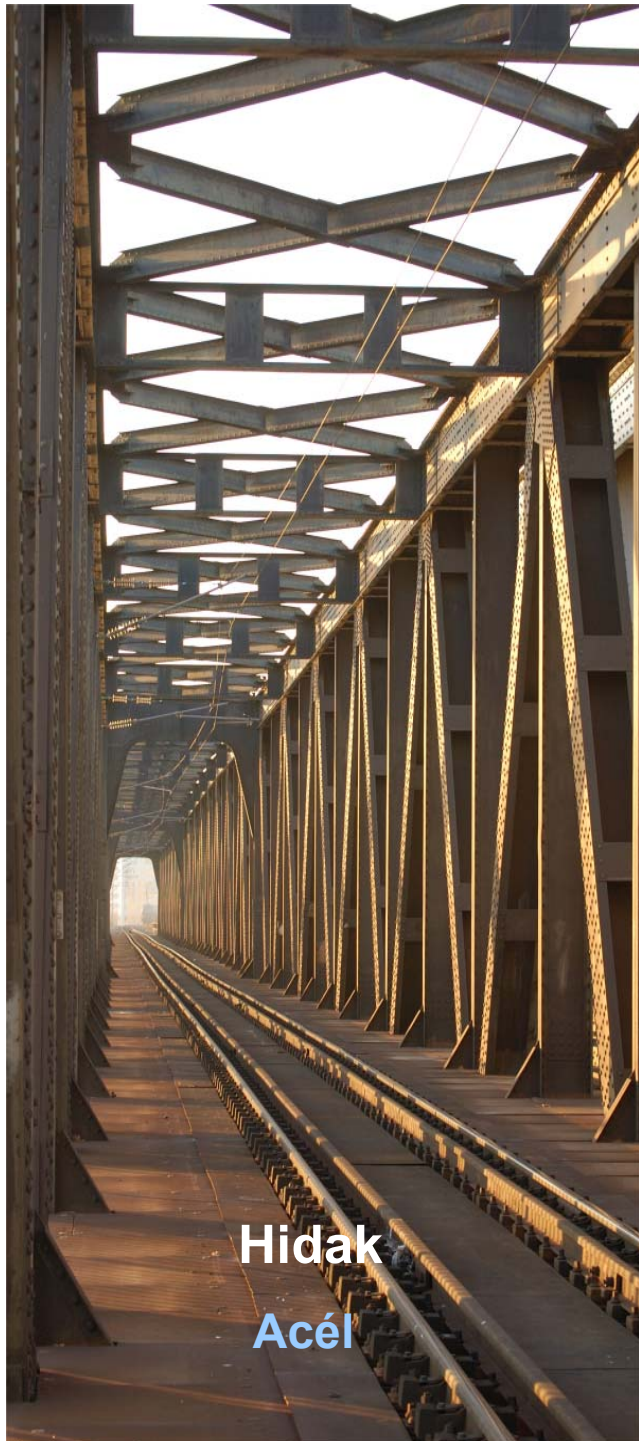

Mobil szerkezetvizsgáló eszközök

Vizsgálatok Alpin-technikával

Hidak
Acél

Ipari létesítmények
Beton, vasbeton

Történelmi építmények
Falazott szerkezetek

Mérnöki szerkezetek rahabilitációjának alapelvei

A beavatkozások tervezésének menete

1. Adatbázis /tervek, felmérések dokumentációi/

2. Hibafeltárás \Rightarrow Hibák okainak felderítése

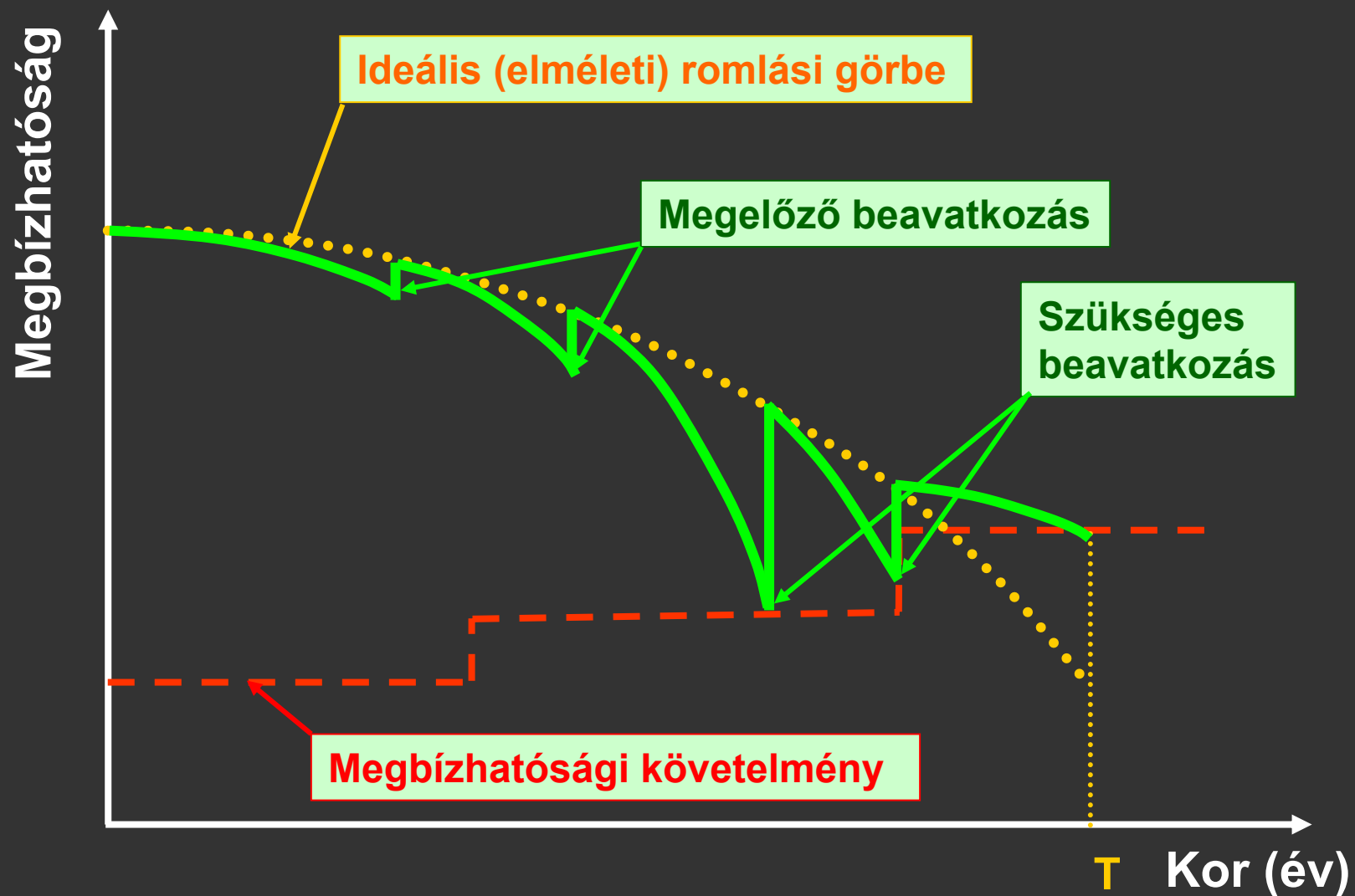
3. Szerkezet elemzése \Rightarrow Értékelés
/teherbírás, használhatóság, tartósság/

4. A beavatkozás megtervezése
/karbantartás, felújítás, megerősítés/

DIAGNOSZTIKA

műszaki,
gazdasági
szempontok

A beavatkozások időzítésének tervezése

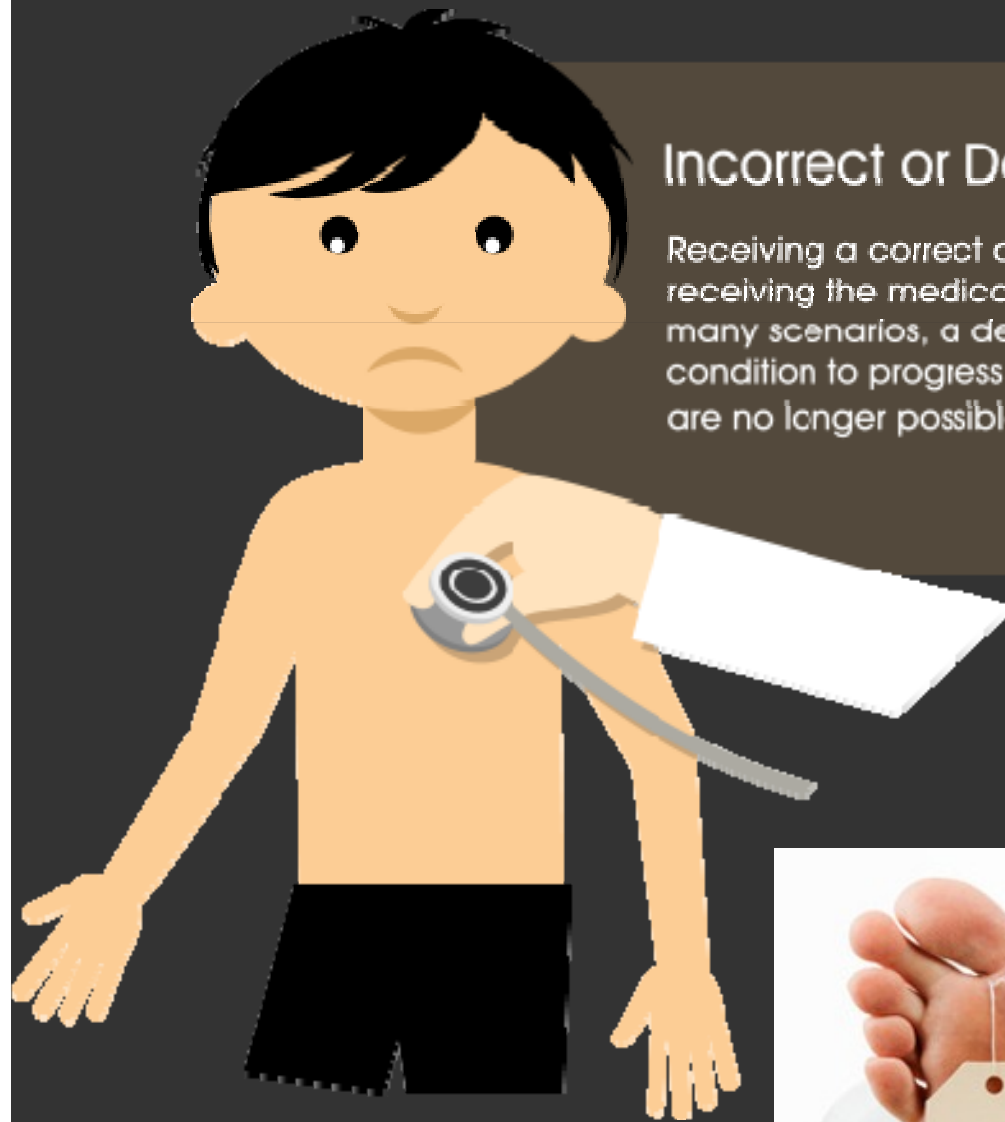
A beavatkozások megtervezésének alapelvei

Nemcsak tüneti kezelés kell, hanem a meghibásodás okainak a megszüntetése

A teherbírási, használhatósági és tartóssági problémákat együtt kell kezelni

**Az alkalmazott műszaki megoldás illeszkedjen a meglévő szerkezet teherviselő rendszeréhez
(statikai kompatibilitás)**

**Az alkalmazott anyagok legyenek összeférhetőek a meglévő szerkezet anyagaival
(fizikai, kémiai kompatibilitás)**

Incorrect or Delayed Diagnosis

Receiving a correct and timely diagnosis is essential to receiving the medical attention a condition requires. In many scenarios, a delayed diagnosis could cause a condition to progress so far that regular treatment options are no longer possible.

Kutatási projektek – 1.

Kő-, és téglaboltozatú hidak állapotvizsgálata és állagmegóvása

UIC International Union of Railways
Assessment, Inspection and Maintenance of Masonry
Arch Railway Bridges /2004-2008, 2011-2014/

A kérdés jelentősége

Boltozott hidak óriási száma Európában

Egyre növekvő igénybevételek

Állapotromlás

**Az európai vasúti hídállomány
kb. 50%-a!**

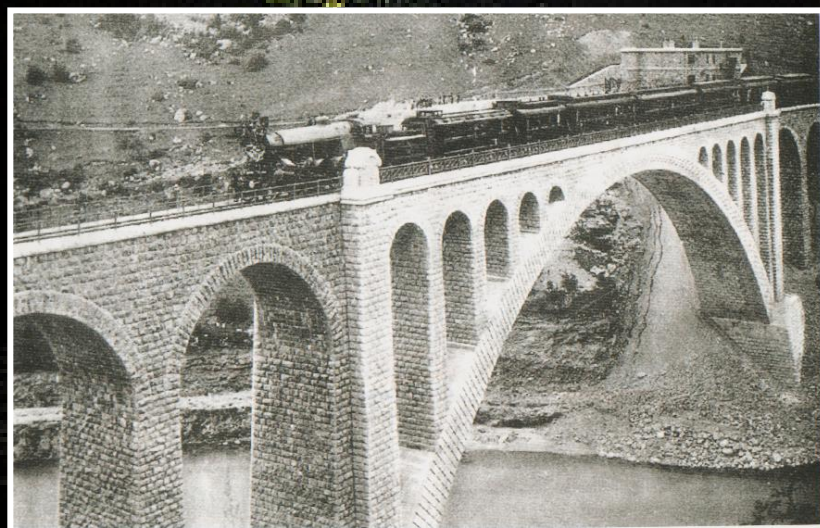
Göltzsch viadukt

/1845-1851, Németország/

Isonzó viadukt

/1901-1905, Szlovénia/

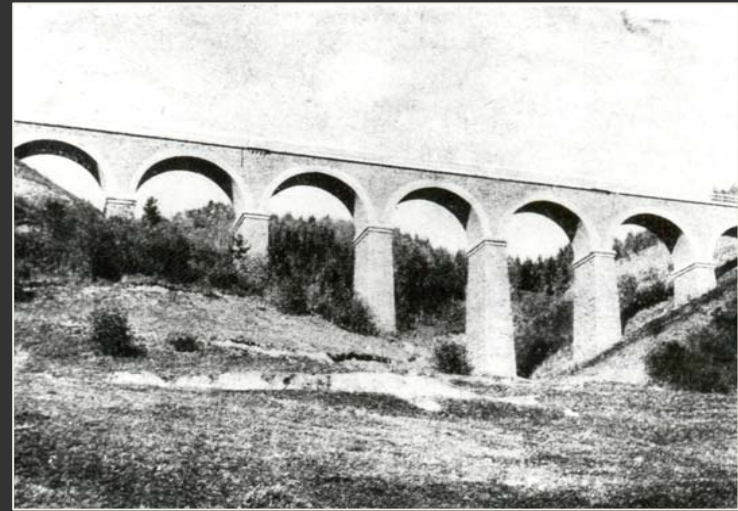
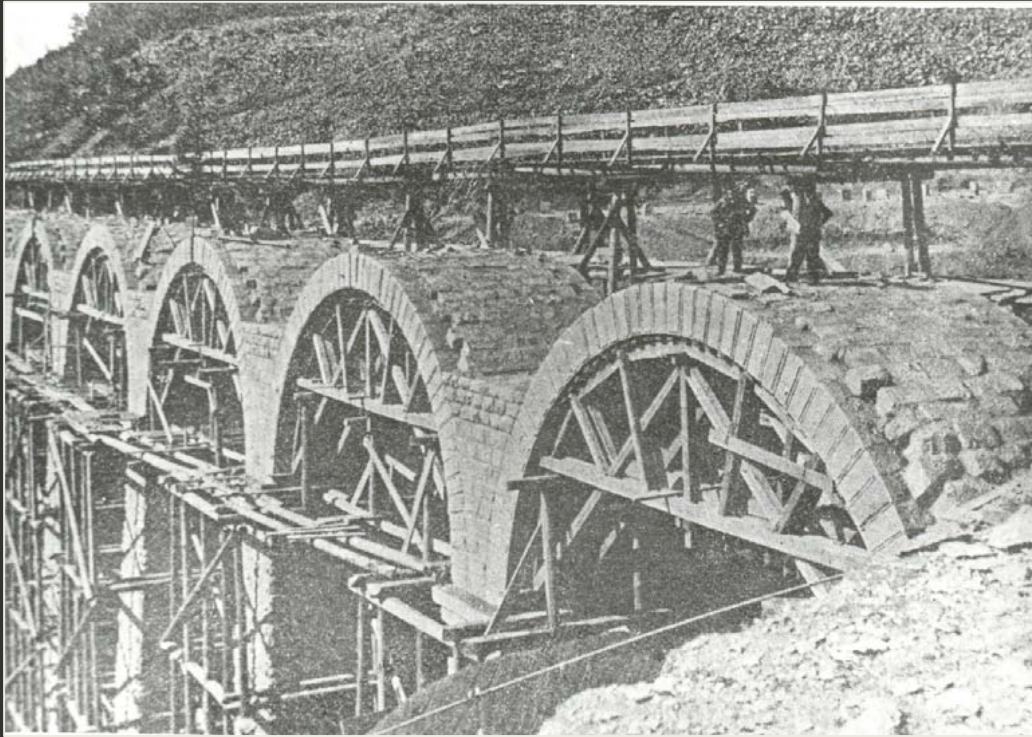

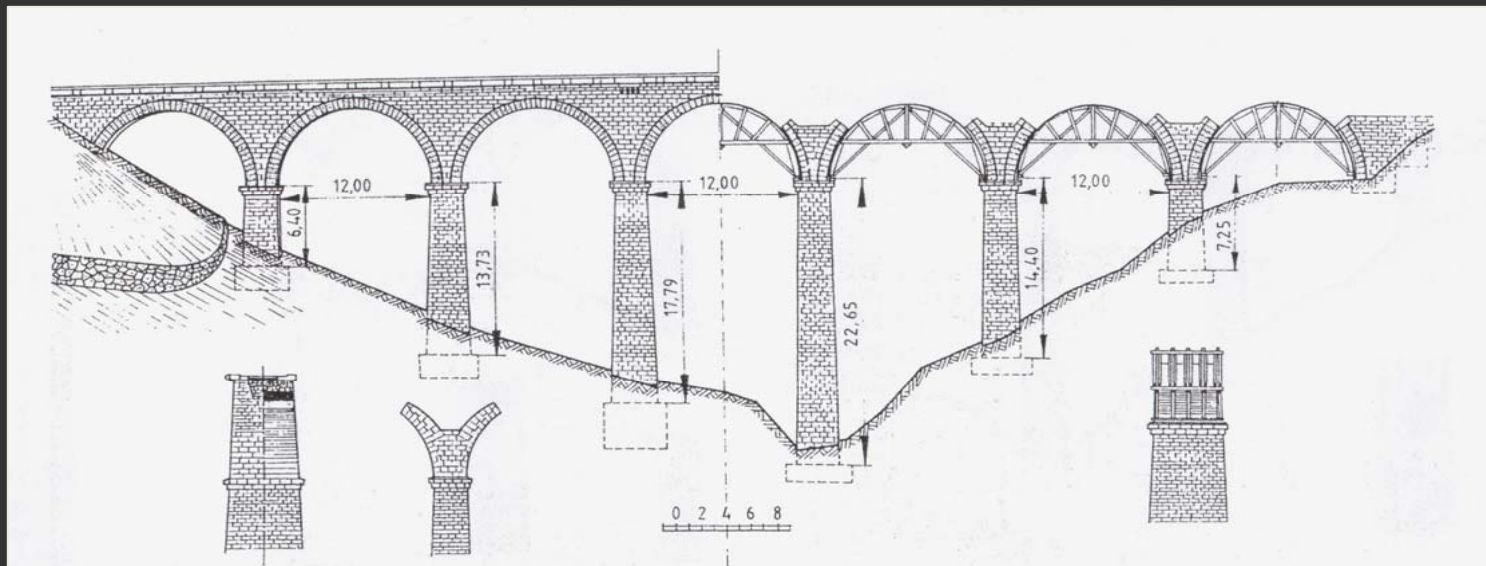

Ladók völgyhíd

Tipikus hazai vasúti kőhidak

Szerencs-Sátoraljaújhely

Közúti köhidak /Galíciai út/

Vámosújfalú

Olaszliszka

Olaszliszka

Szegilong

Korábbi hibás beavatkozások /elrettentő példák/

Szegilong

Héhalom

1947

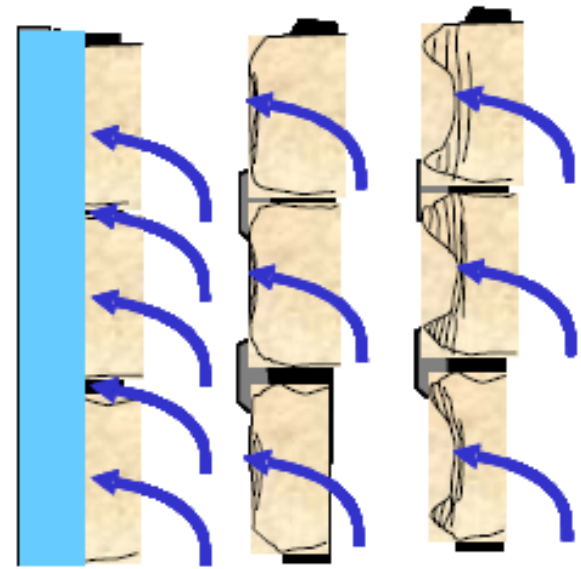

Hibás fugázóanyag

1

2

3

A rehabilitáció szükséges megközelítése

Tönkremenetel okainak megszüntetése

Meglévő szerkezeti kapacitás kihasználása

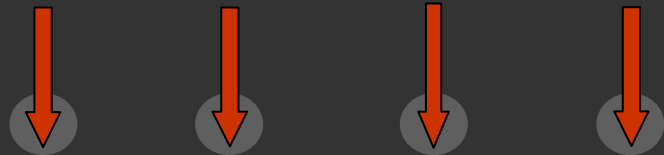
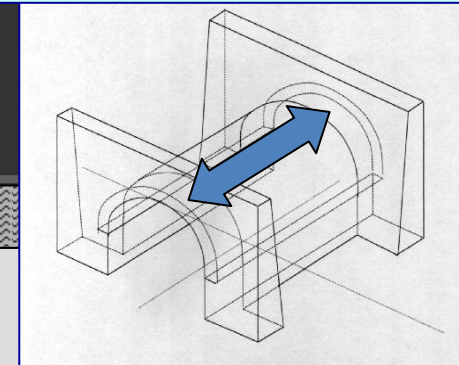
Tehermentesítés helyett stabilizálás

**Fizikai, kémiai, mechanikai
kompatibilitás a meglévő szerkezettel**

A szerkezeti modellezés nehézségei

Keresztirányú hatások (3D)

Teher eloszlás

Talaj/háttöltés hatása

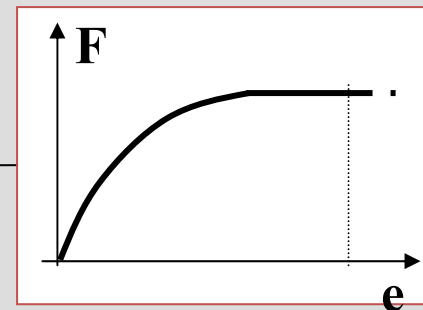
Mögéfalazás hatása

Szomszédos támaszok

Károsodások hatása

Nemlineáris viselkedés

Inhomogén anyag

NAGY BIZONYTALASÁG A BEMENŐ ADATOKBAN!

Számítási eljárások

‘Egyszerű’ módszerek

‘Komplex’ módszerek

Empirikus

2D nemlineáris

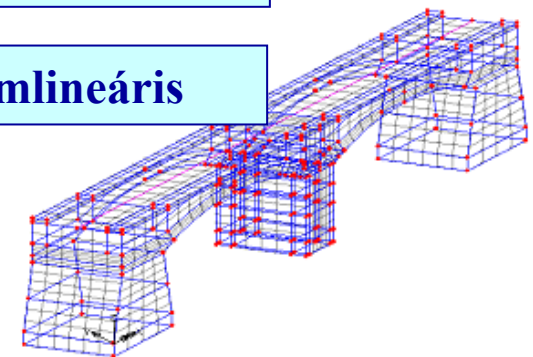
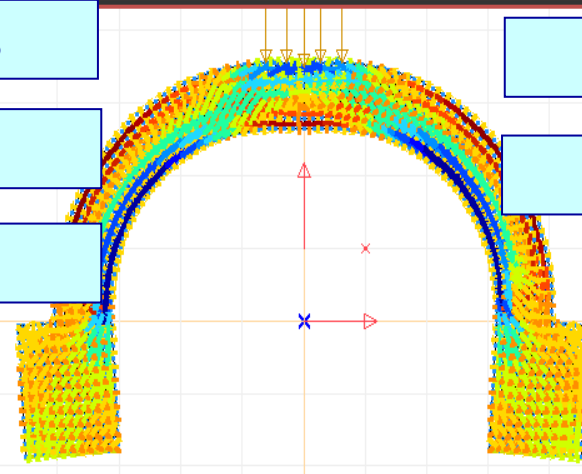
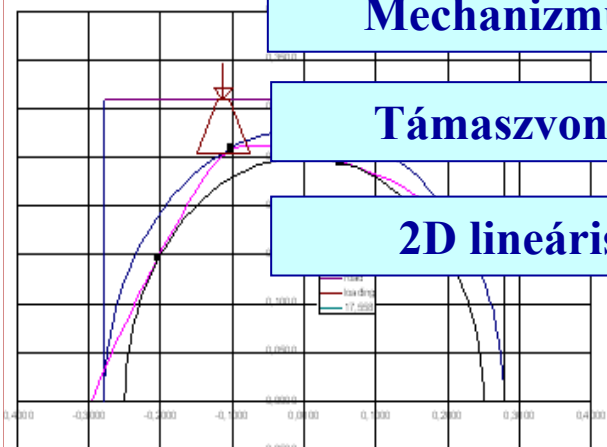
Mechanizmus

3D lineáris

Támaszvonala

3D nemlineáris

2D lineáris

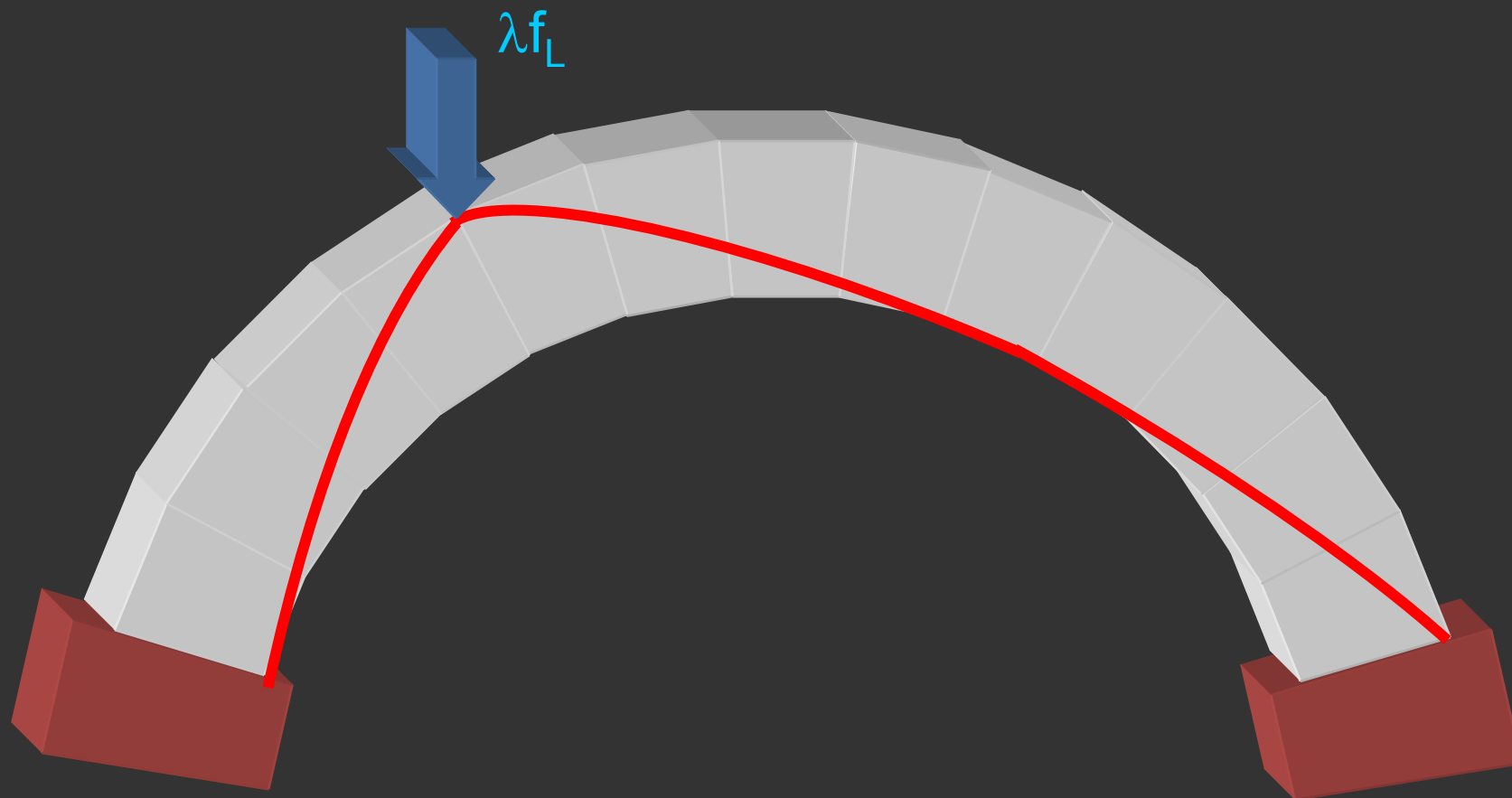

Single Axle at 1650 mm
10.50

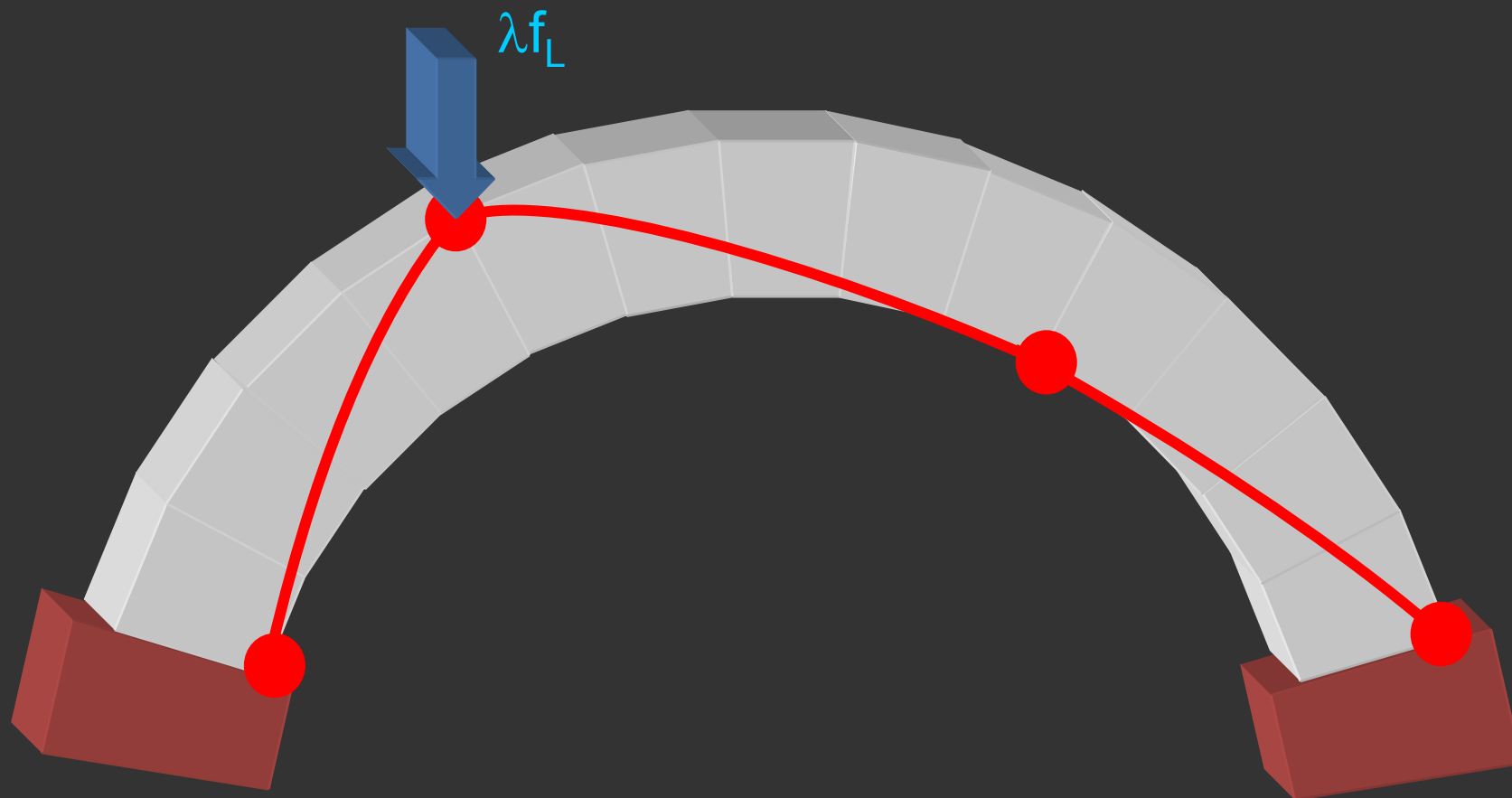
1.563E-01
1.563E-01

ANSYS

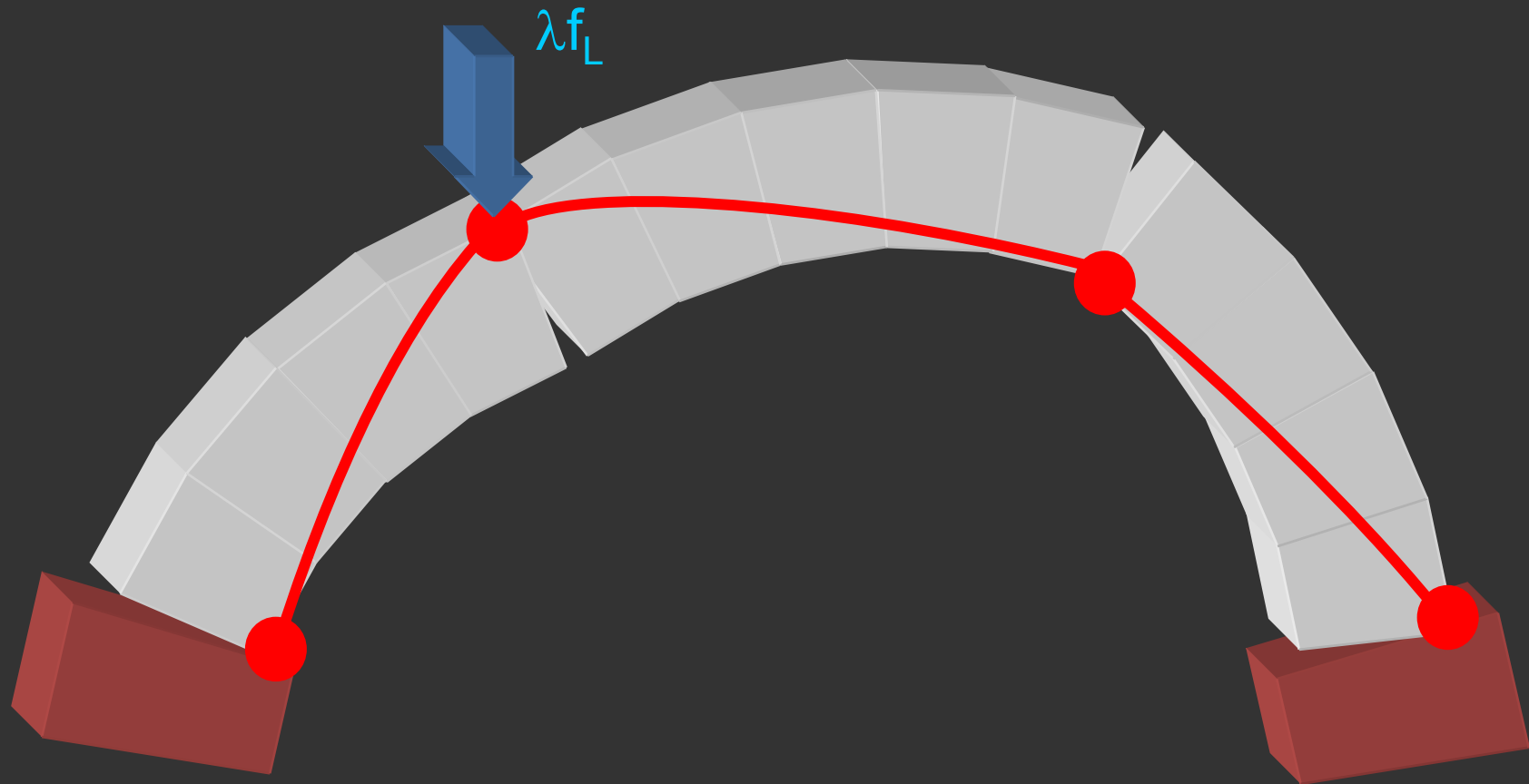
Mechanizmus módszer

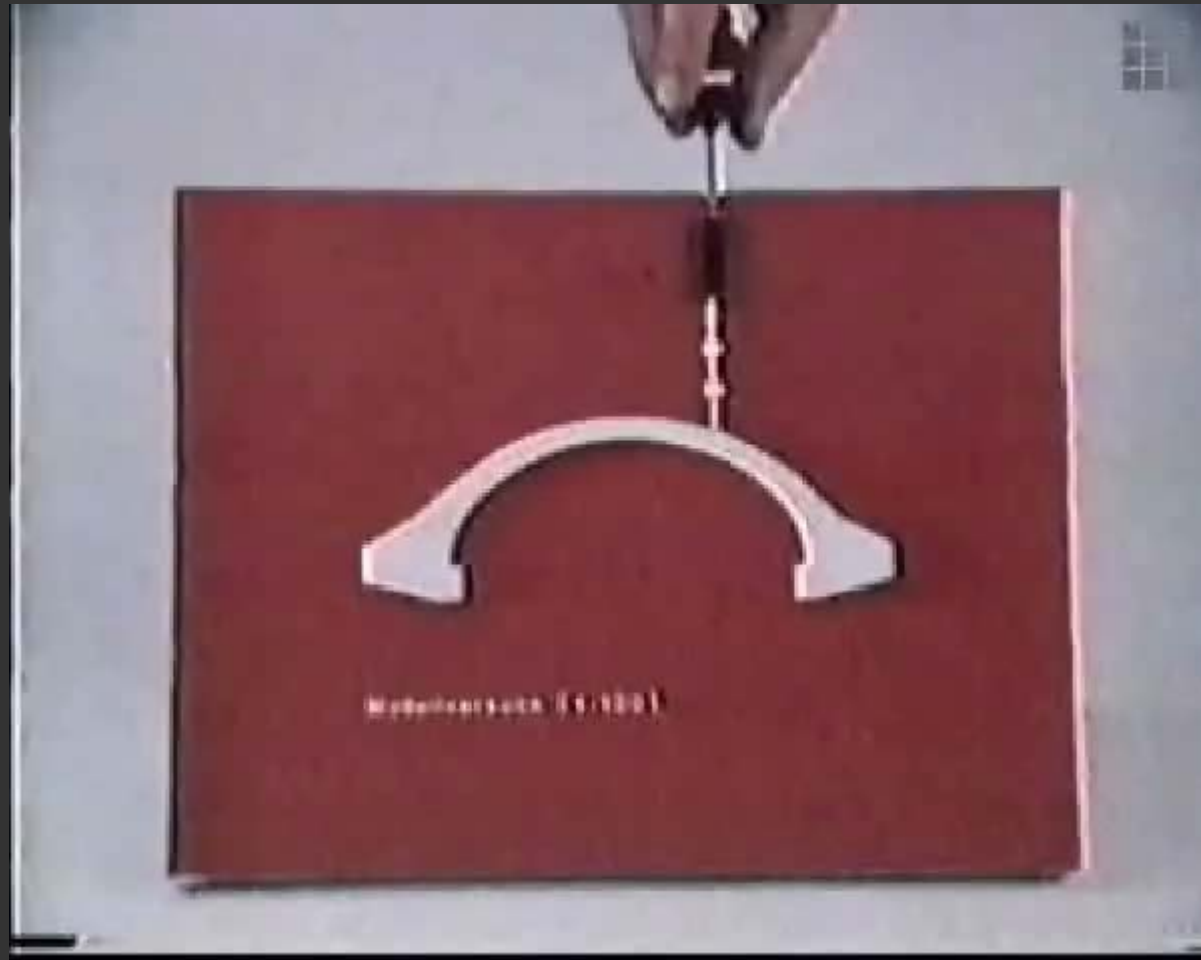

Mechanizmus módszer

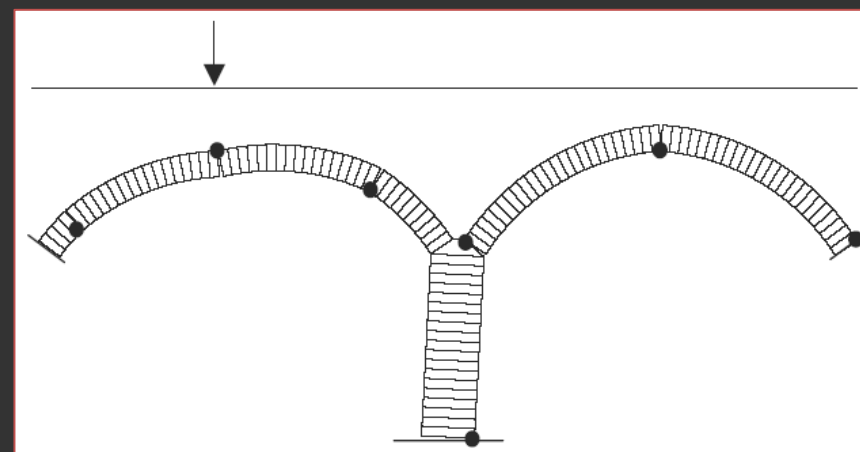
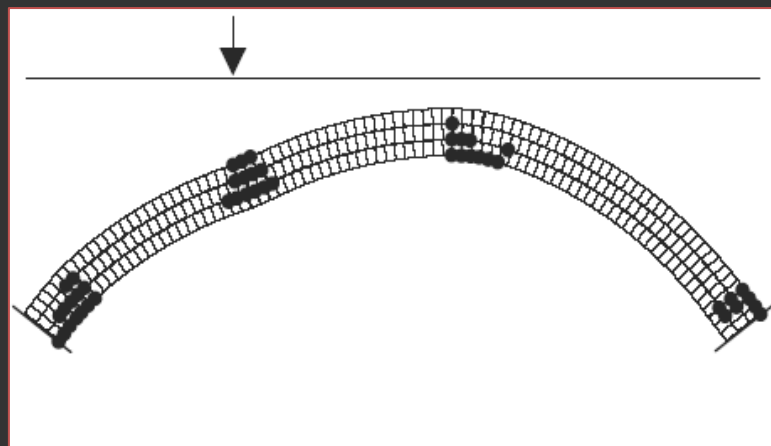
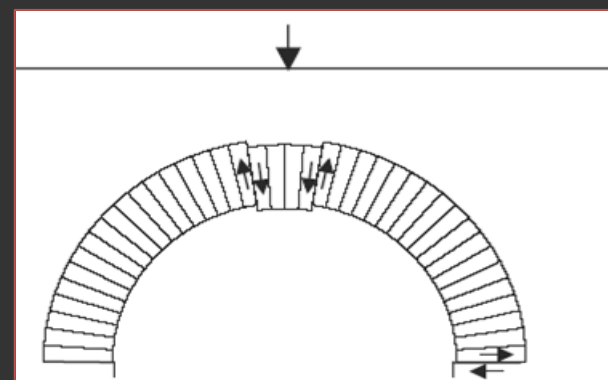
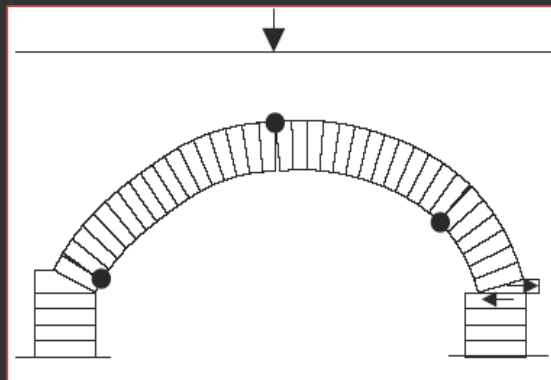
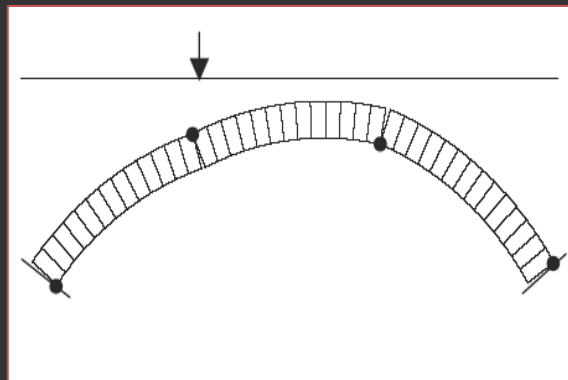
Mechanizmus módszer

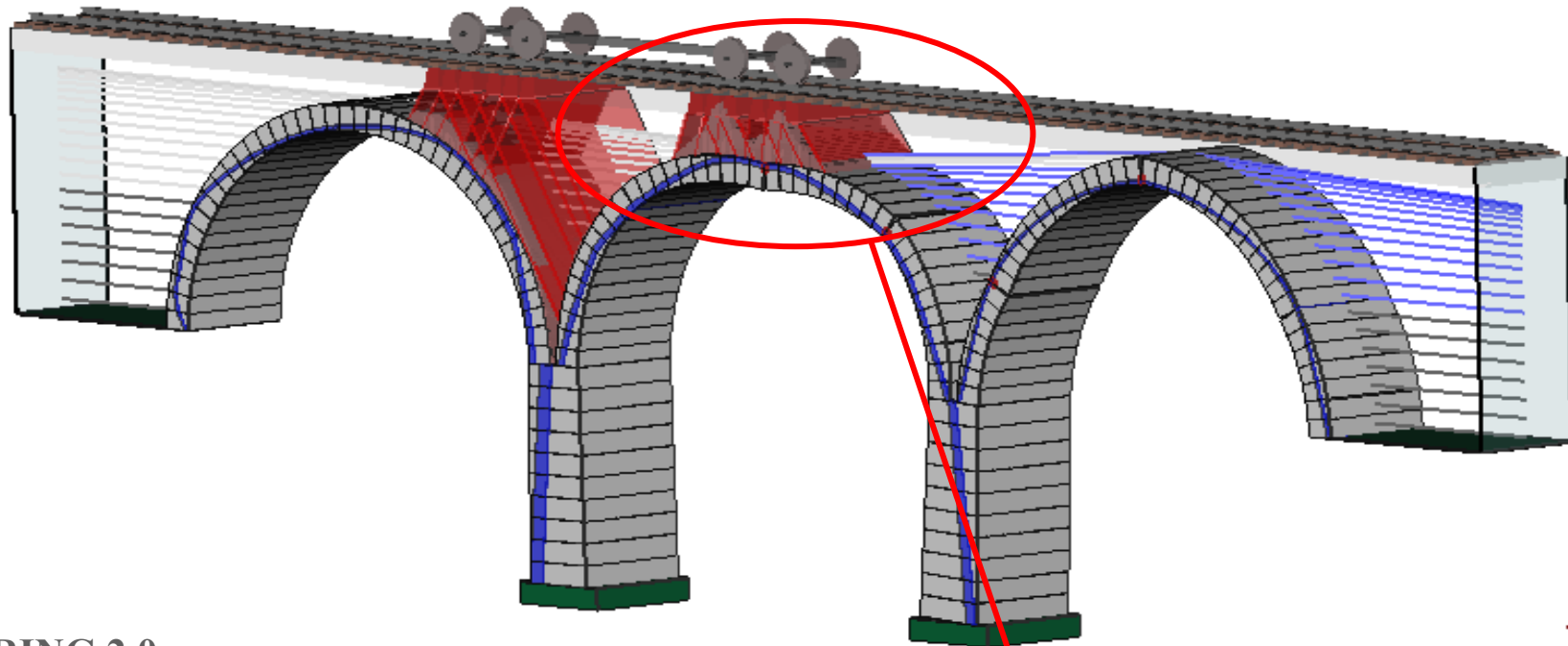

A teherbírás kimerülése - tönkremeneteli mechanizmusok

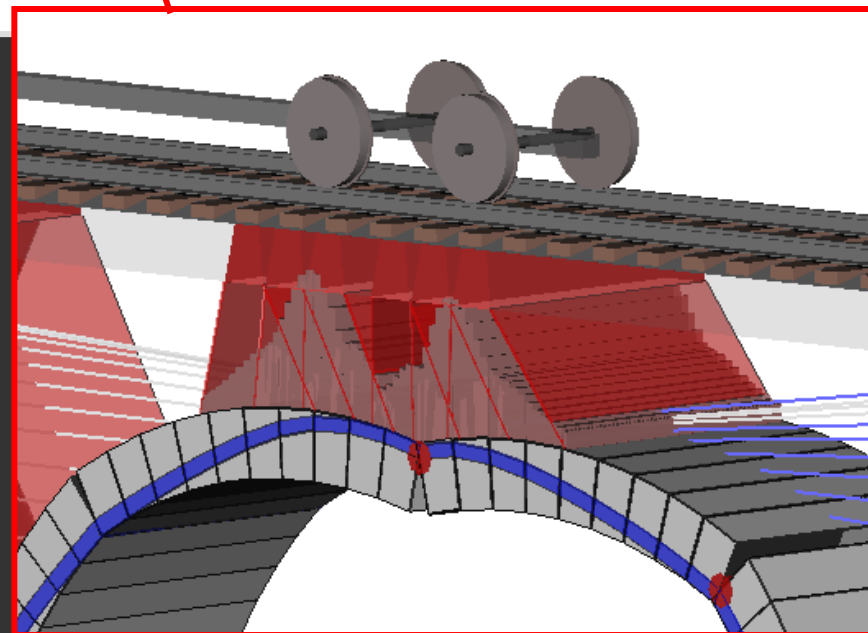
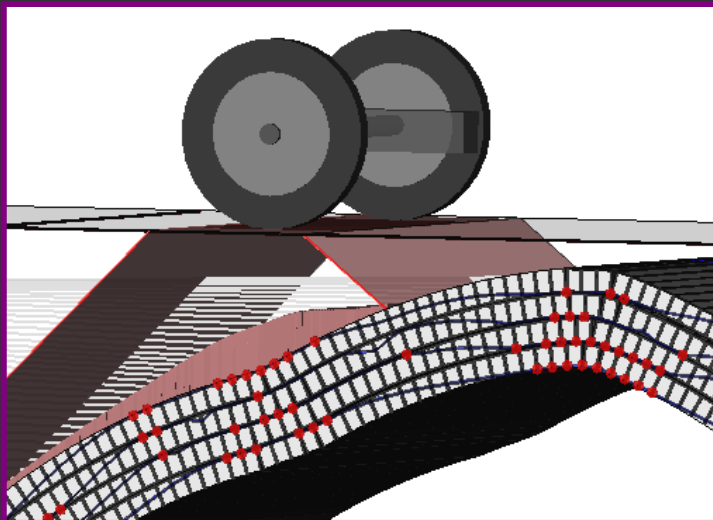

*Scrvia híd, Olaszország
foto: RFI*

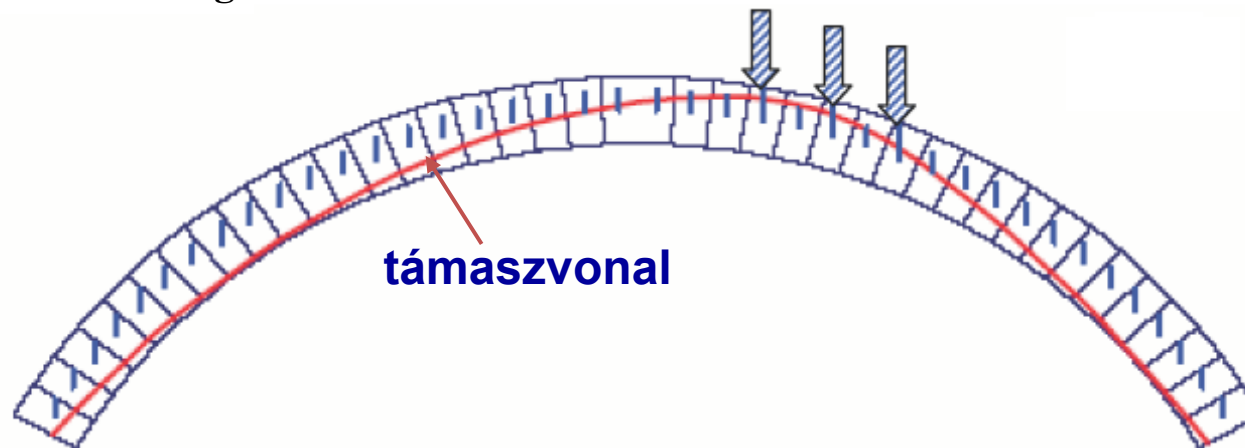

RING 2.0

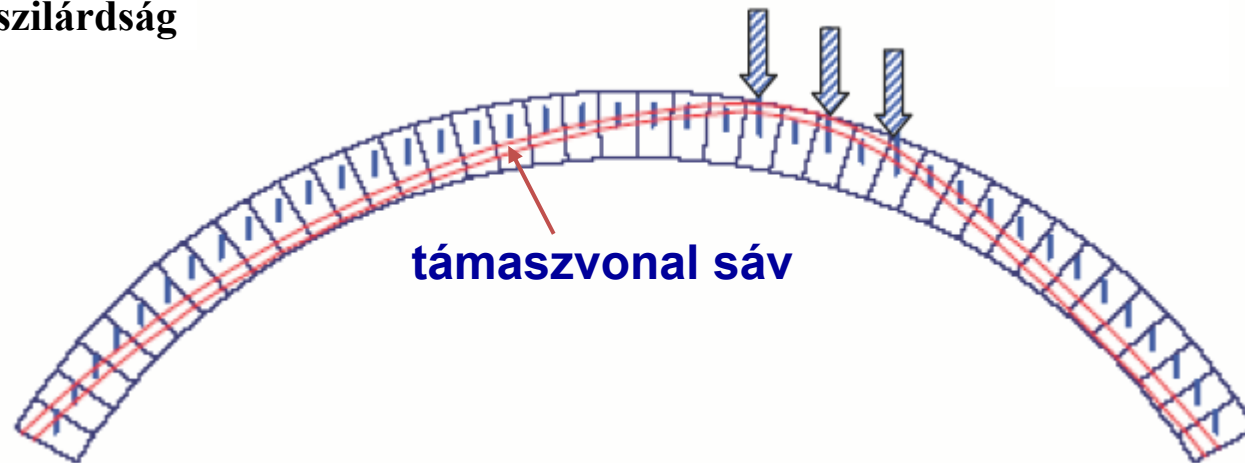

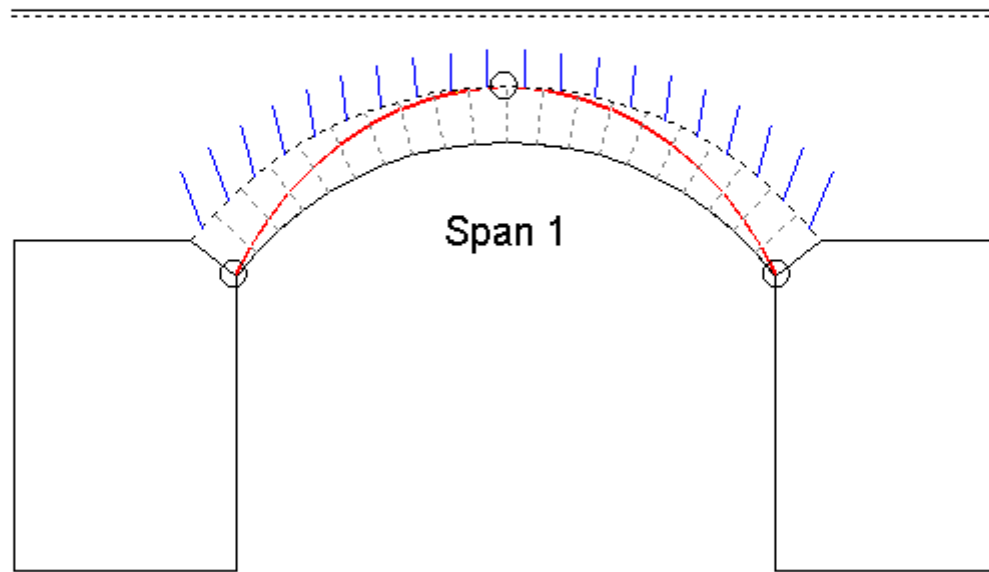
Támaszvonala eljárás

Végtelen nyomószilárdság

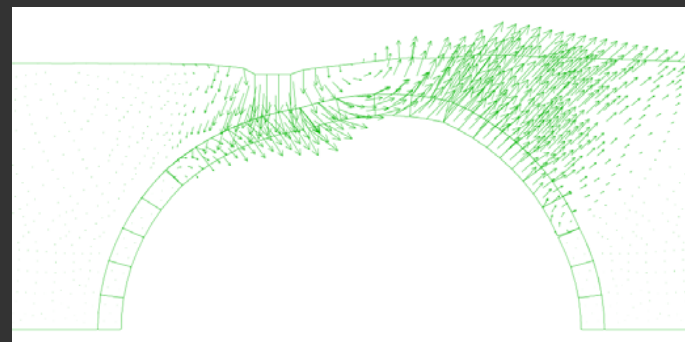
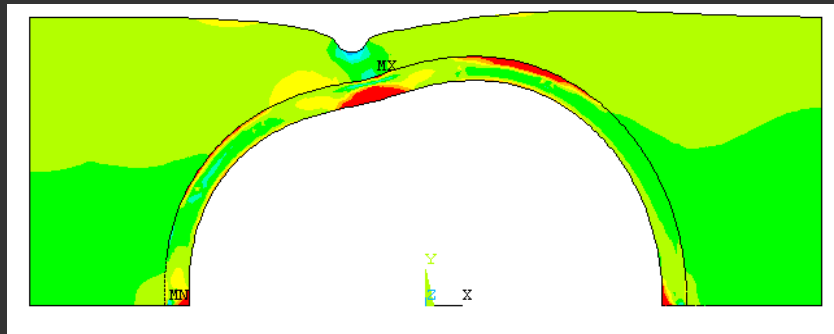
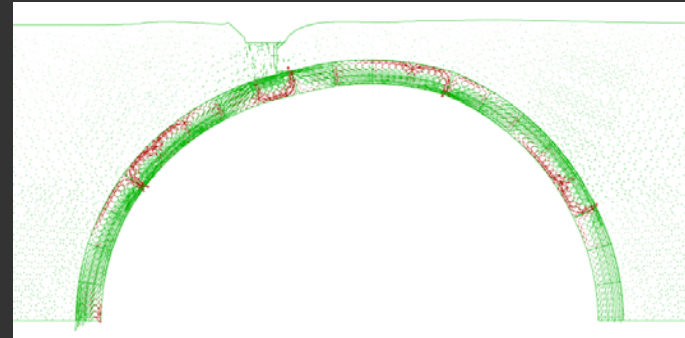
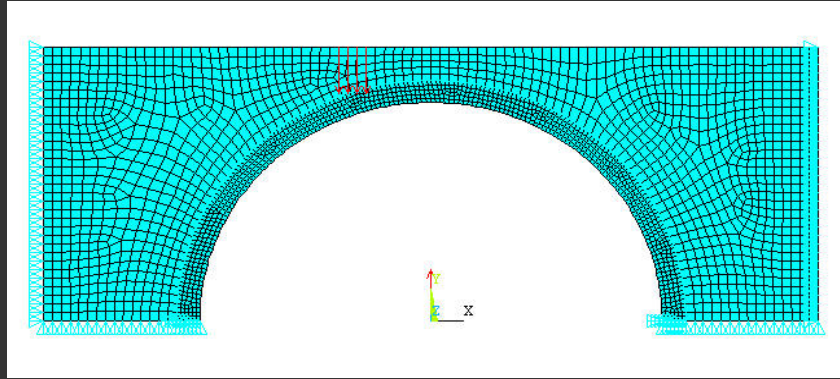
Véges nyomószilárdság

Végelem és diszkrét elem módszerek

‘Nemlineáris analízis’

- **Boltozat:** húzószilárdsággal nem rendelkező, rugalmas
- **Háttöltés:** Mohr-Coulomb
- **Kontakt:** súrlódásos

Többszintű teherbírás értékelés

Számítási módszer

Adatgyűjtés

1.szint

Közelítő módszerek

Szemrevételezés,
Tervtári adatok

2. szint

Mechanizmus módszer,
Támaszvonala módszer,
2D lineáris FEM/DEM

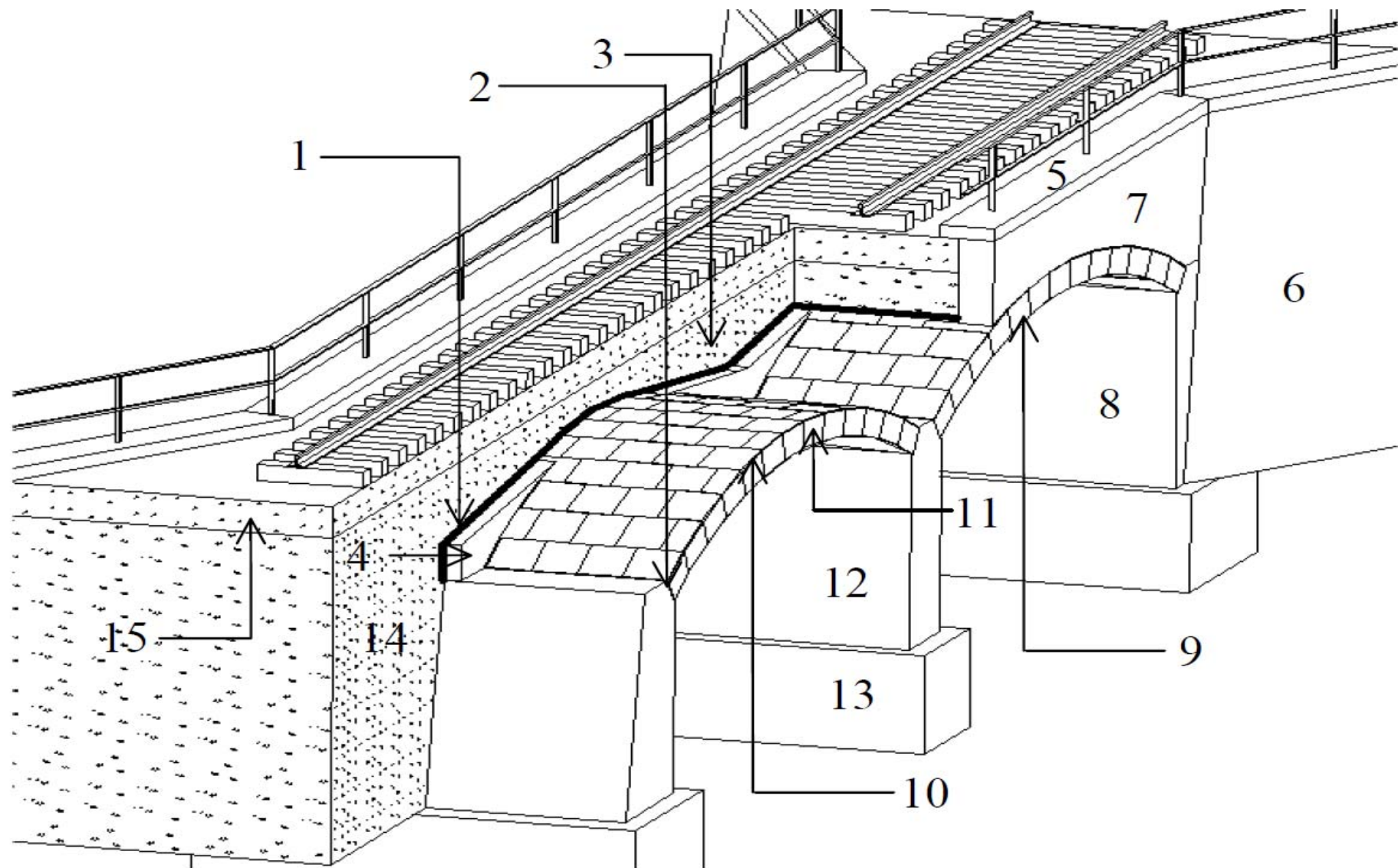
Egyszerű mérések

3. szint

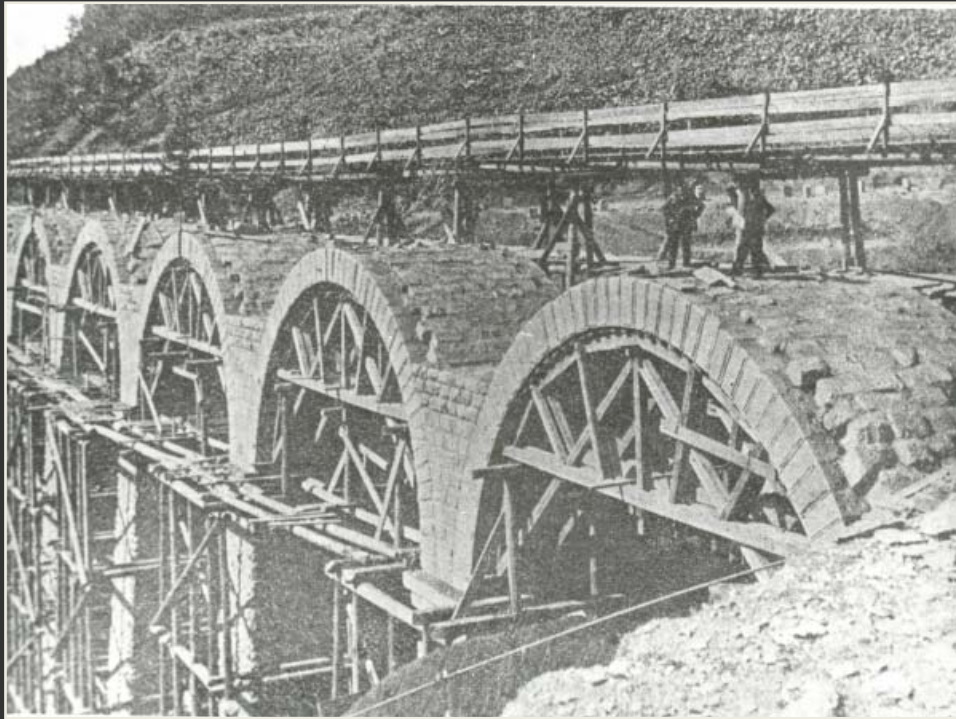
Nemlineáris,
2D és 3D FEM/DEM,

Roncsolásos és
roncsolásmentes
diagnosztikai módszerek

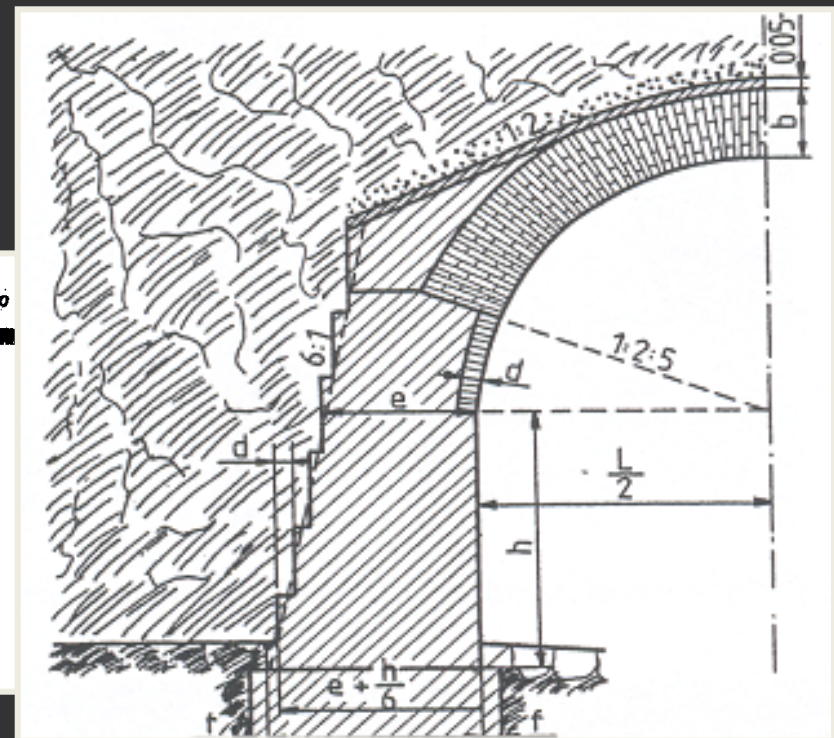
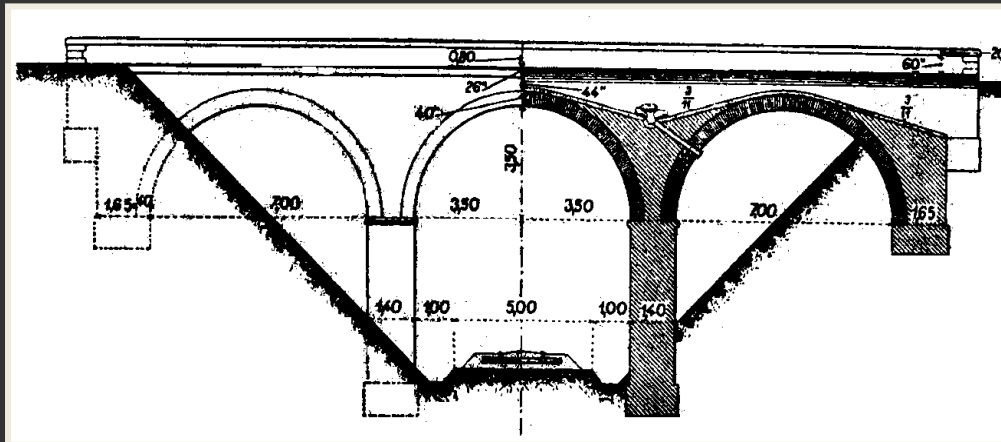
Szerkezeti felépítés

1- vízszigetelés 2- boltváll 3- feltöltés 4- mögéfalazás 5- szegély 6- szárnyfal 7- homlokfal 8- hídfő, ellenfal 9- intrados 10- extrados 11- boltozati kő 12- pillér 13- alap 14- háttöltés 15-ágyazat

Ismeretlen építéstechnológia,
rejtett szerkezeti,- és
anyag jellemzők

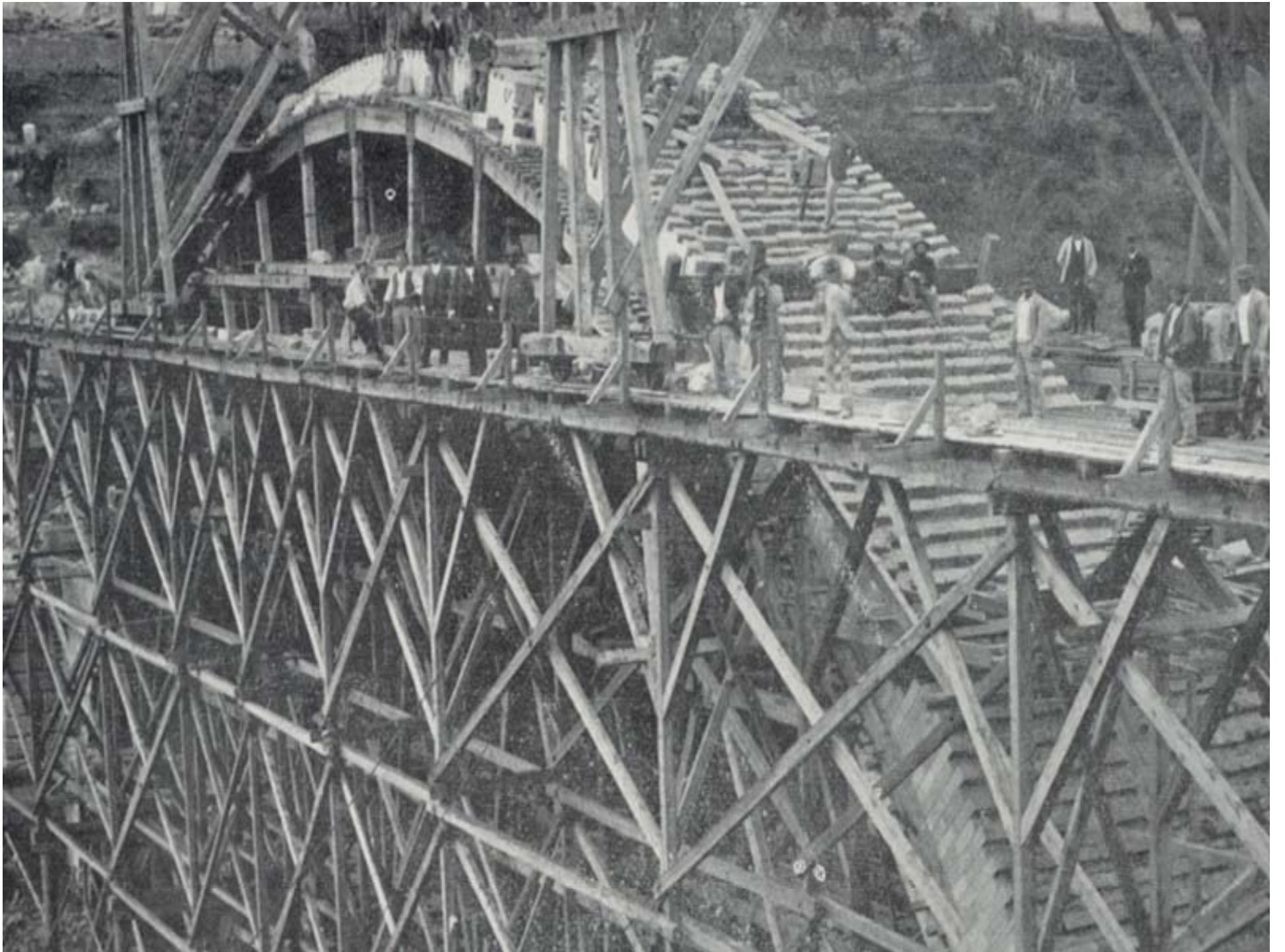

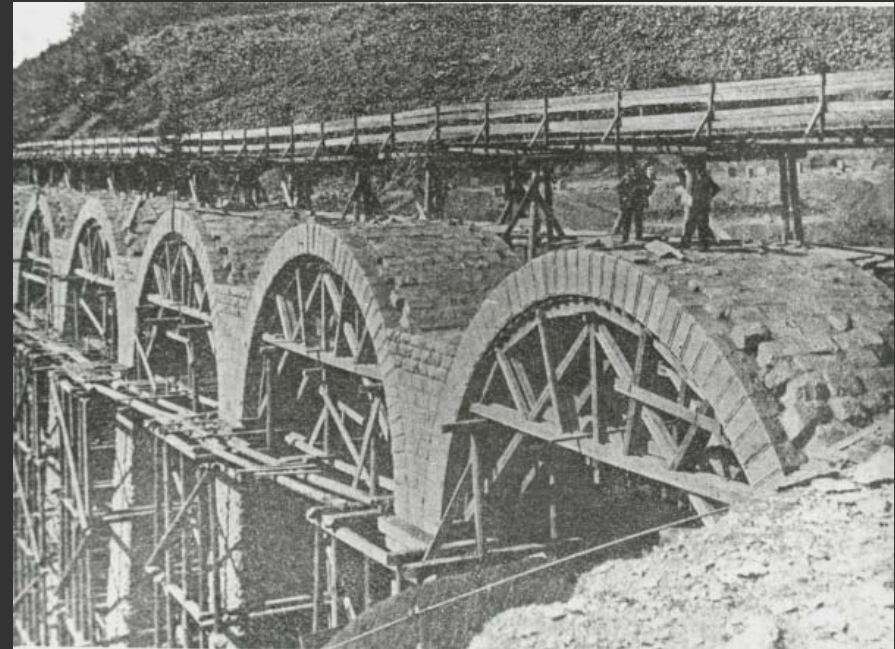
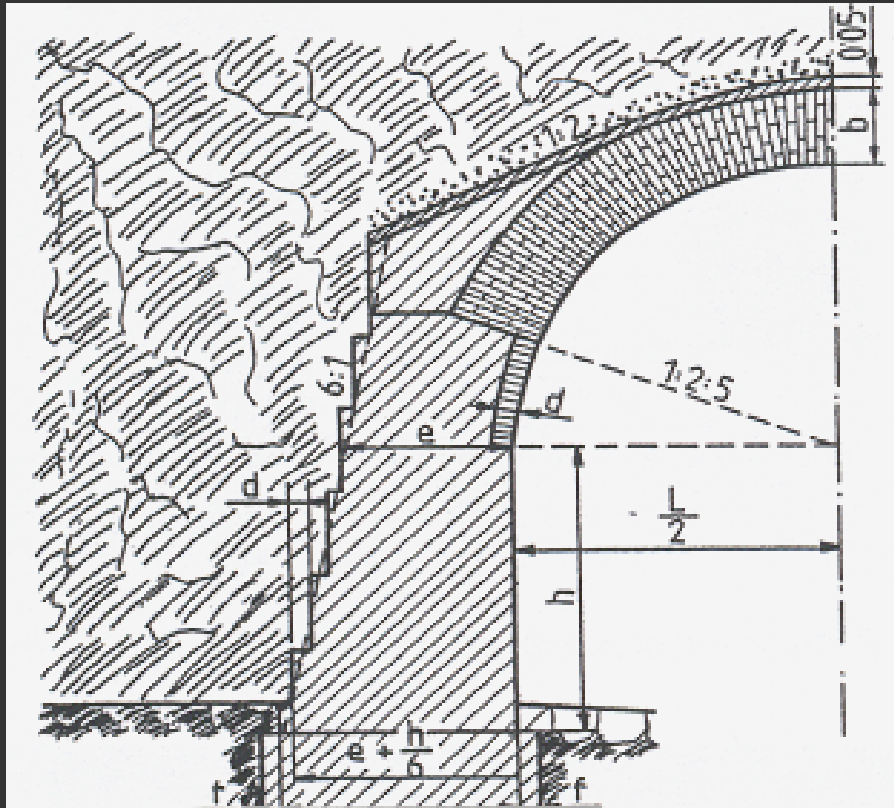
Courtesy British Waterways

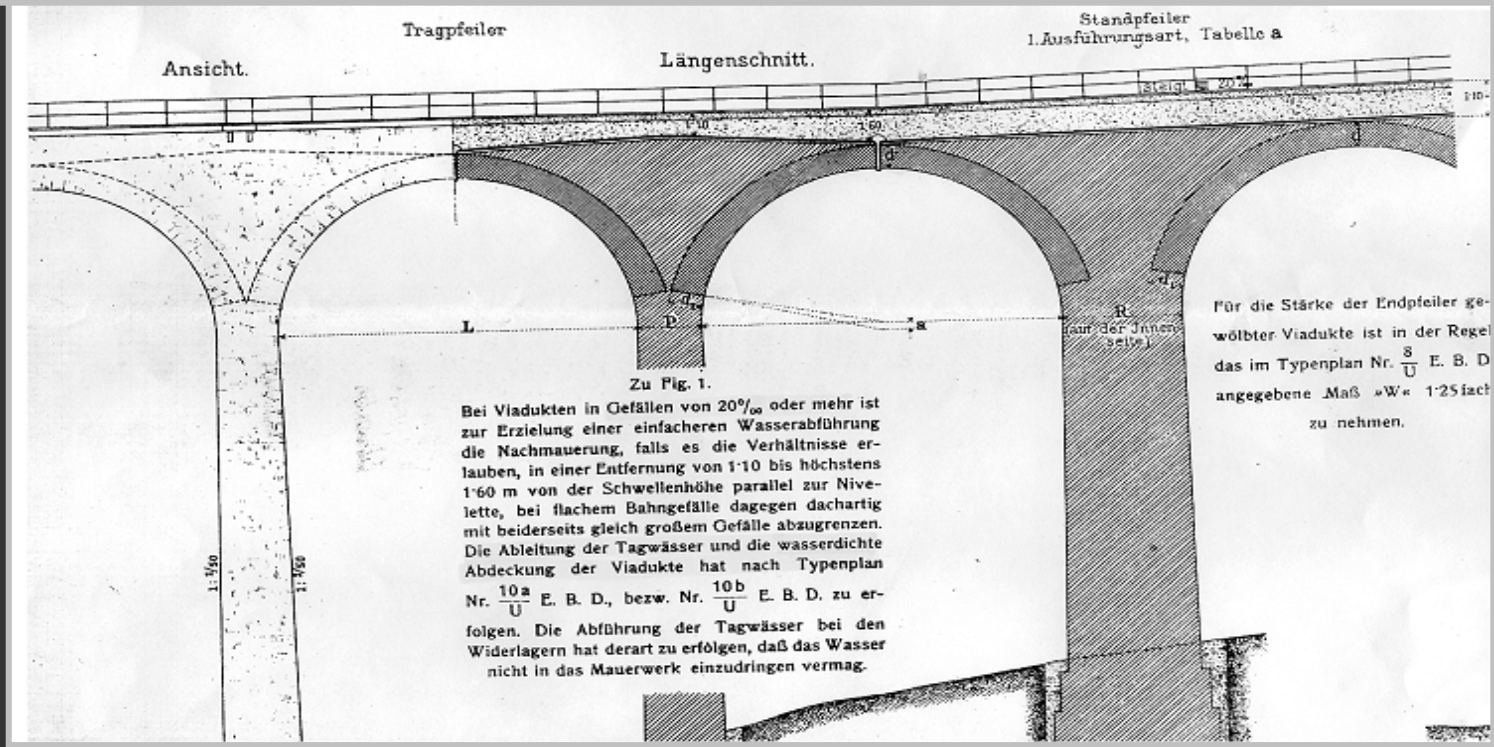
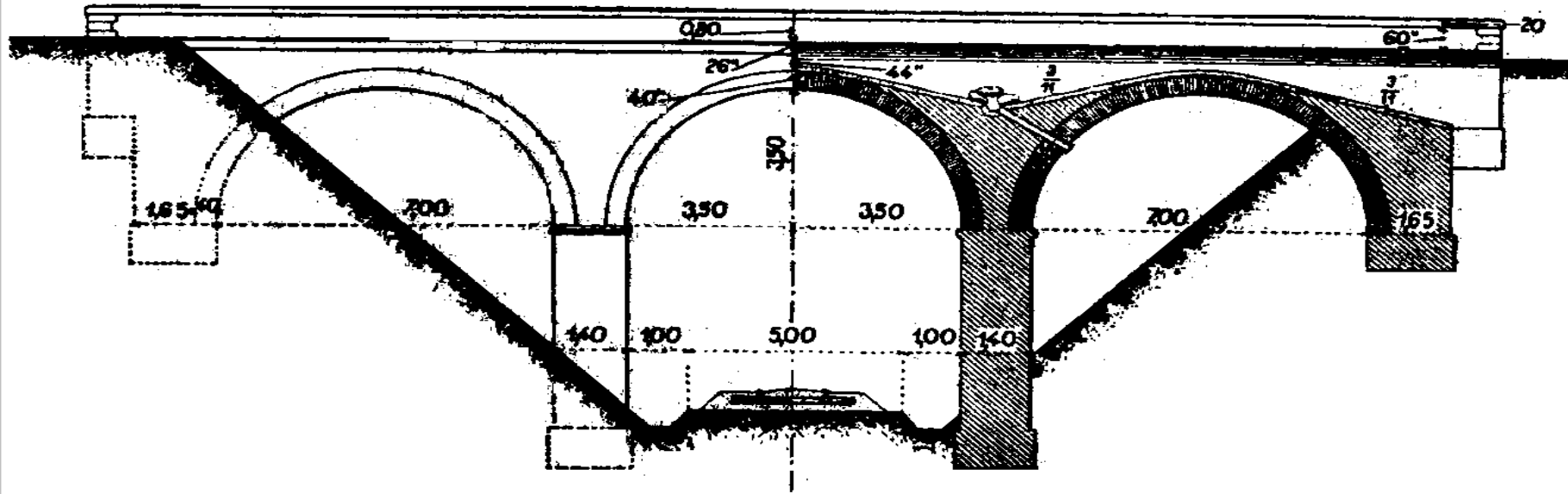

Courtesy: British Waterways

Mögéfalazás

Tragpfeiler

Standpfeiler
1. Ausführungsart, Tabelle a

Ansicht.

Längenschnitt.

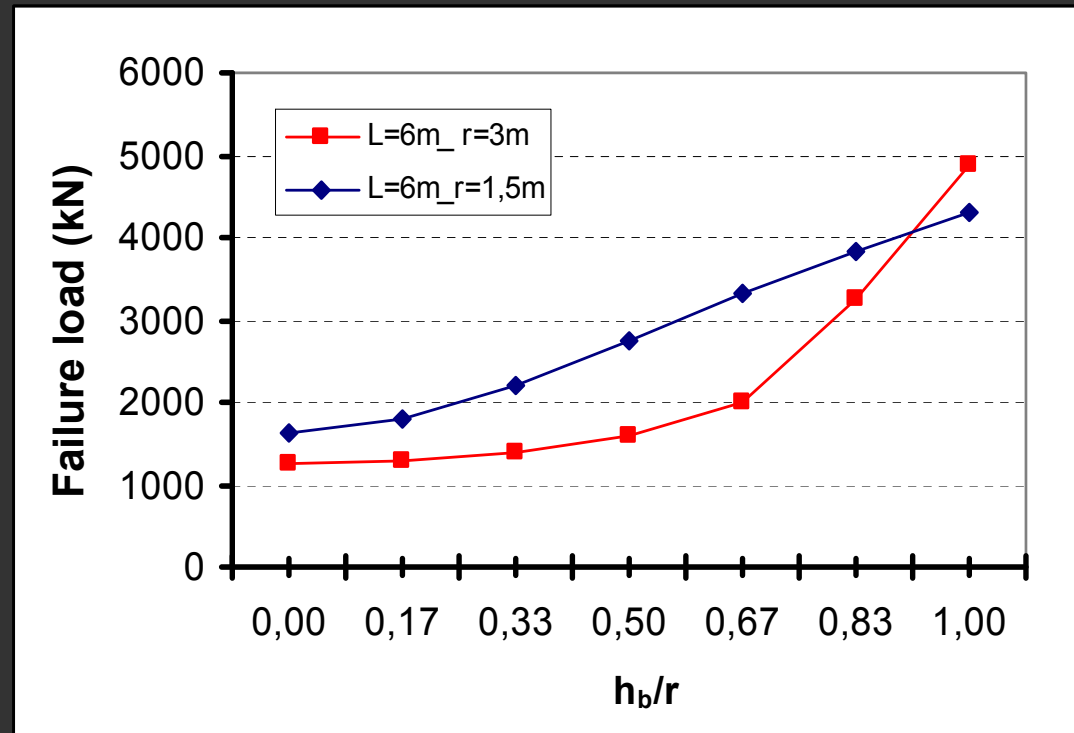
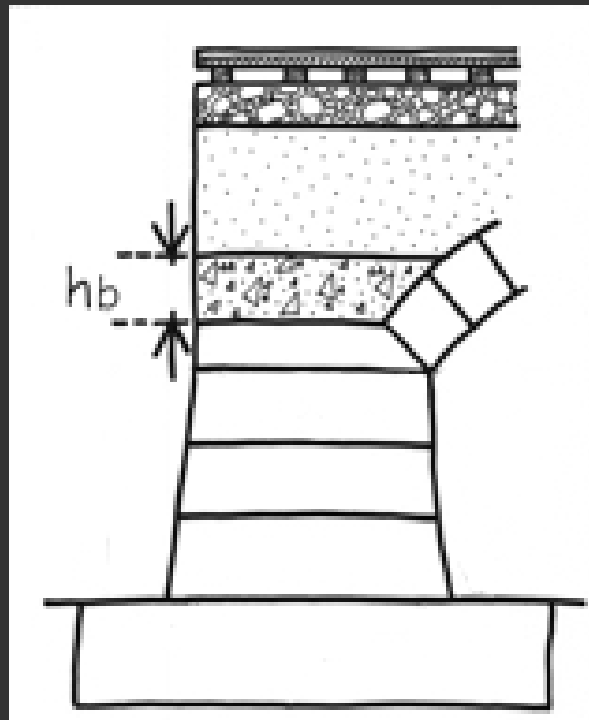
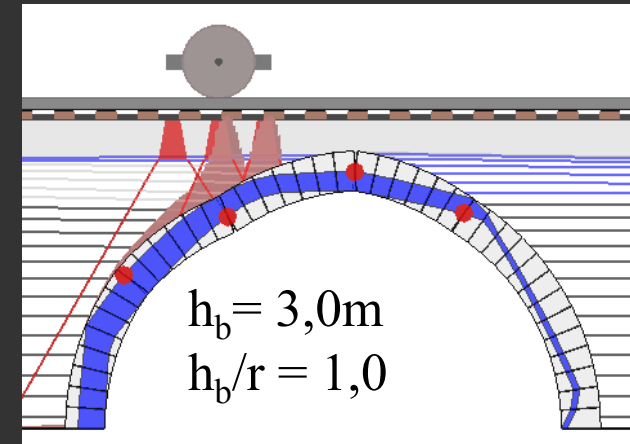
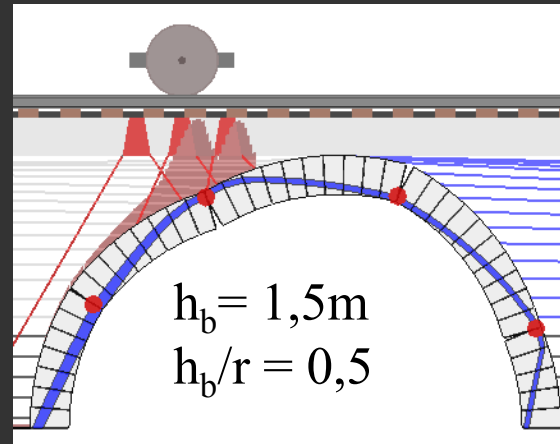
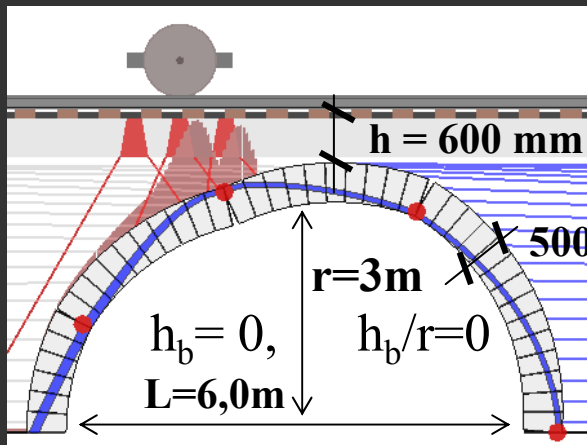
Zu Fig. 1.

Bei Viadukten in Gefällen von 20‰ oder mehr ist zur Erzielung einer einfacheren Wasserabführung die Nachmauerung, falls es die Verhältnisse erlauben, in einer Entfernung von 1:10 bis höchstens 1:60 m von der Schwellenhöhe parallel zur Nivelette, bei flachem Bahngefälle dagegen dachartig mit beiderseits gleich großem Gefälle abzugrenzen. Die Ableitung der Tagwässer und die wasserdichte Abdeckung der Viadukte hat nach Typenplan Nr. $\frac{10a}{U}$ E. B. D., bezw. Nr. $\frac{10b}{U}$ E. B. D. zu erfolgen. Die Abführung der Tagwässer bei den Widerlagern hat derart zu erfolgen, daß das Wasser nicht in das Mauerwerk einzudringen vermag.

Für die Stärke der Endpfeiler gewölbter Viadukte ist in der Regel das im Typenplan Nr. $\frac{8}{U}$ E. B. D. angegebene Maß „W“ 1:25fach zu nehmen.

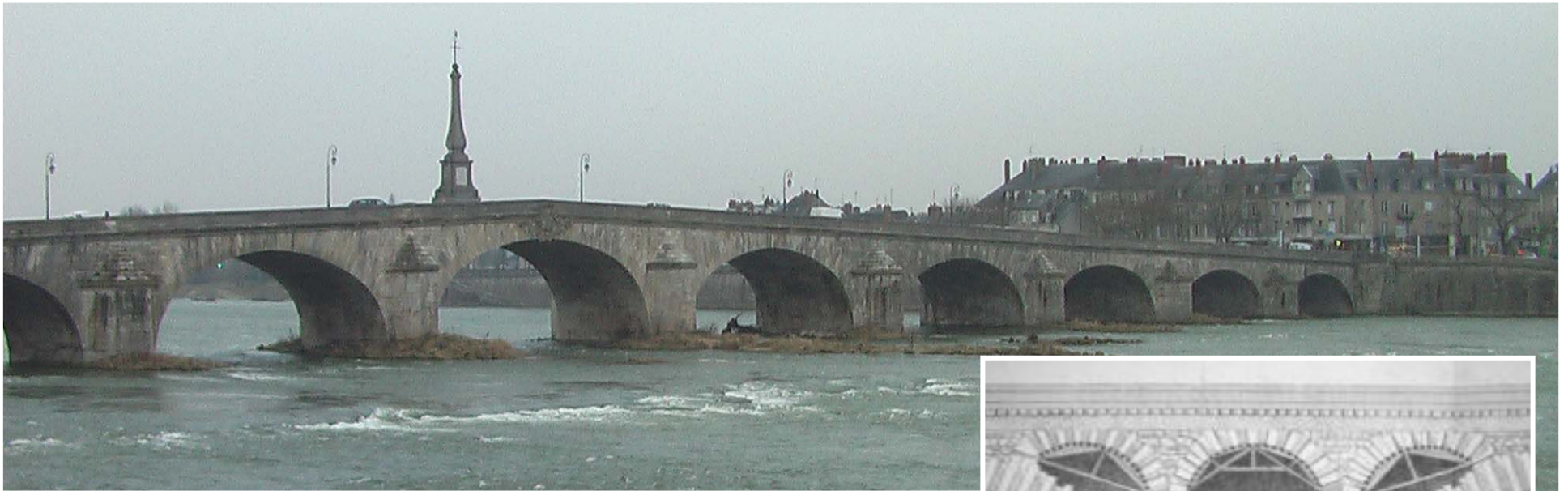
A mögéfalazás hatása a teherbírásra

takaréküregek

Courtesy: W. Harvey

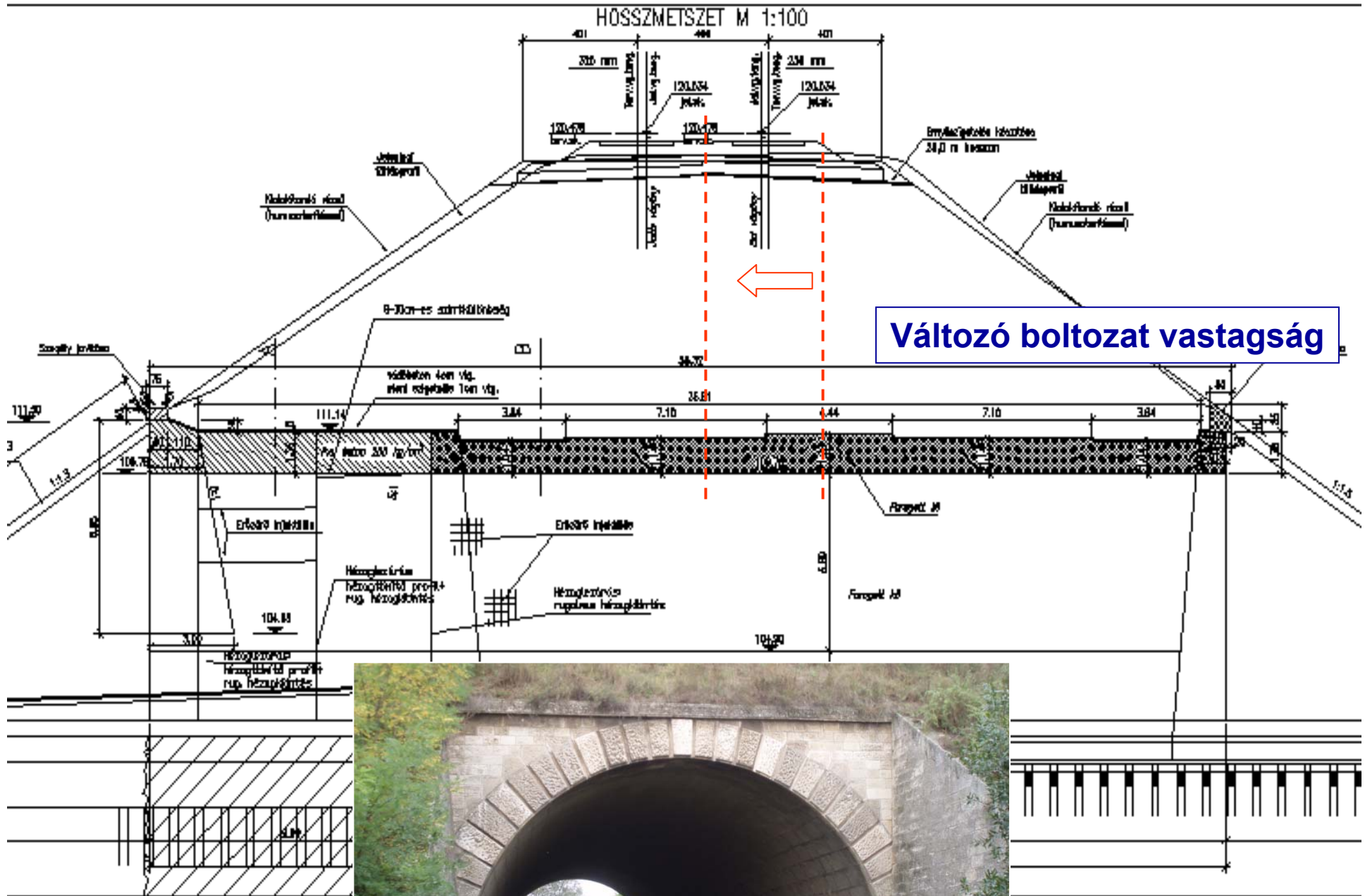
Bridge at Orleans

/1760/

Boltozat vastagság változásai

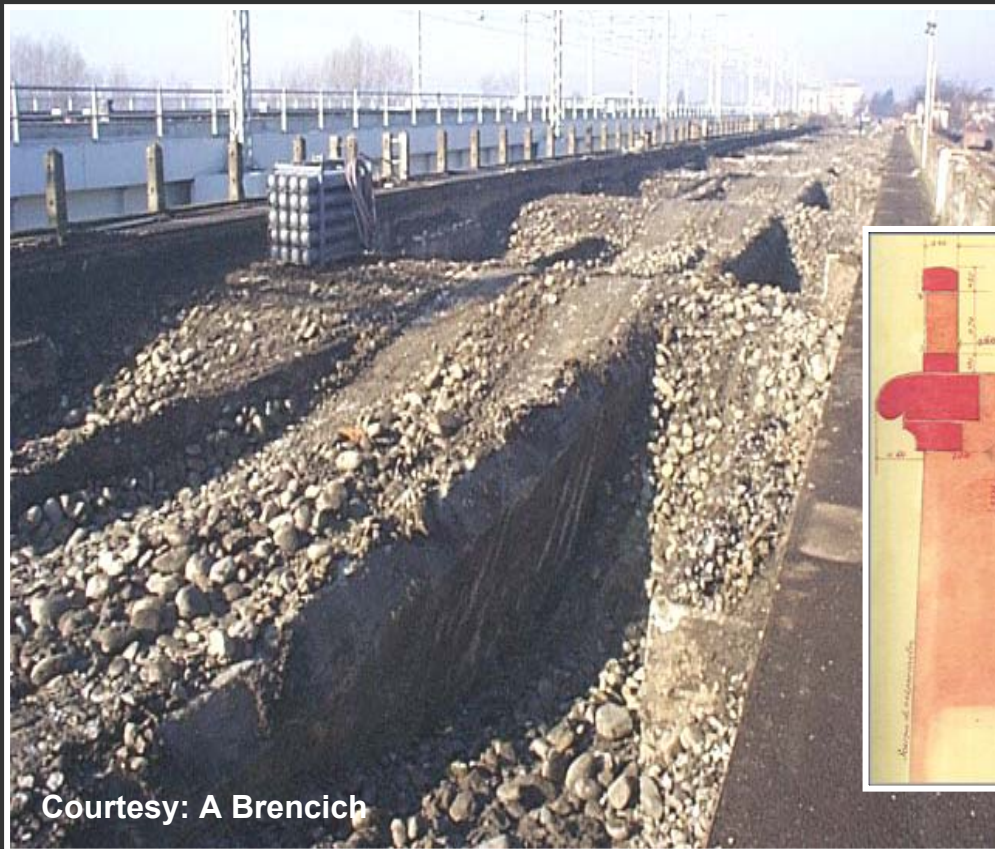
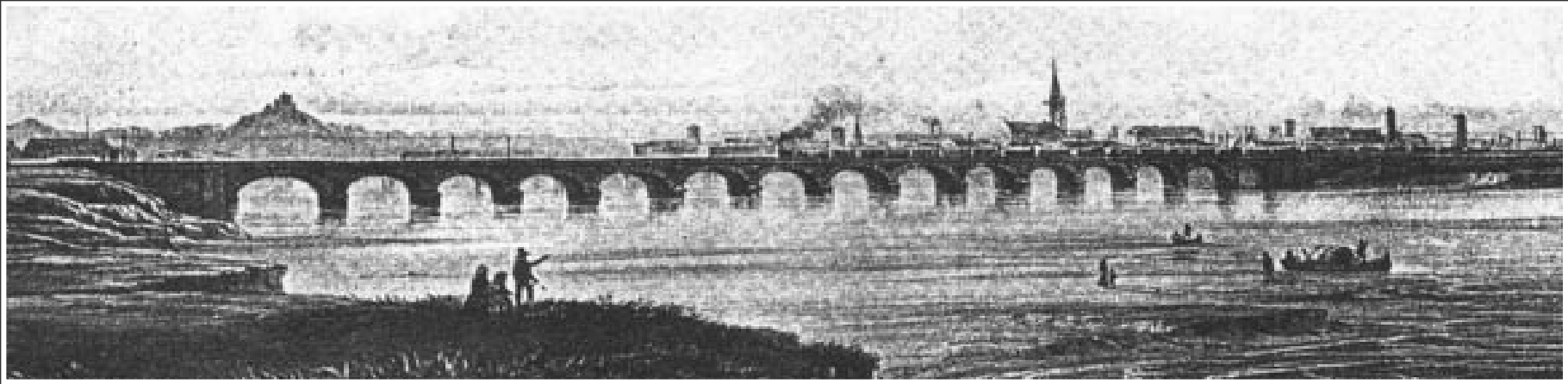

HÖSSZMETSZET M 1:100

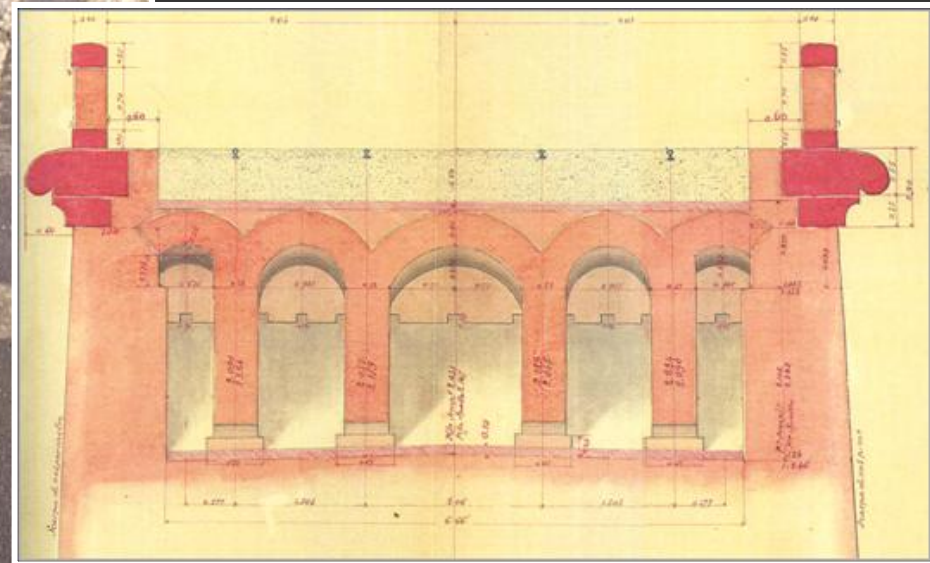
Változó boltozat vastagság

Courtesy: A Brencich

Belső merevítő falak

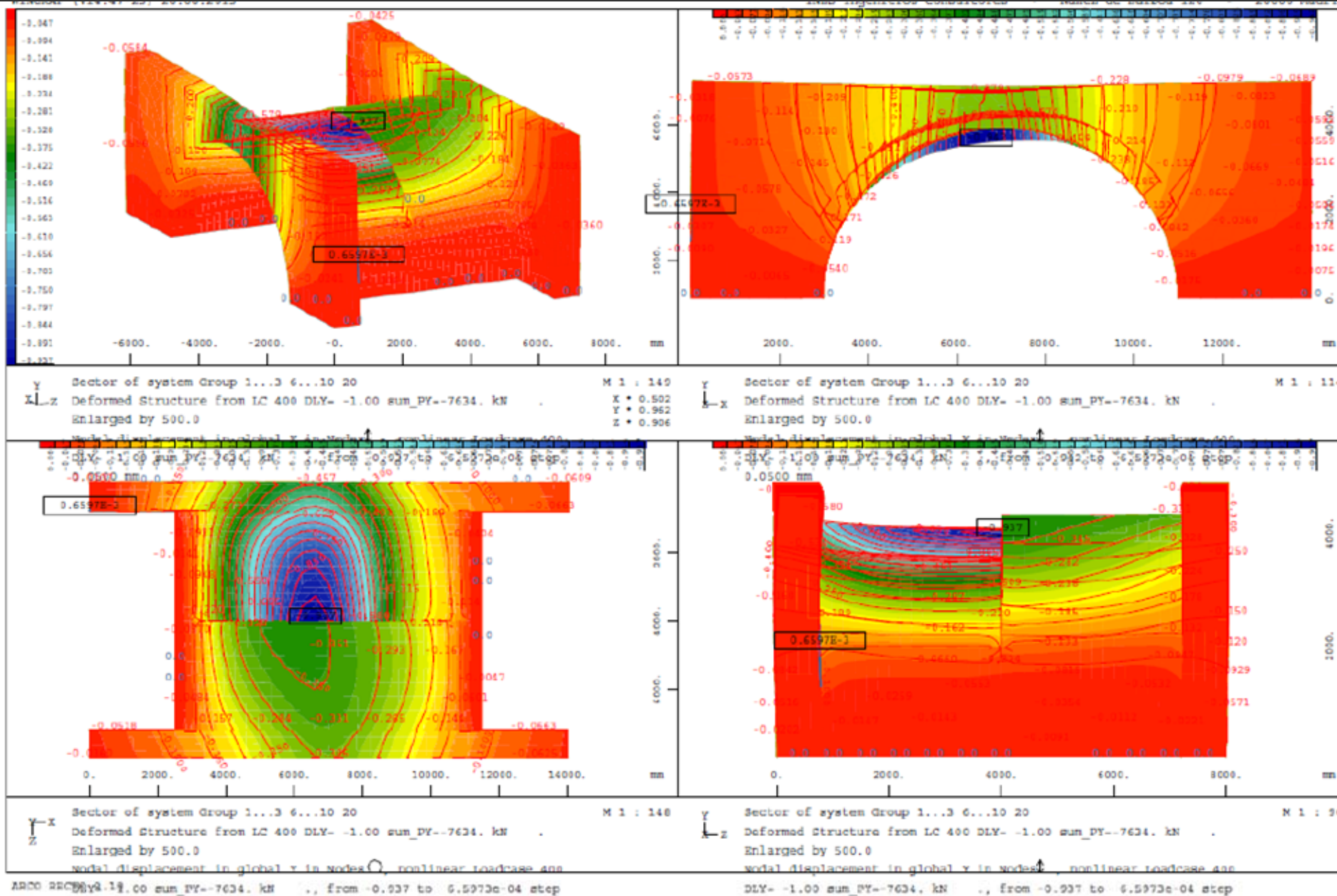

**A falazat minőségének
egyenetlensége**

Károsodások hatásai

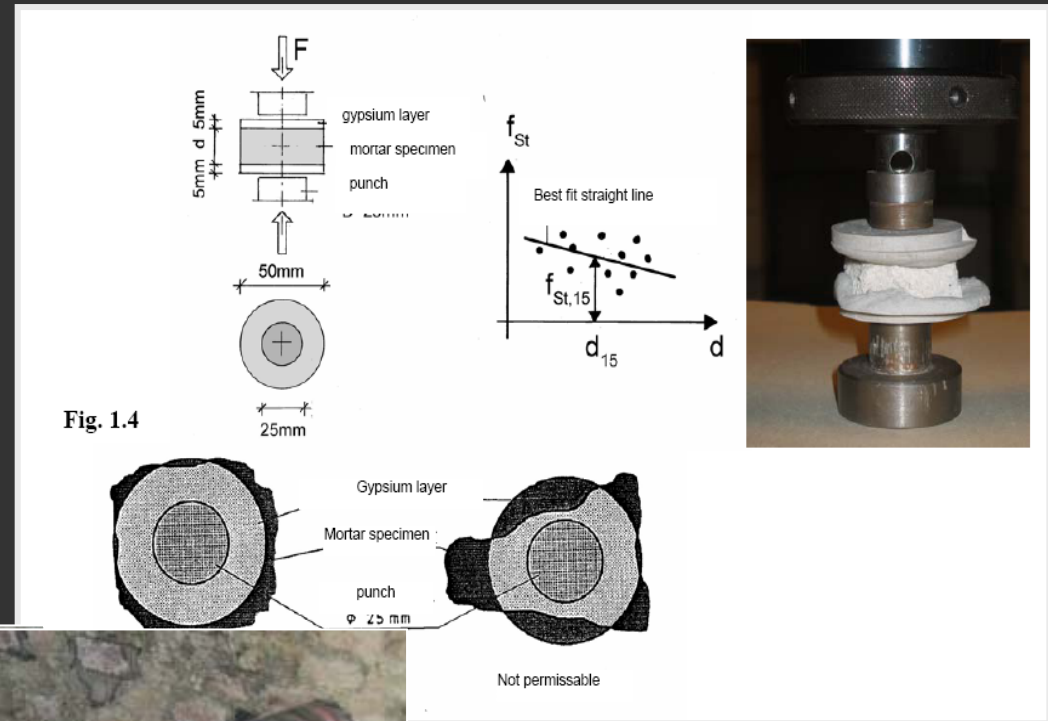
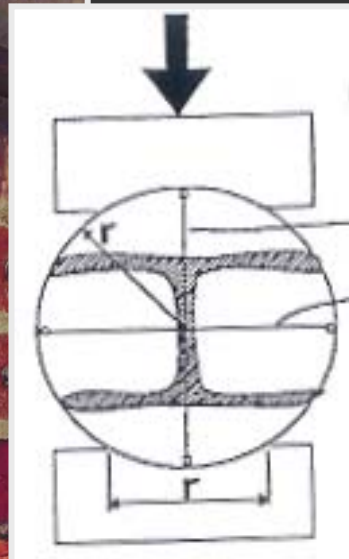
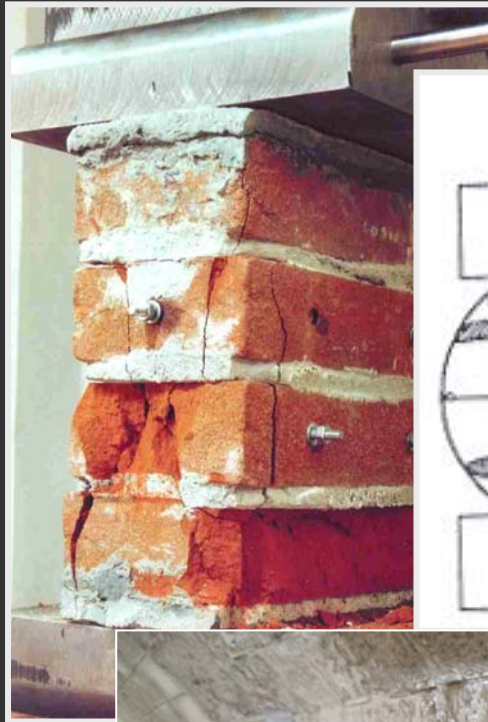

Károsodások hatásai /példa – hosszirányú repedés/

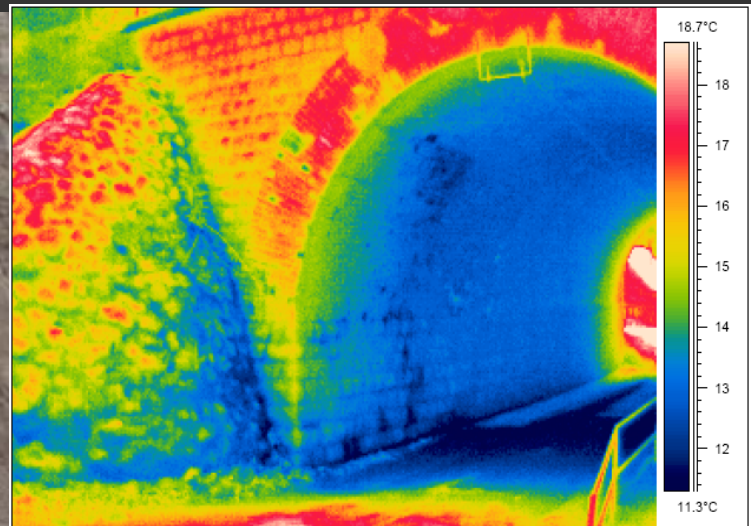
Adatgyűjtés diagnosztikával

Roncsolásos vizsgálatok

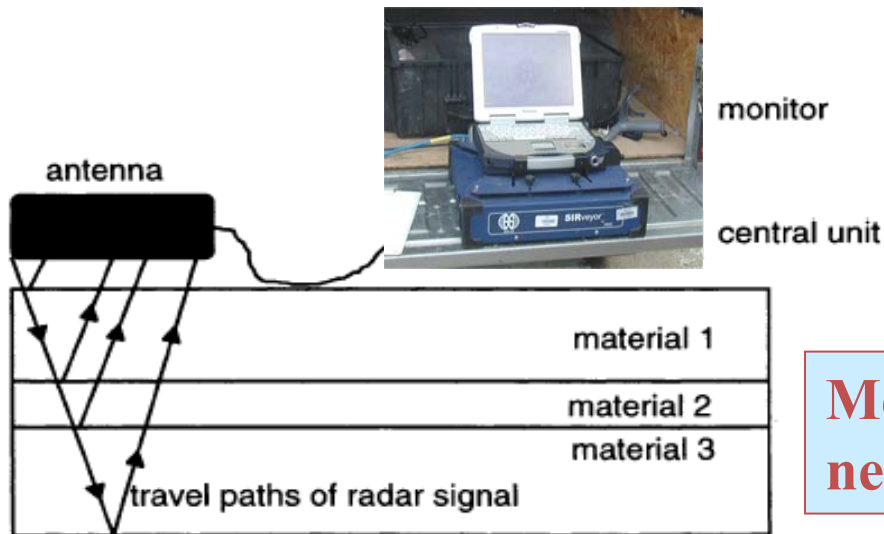

Adatgyűjtés diagnosztikával

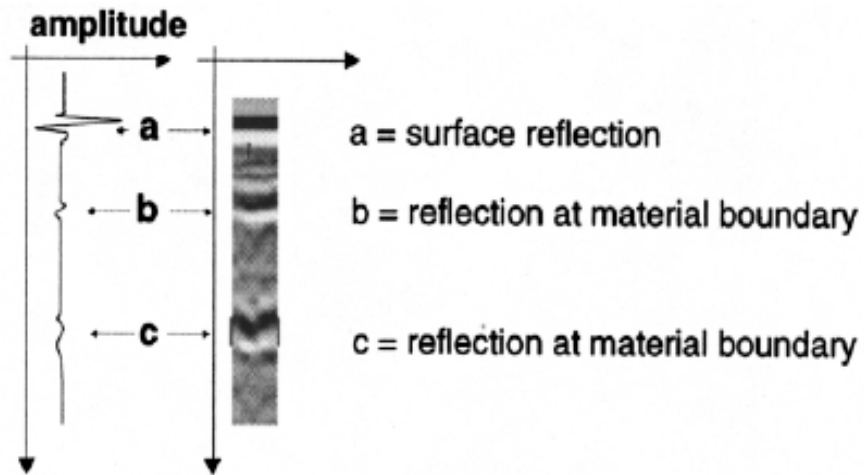
Roncsolásmentes vizsgálatok

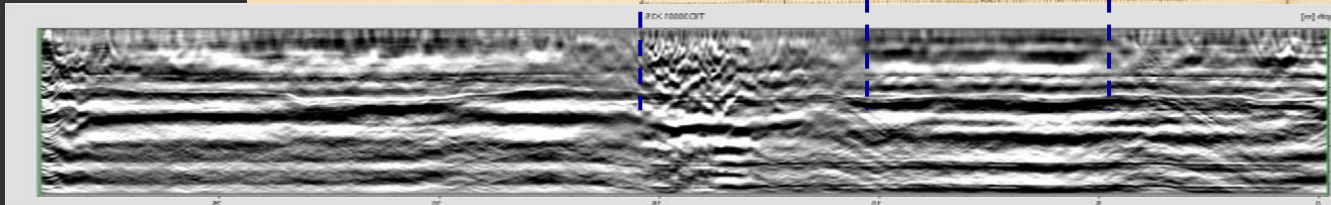
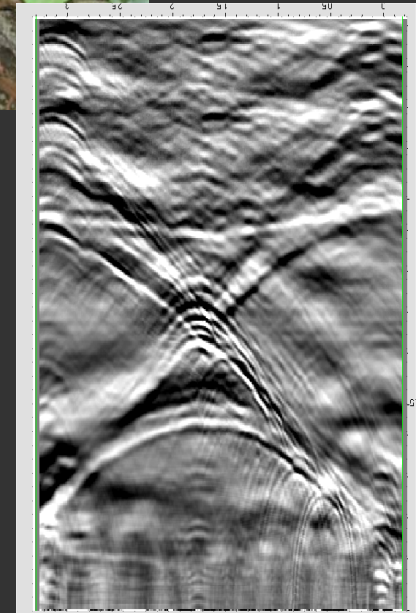
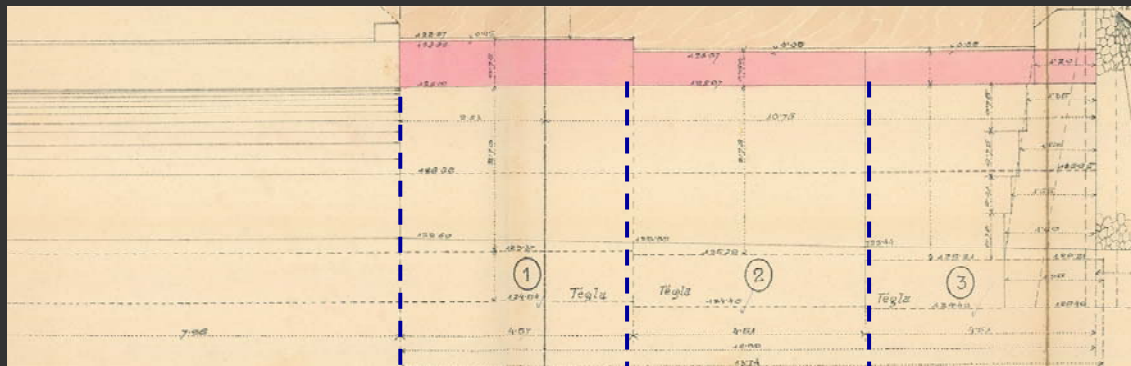
Georadar (földradar)

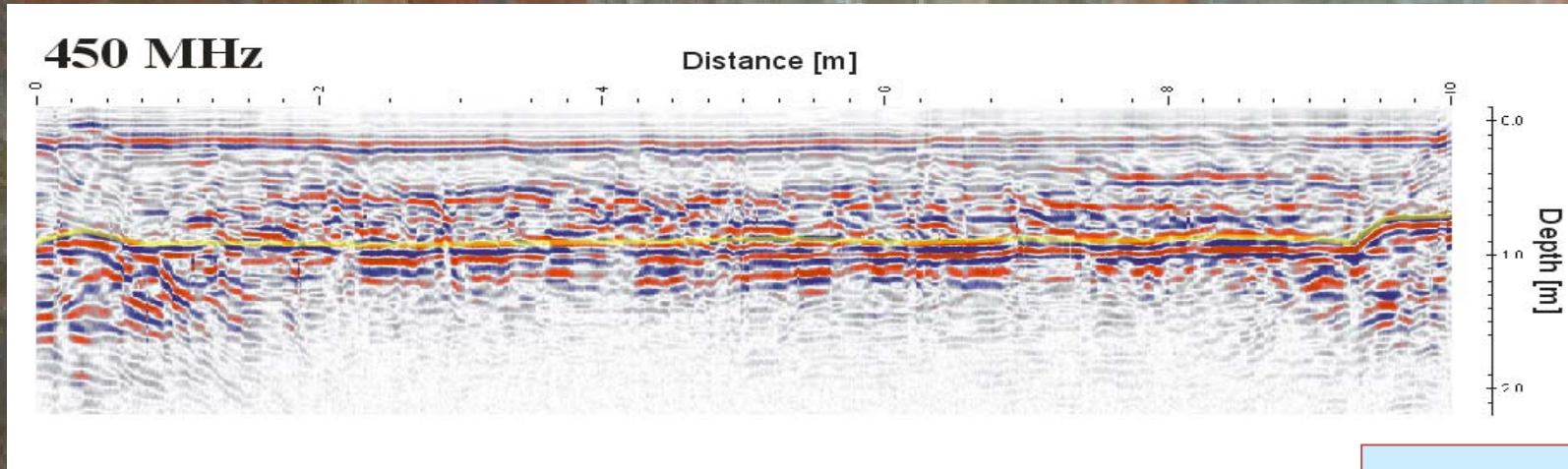

Méretetek, rétegződés, üregek, nedvesség, sótartalom feltérképezése

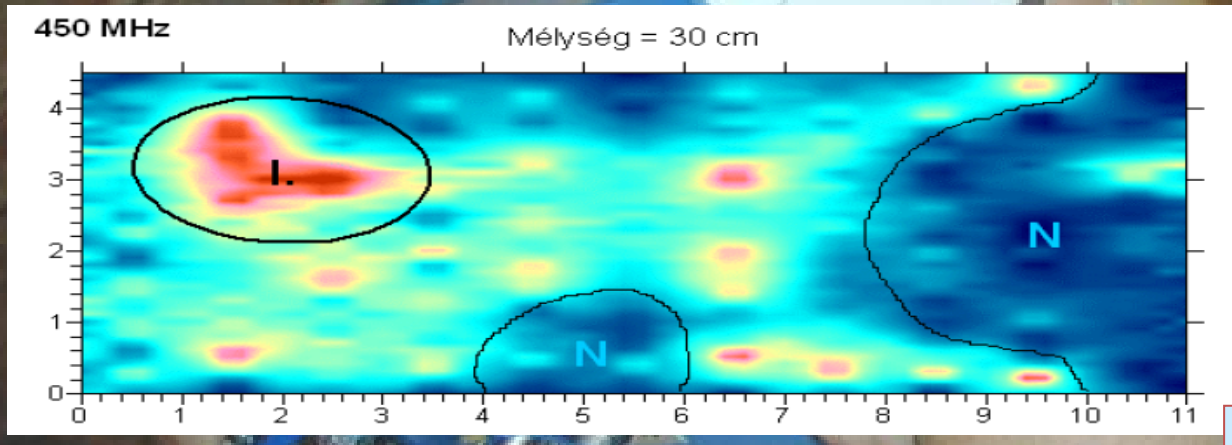

Vizsgálat georadarral (Pécs, vasúti híd)

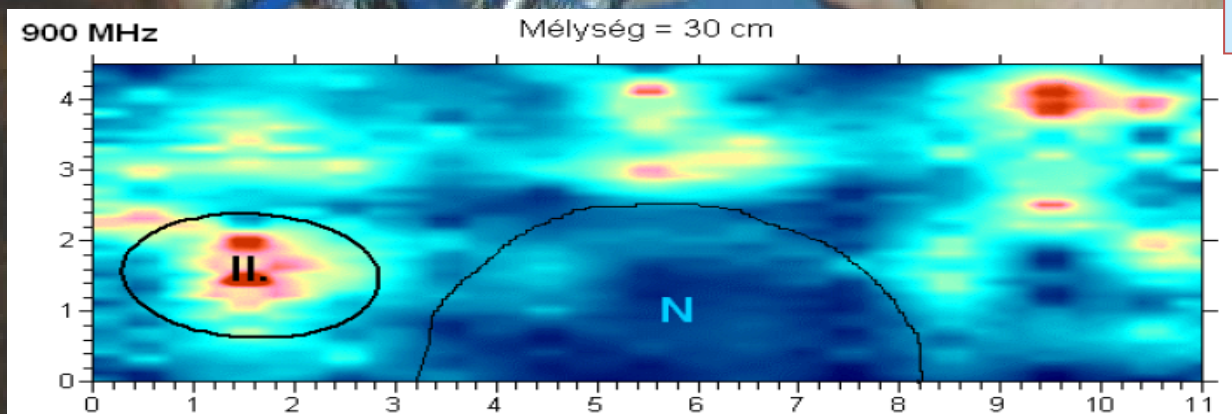

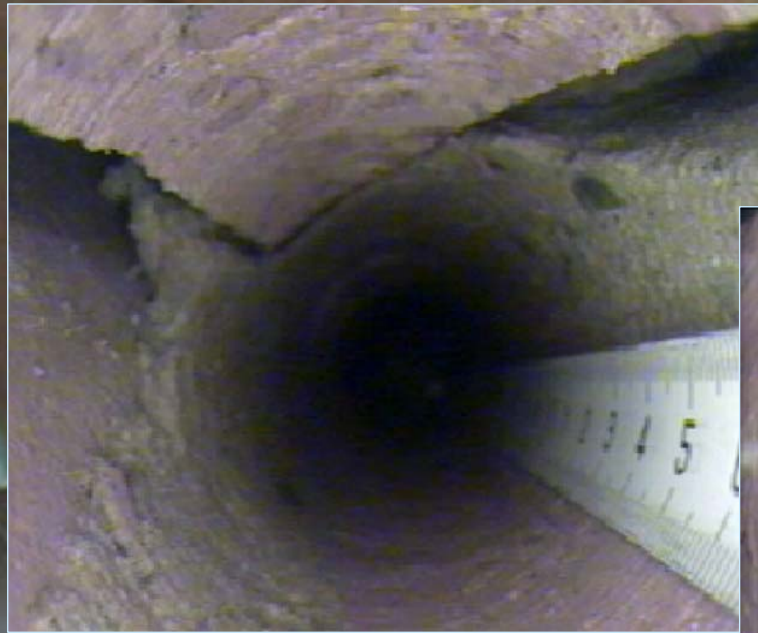
Radarkép

Anomália térkép

Lyukkamera

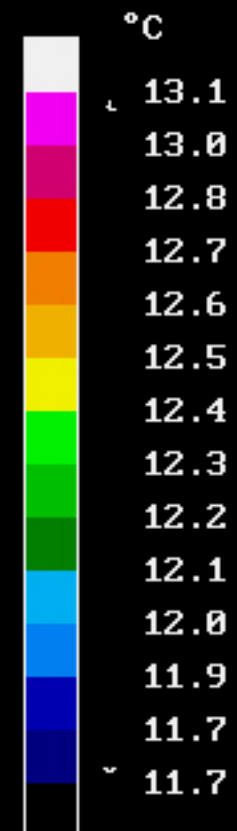
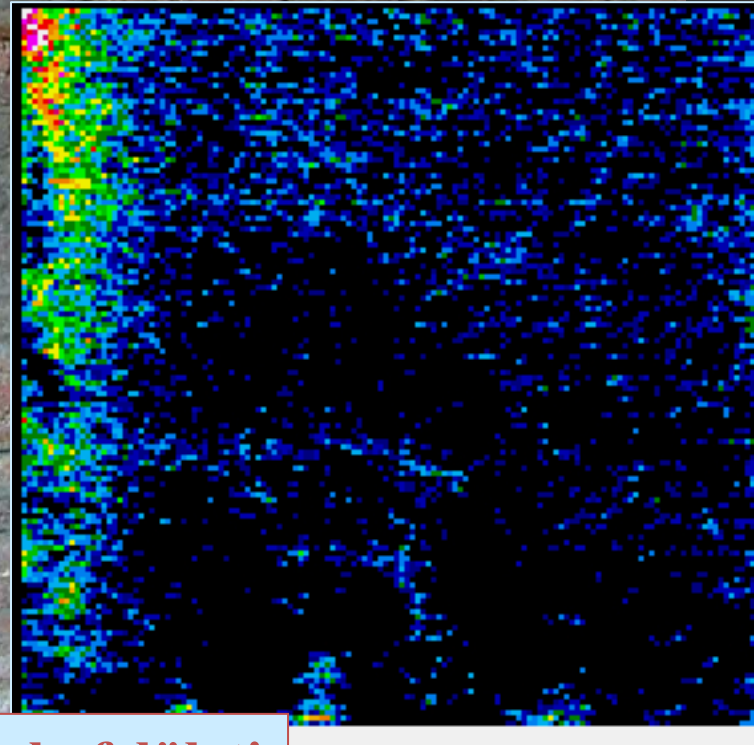
üregek, repedések, elváló rétegek,
háttöltés viszonyok feltérképezése

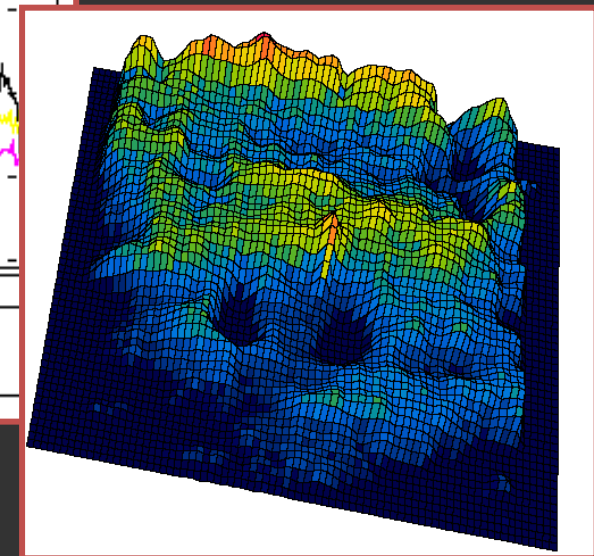
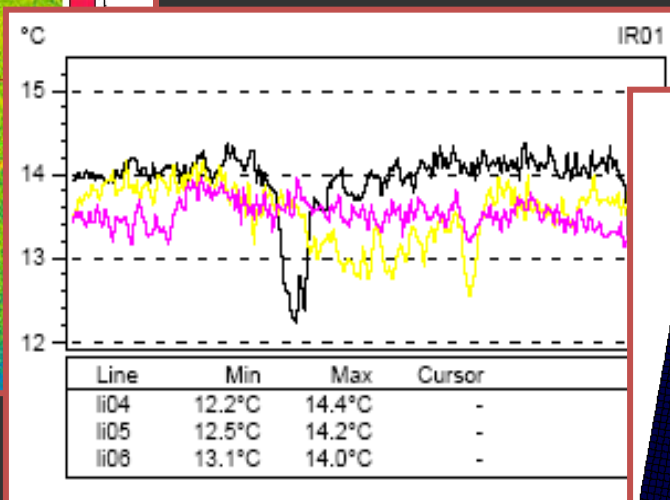
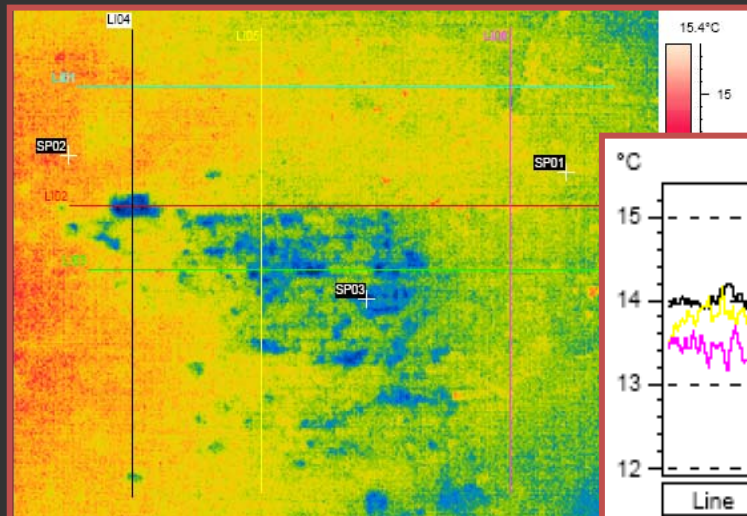
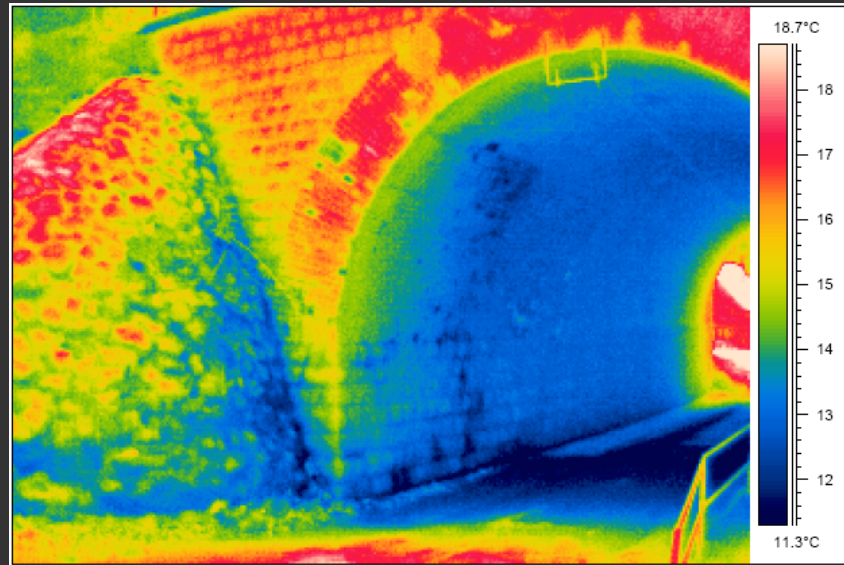
Vizsgálat videoendoszkóppal (Pécs, vasúti híd)

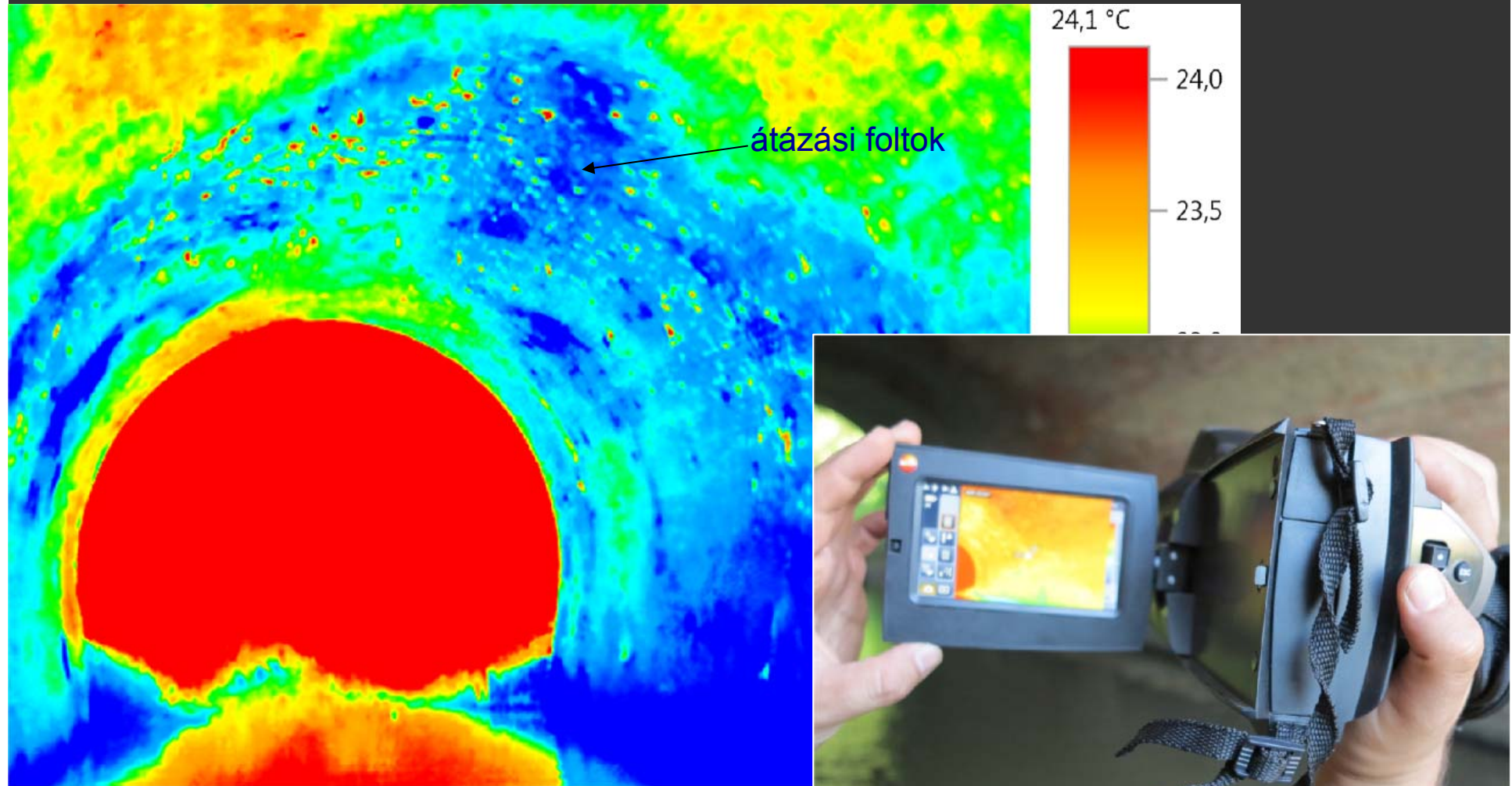
Infravörös hőmérsékletmérés

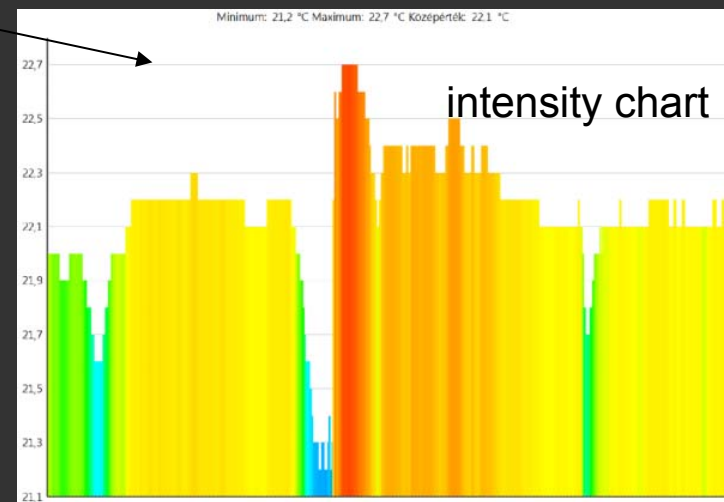
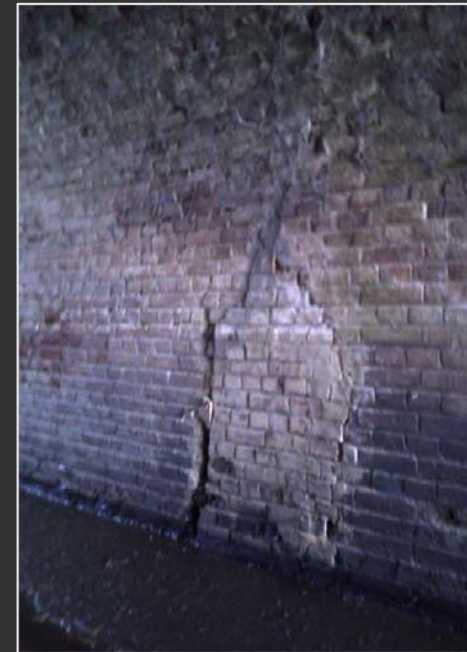
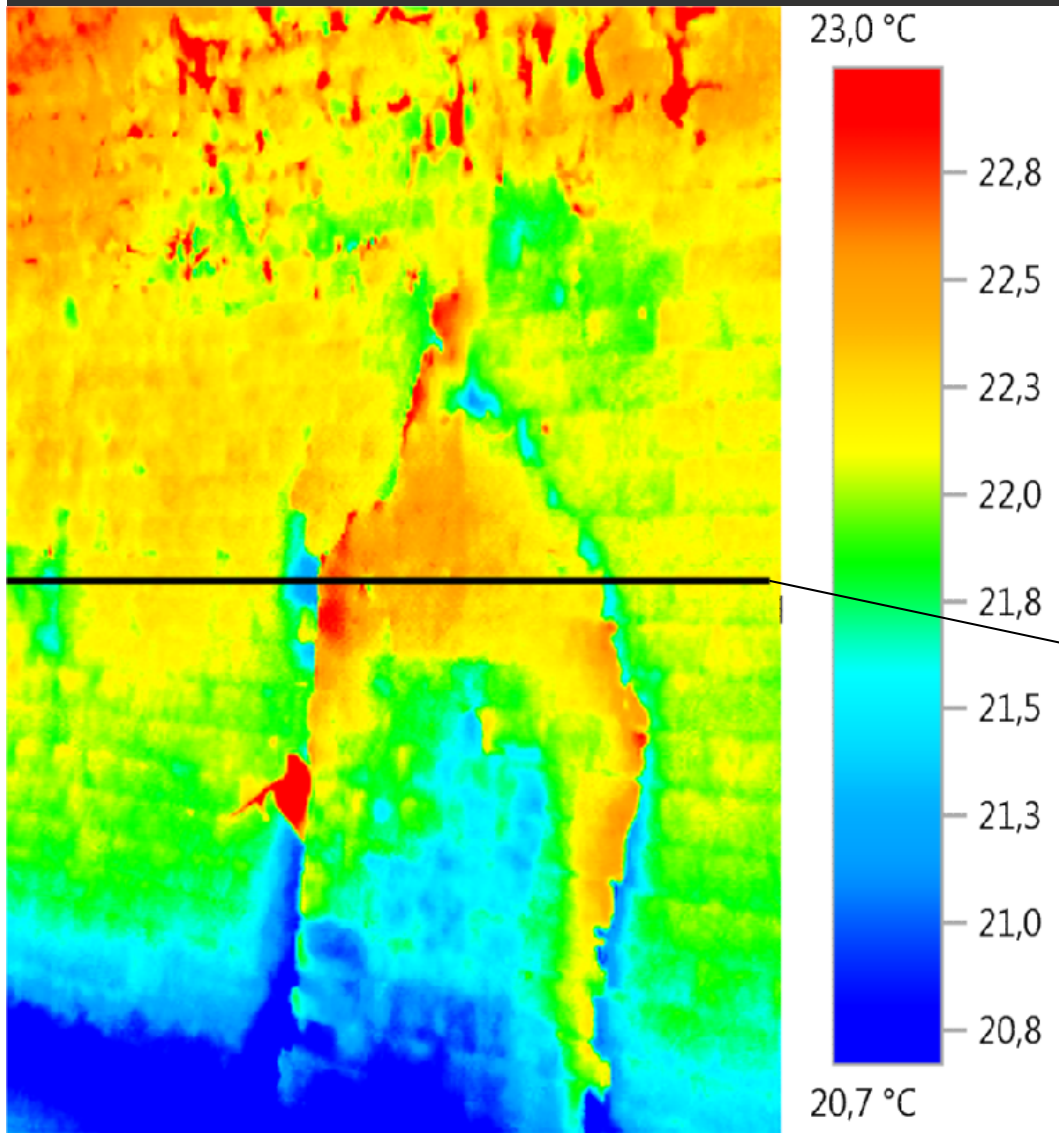

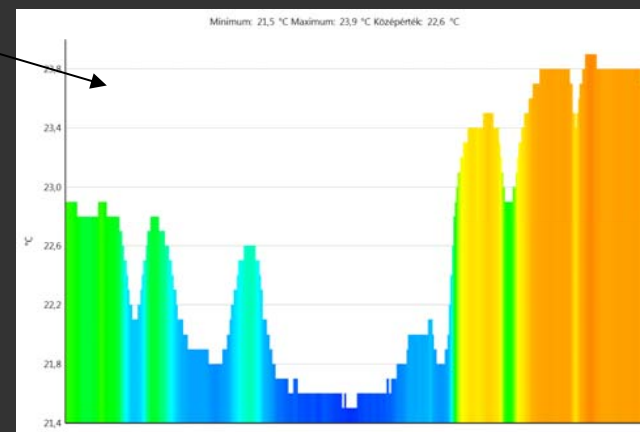
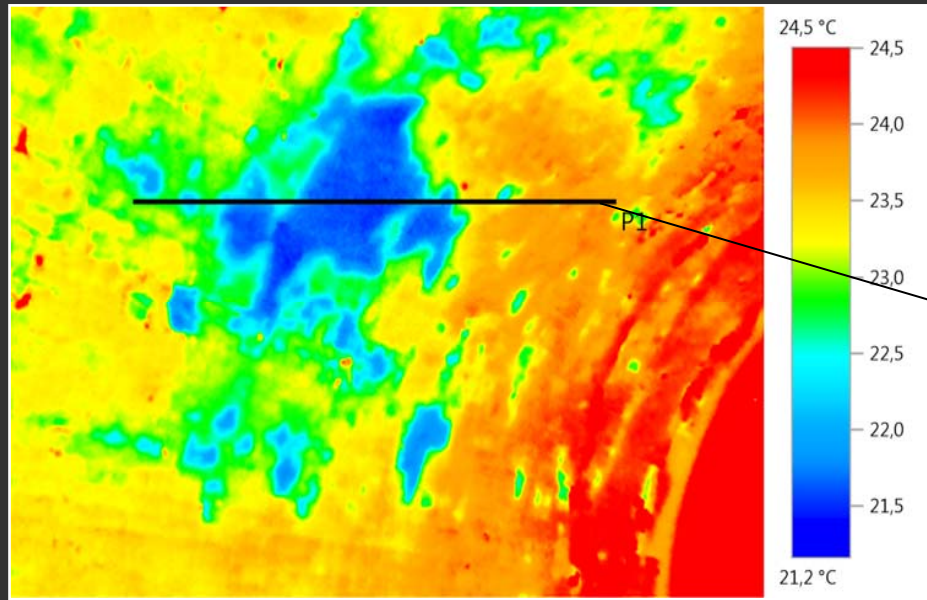
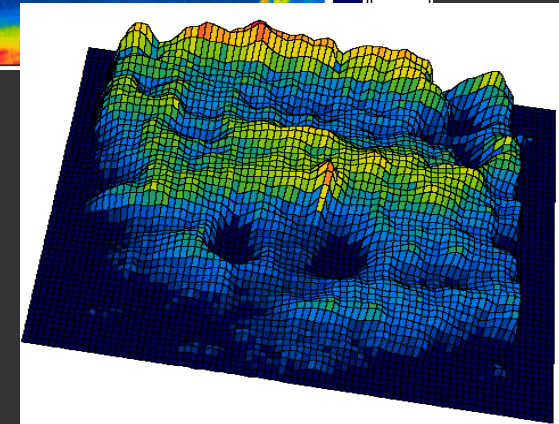
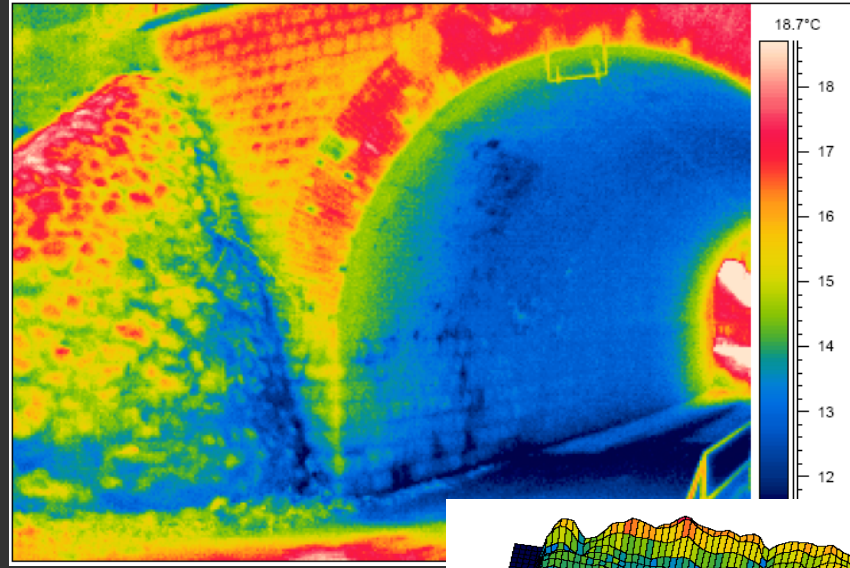
Átnedvesedő helyek, anyagok, felületi anomáliák, repedések feltérképezése

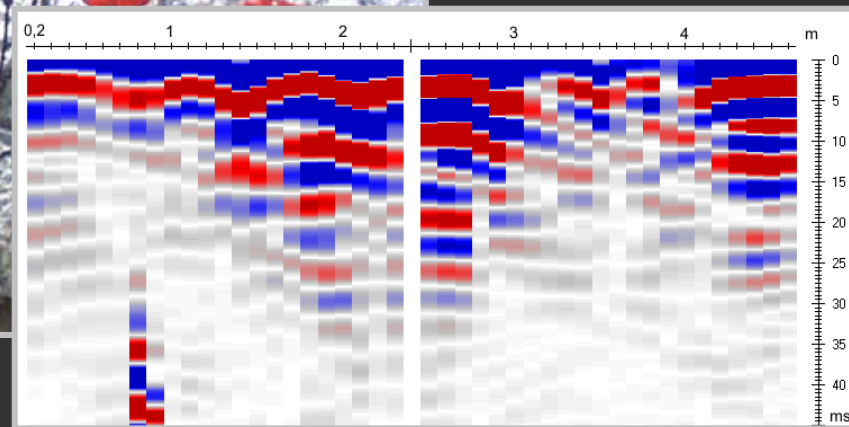
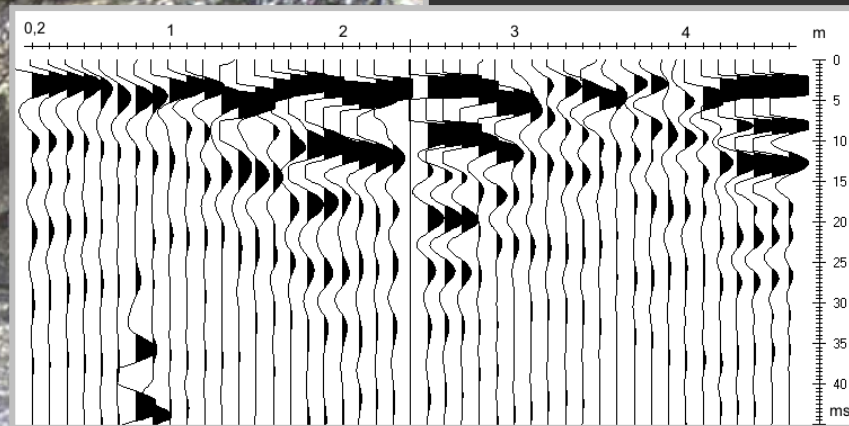
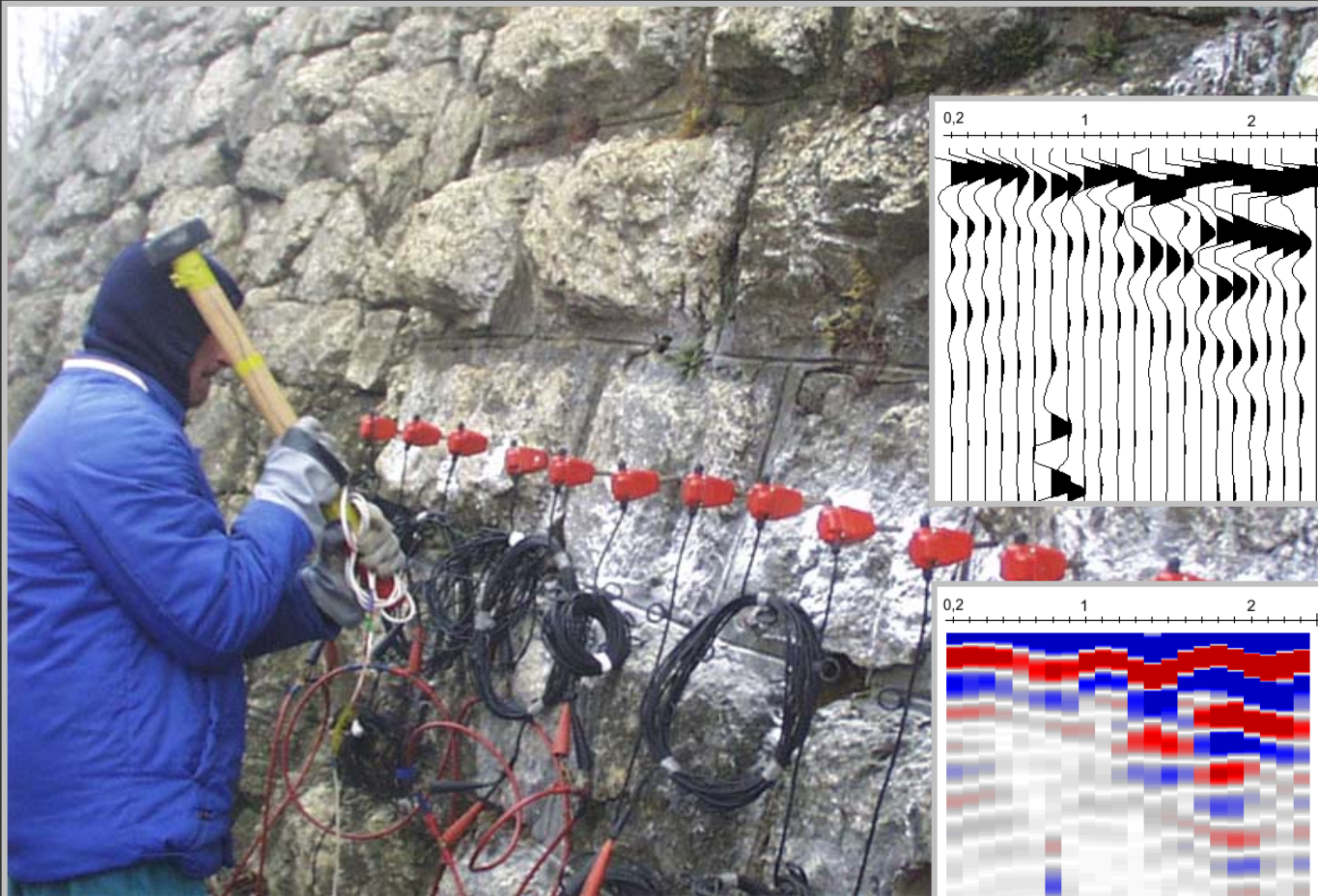
Vizsgálat infravörös hőmérsékletméréssel (Nagyrécse, vasúti híd)

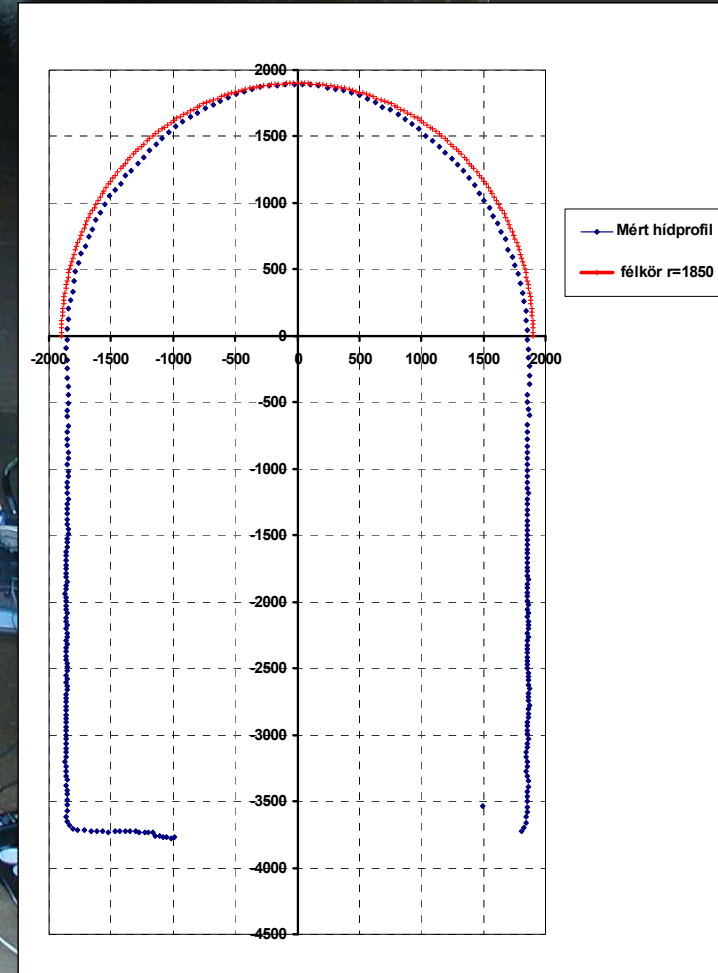
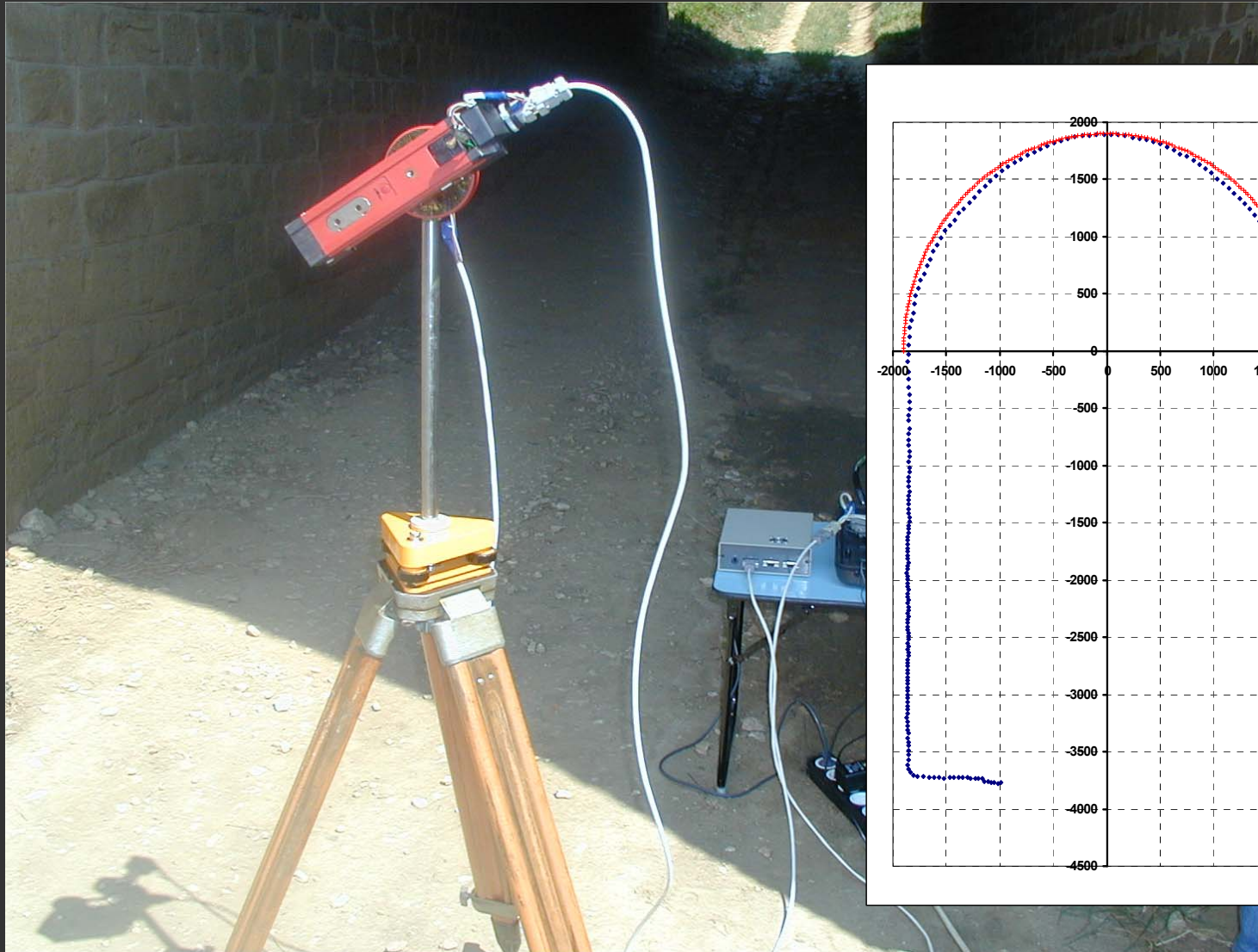

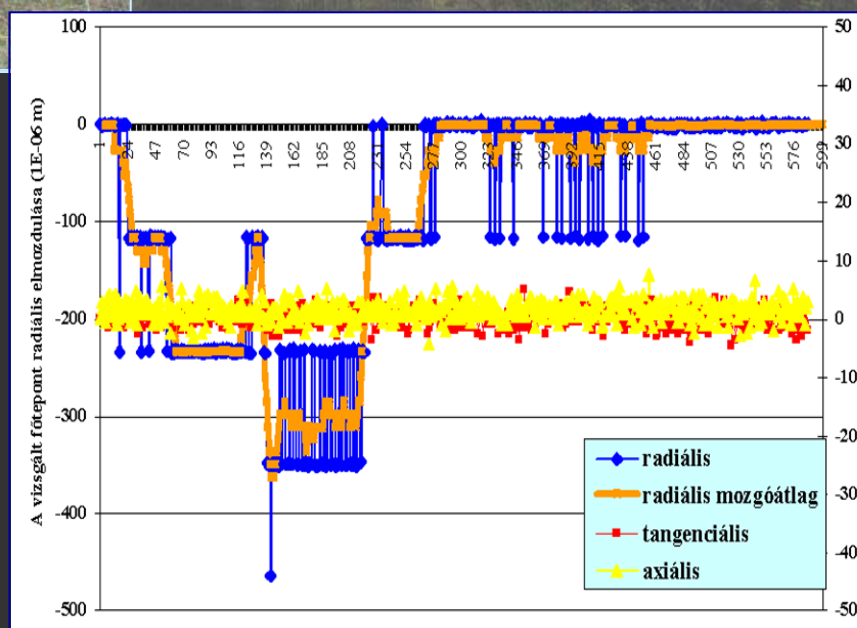
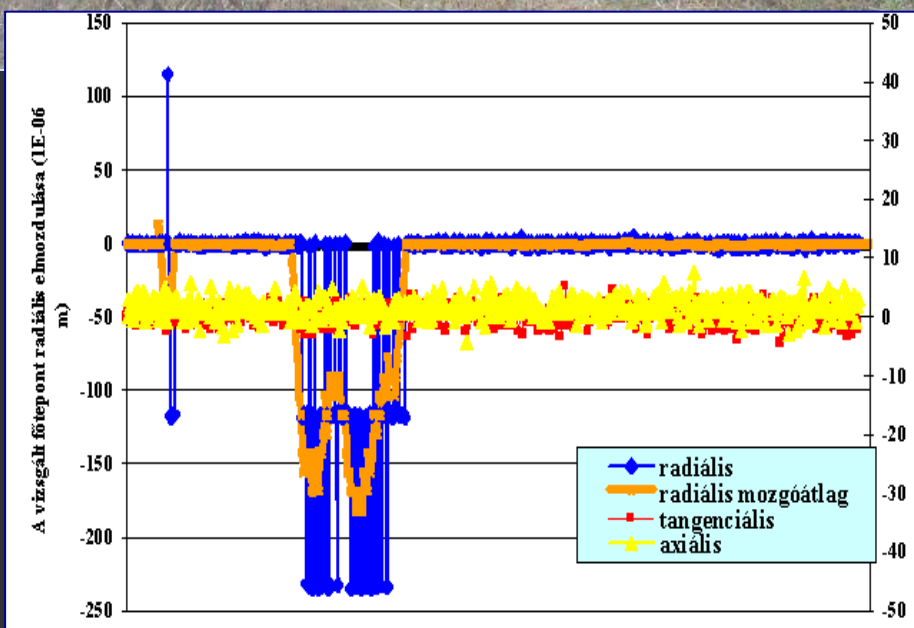
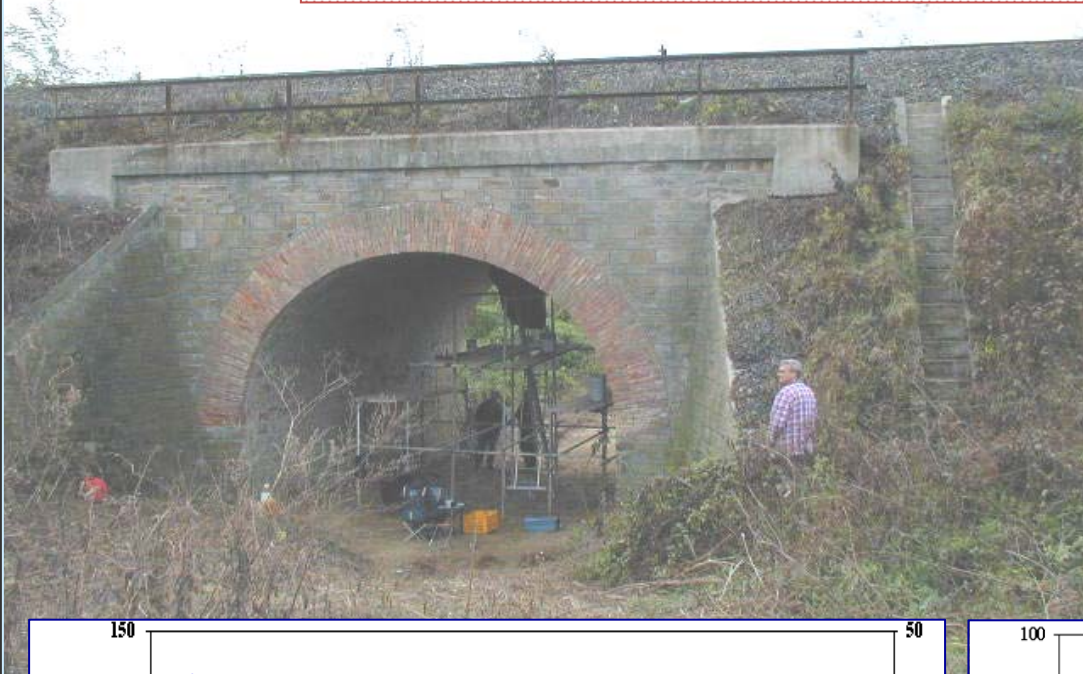
Szeizmikus vizsgálat

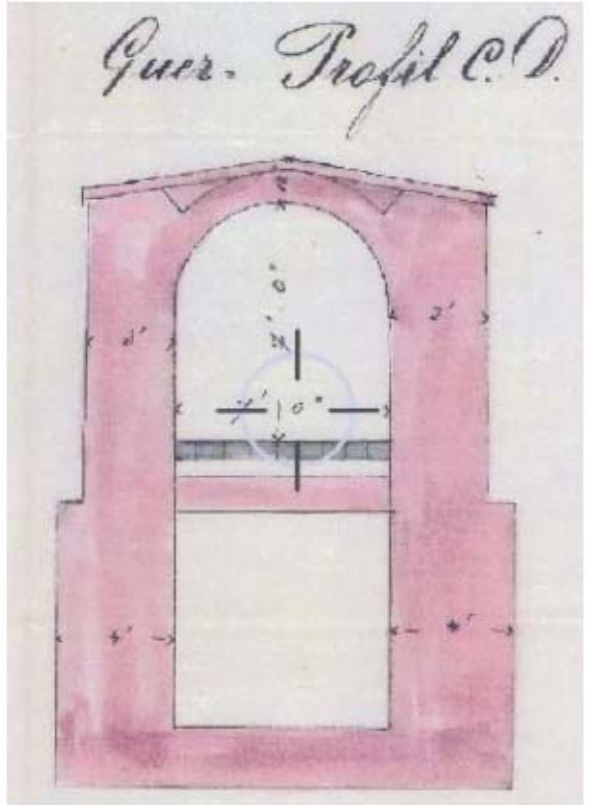

Hídprofil meghatározás

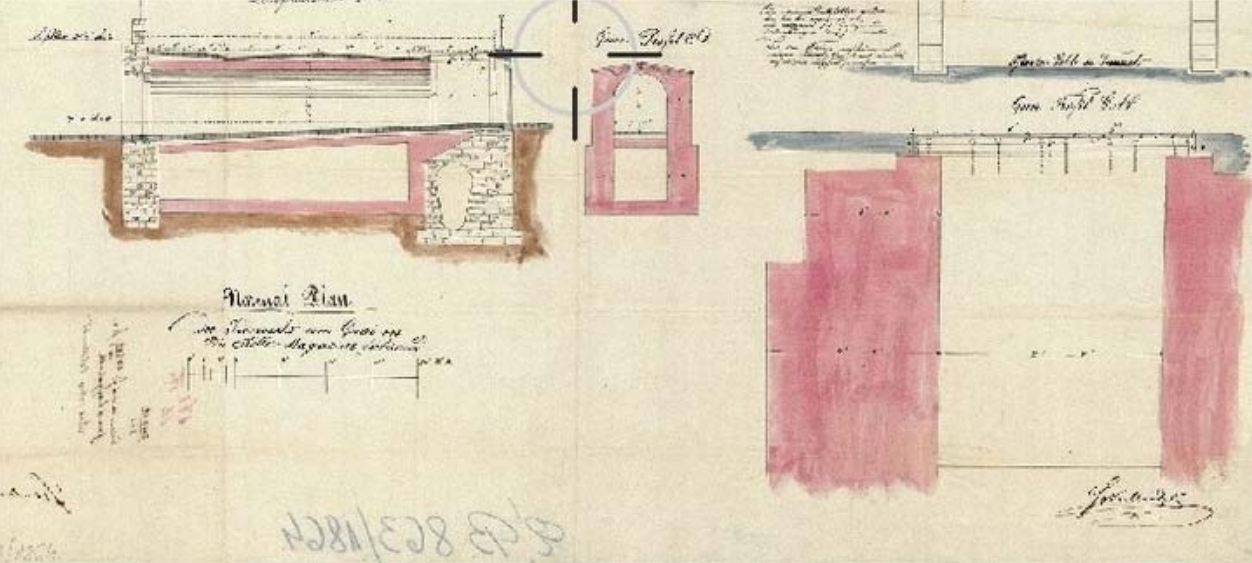
Deformáció mérés (próbateljesítés)

ESETTANULMÁNY

/Bp, Széchenyi rkp
boltozatok/

8/B 8C3/18CN

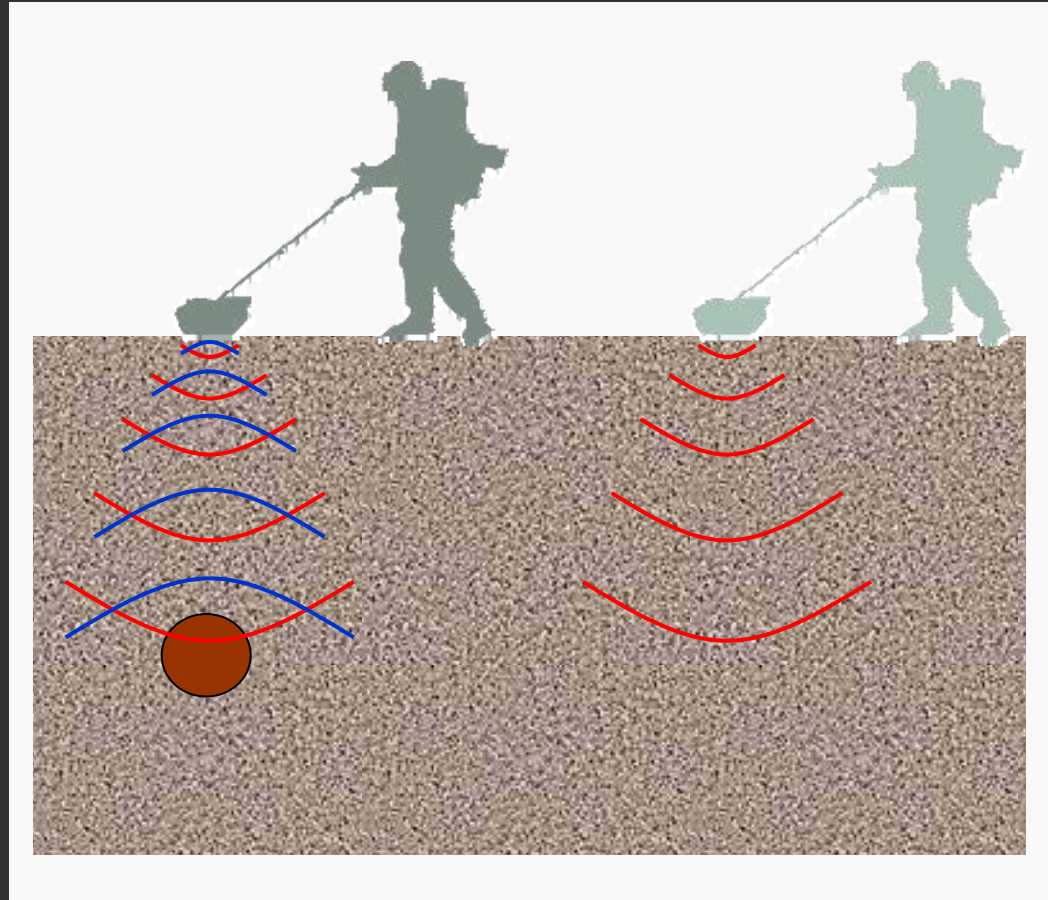

Roncsolásmentes vizsgálatok

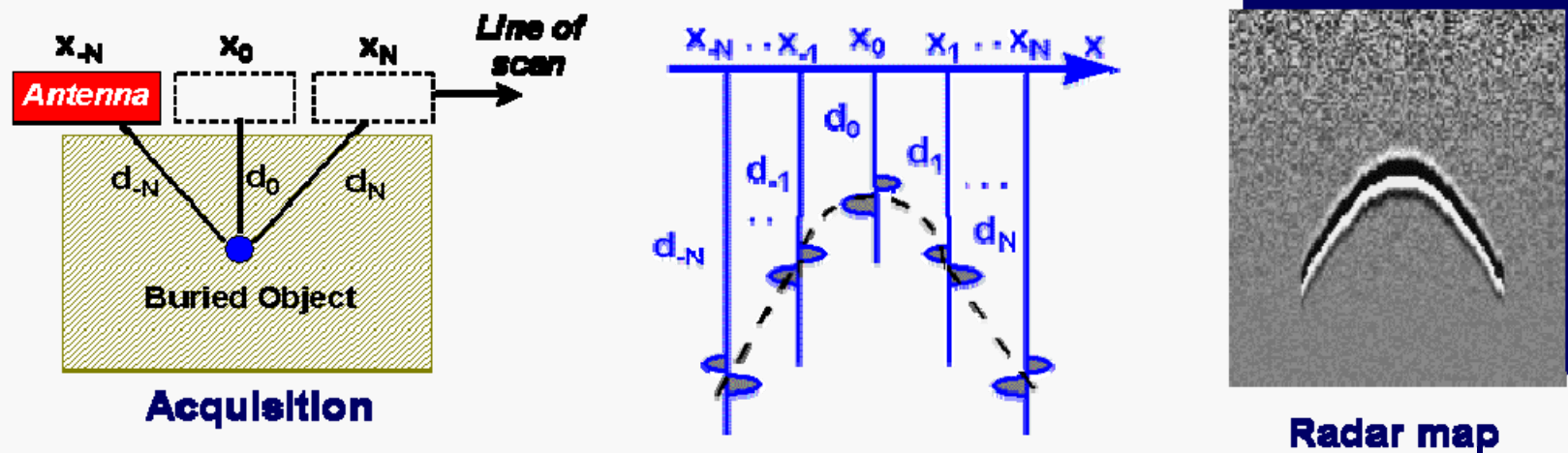
A radar működési elve

- A georadar rövidhullámú elektromágneses energiát bocsát a vizsgált anyagba egy antennán keresztül
- Az energia a réteghatárokon ill. az idegen anyagokon visszaverődik és egy antenna a visszavert energiát felfogja
- A behatolási mélység és a felbontás függ a radar frekvenciájától, az anyag elektromágneses tulajdonságaitól és a céltárgy alakjától, tulajdonságaitól

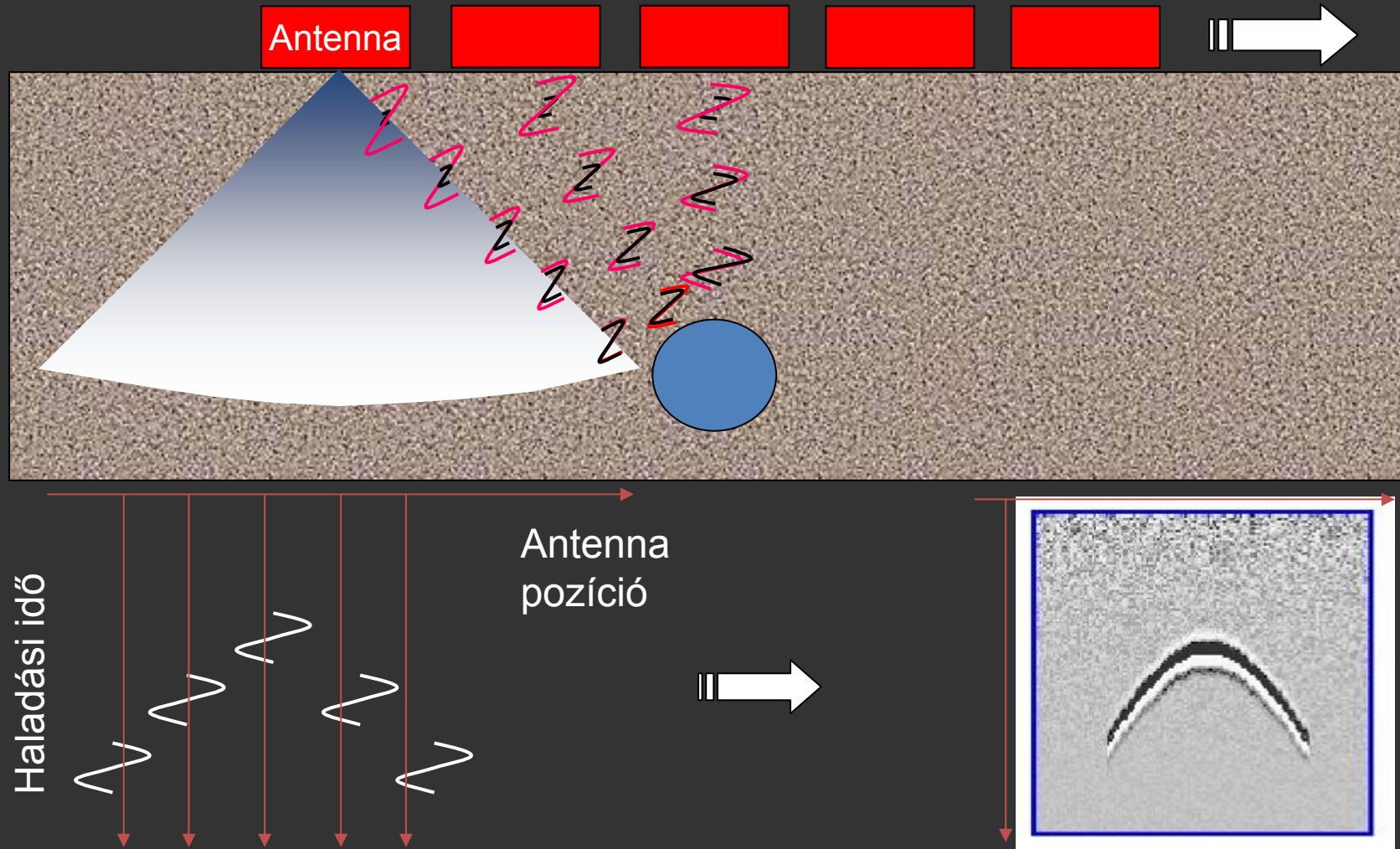

A képképzés módja

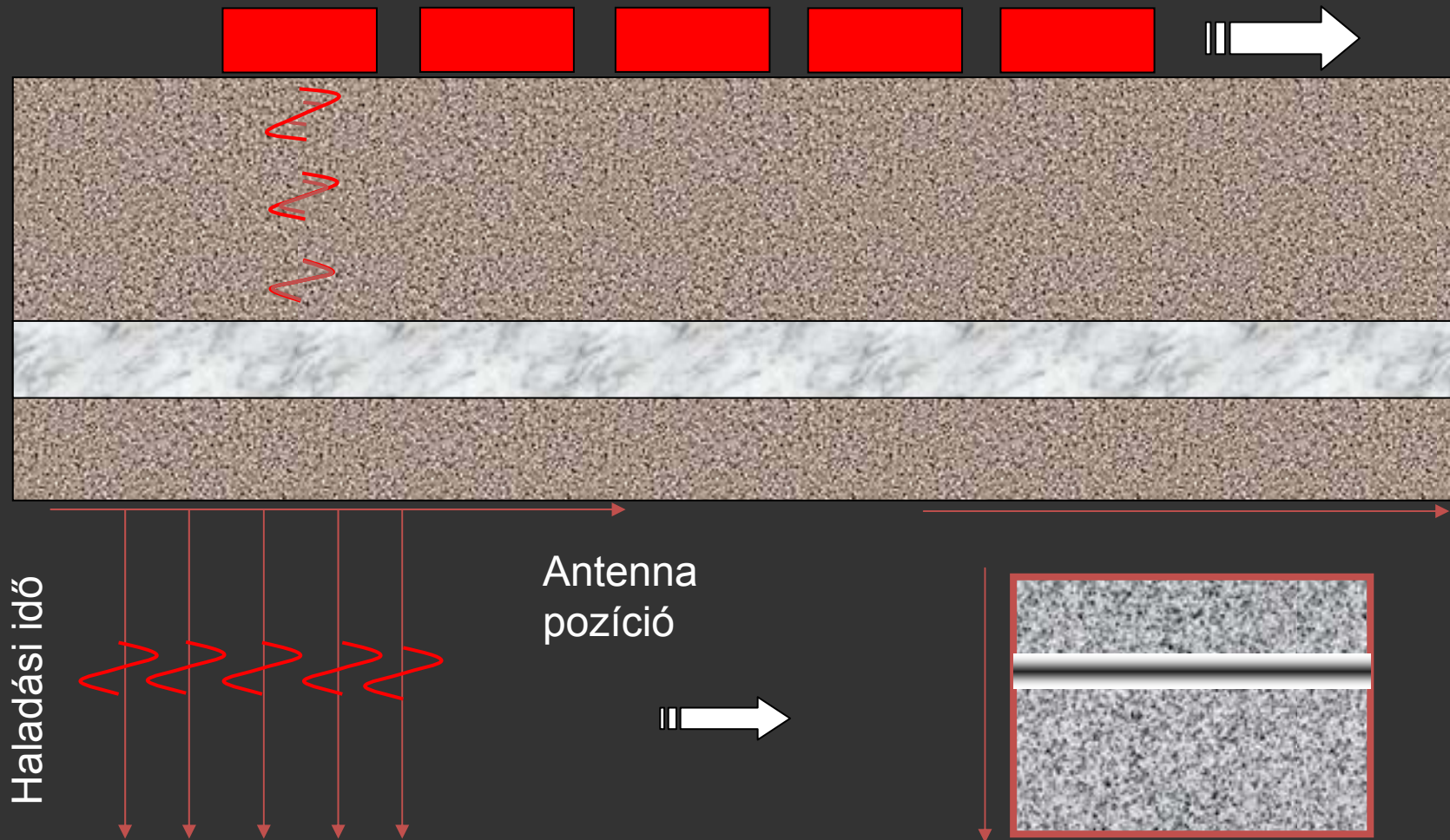
A radar által kibocsátott impulzus útjának ideje és a visszaverődés ideje szolgáltat információkat a céltárgyról

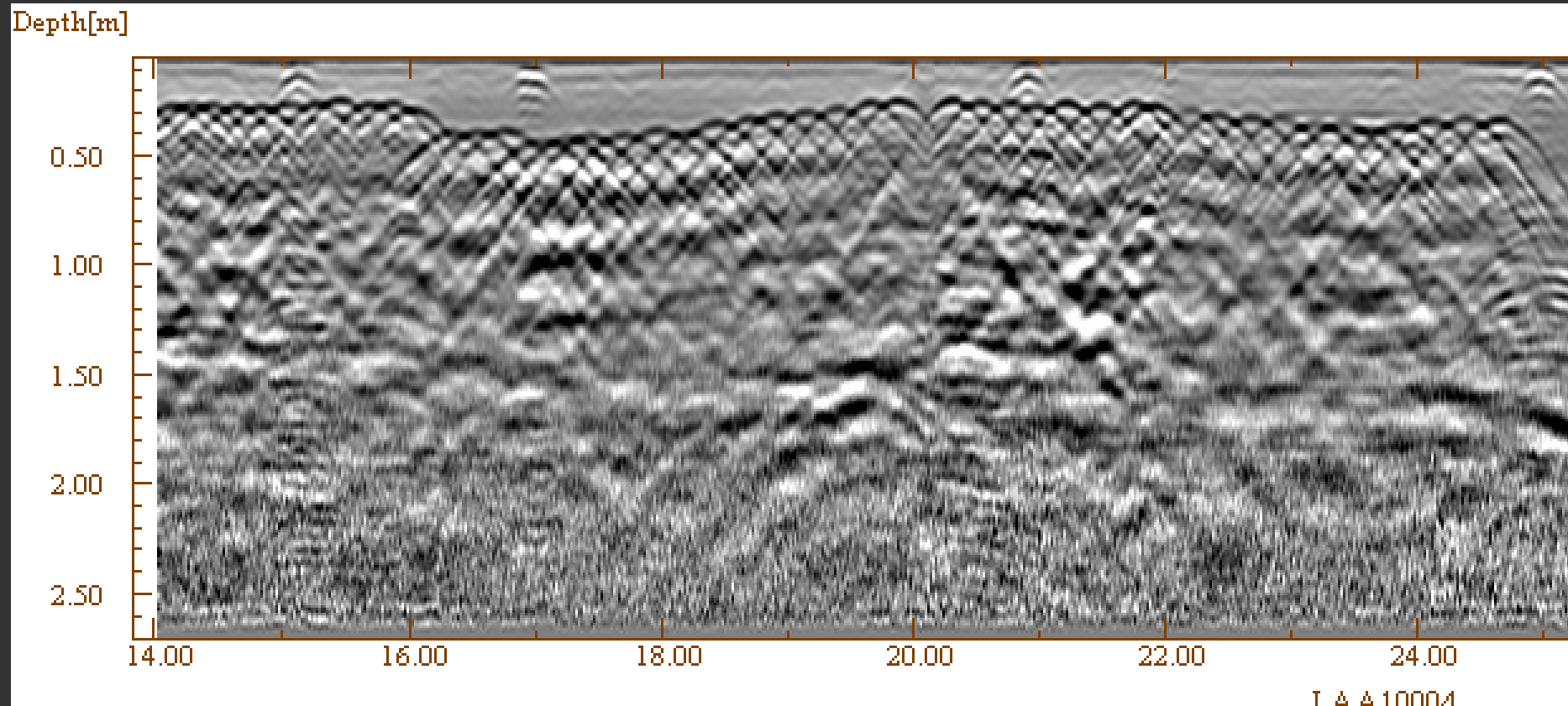
Képképzés módja I. – pontszerű tárgy

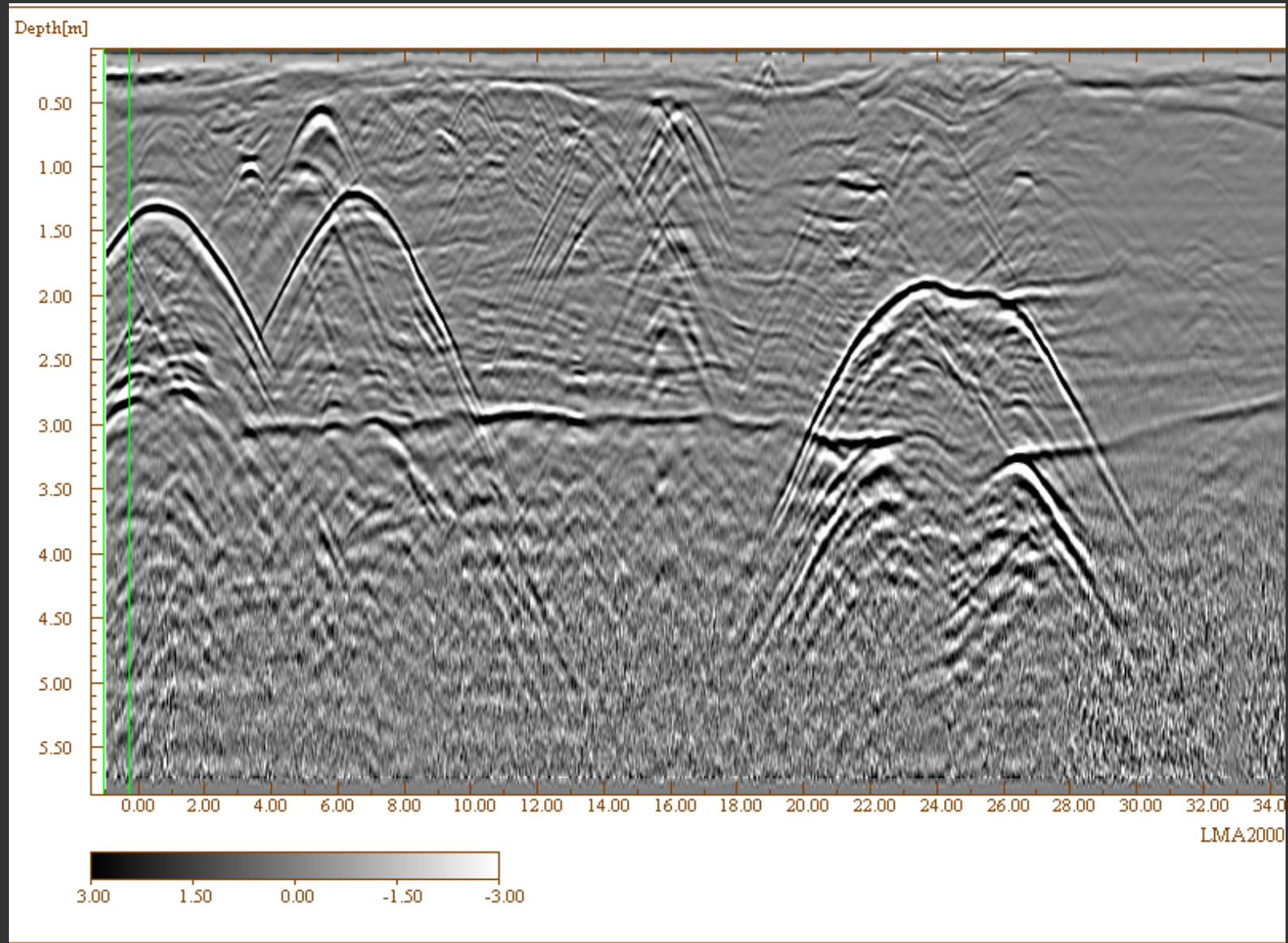
Képképzés módja II. – „lineáris” tárgy

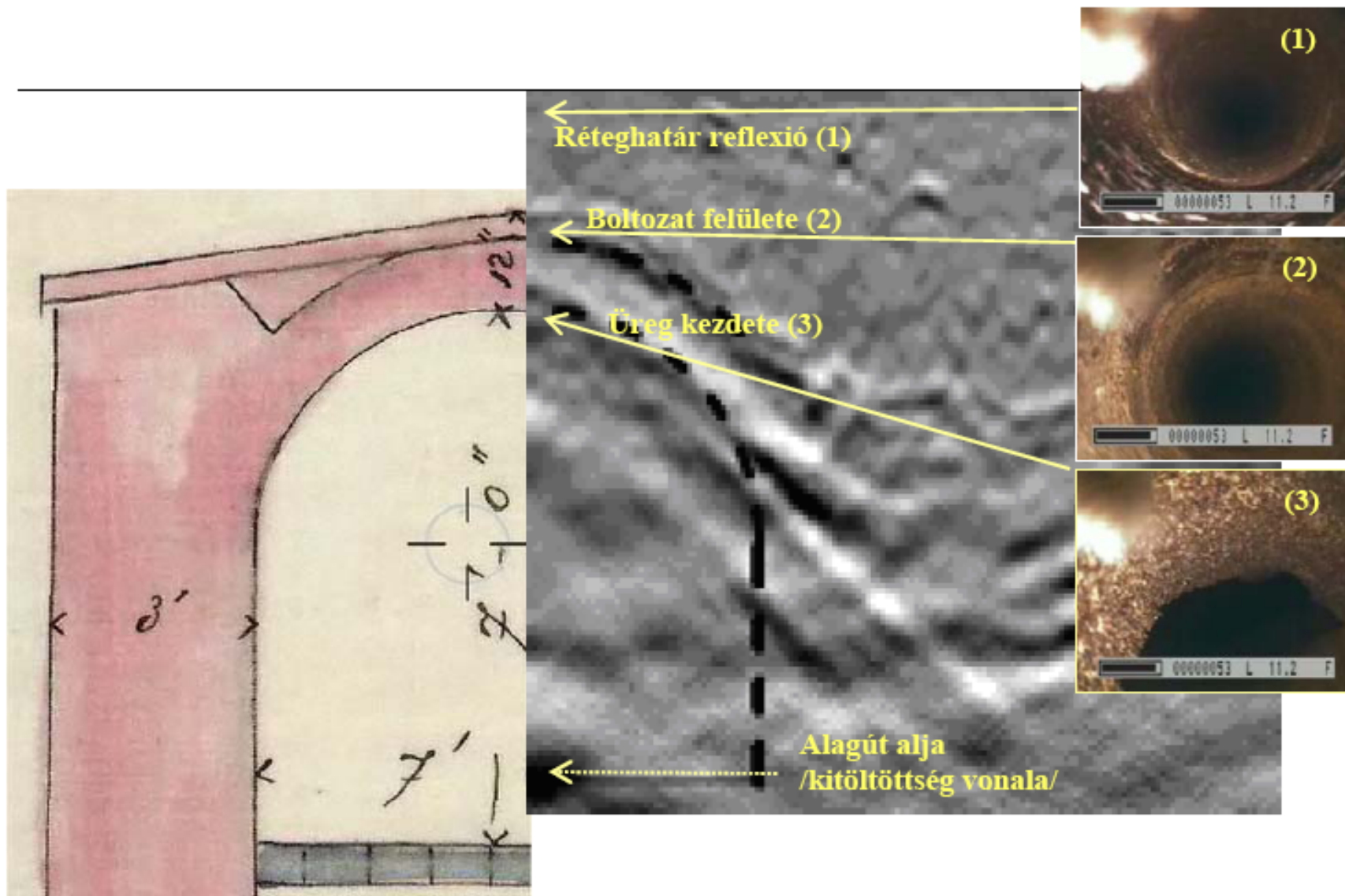
Vasbeton födém radarképe

Geológiai rétegek és csövek radarképe

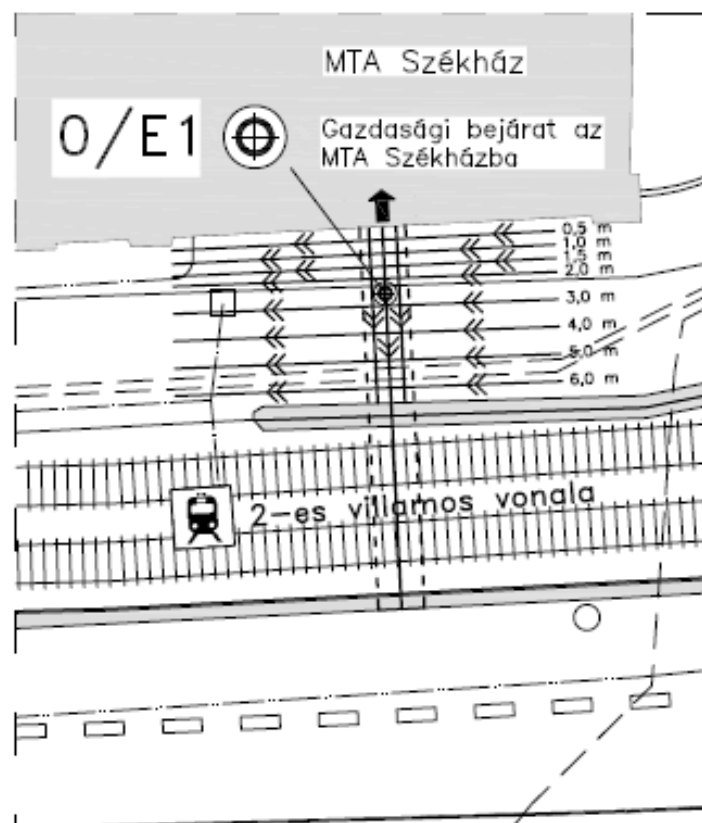
A vizsgálati eredmények összevetése a korabeli tervekkel

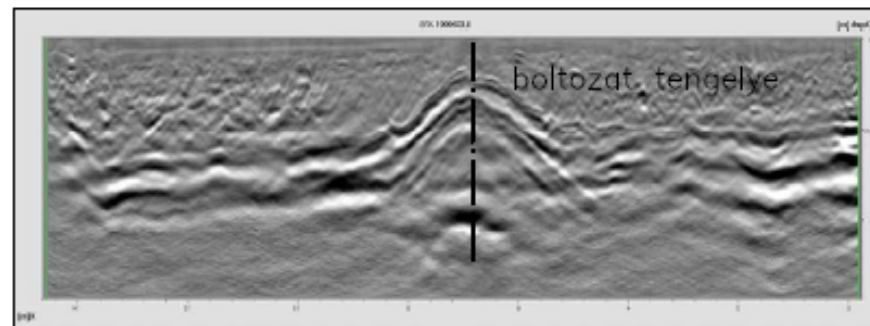
Radarszelvények boltozat tengelyére merőlegesen
M=1:125

0. számú alagút diagnosztikai terve

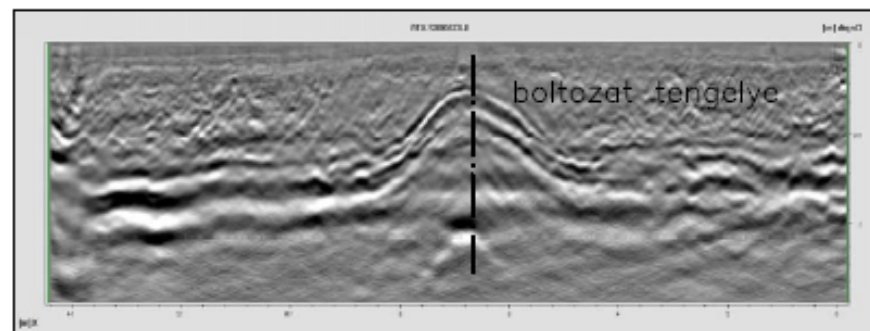
Helyszínrajzi részlet M=1:250

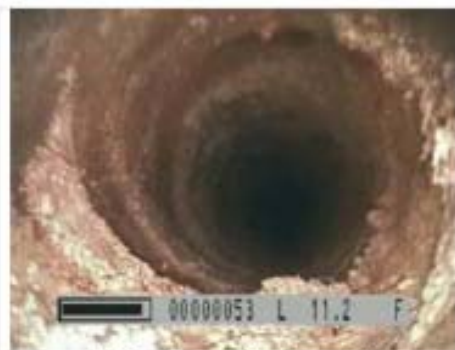
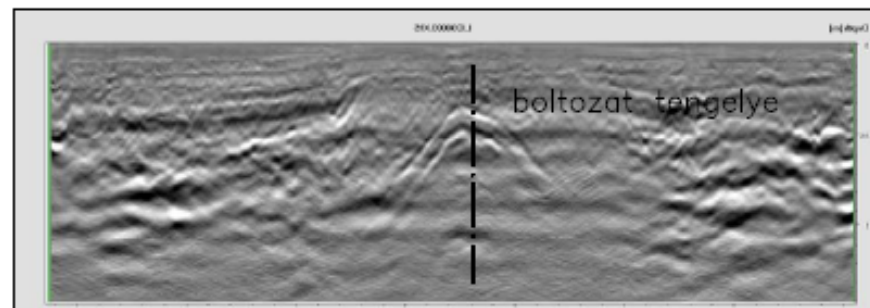
0,5 m

1,0 m

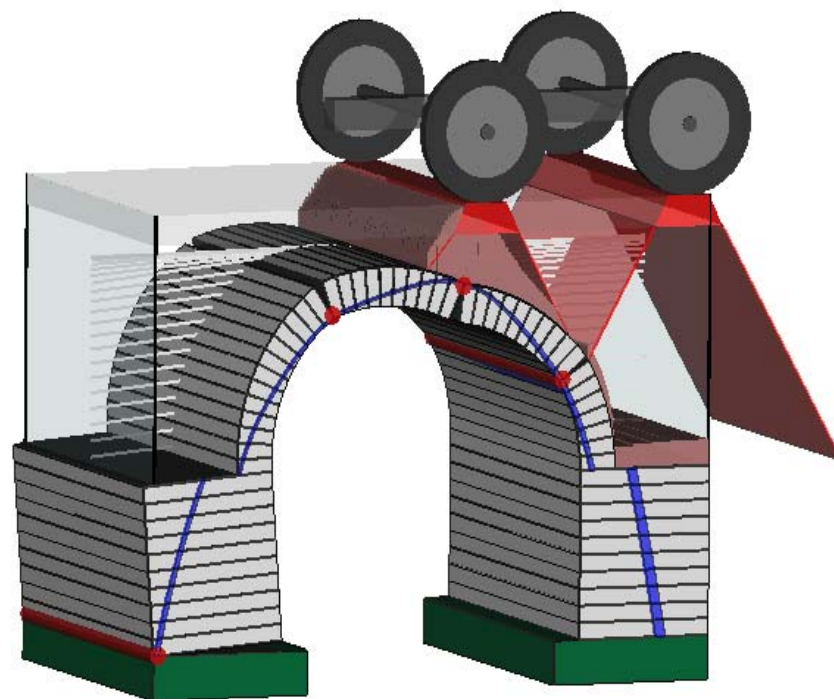
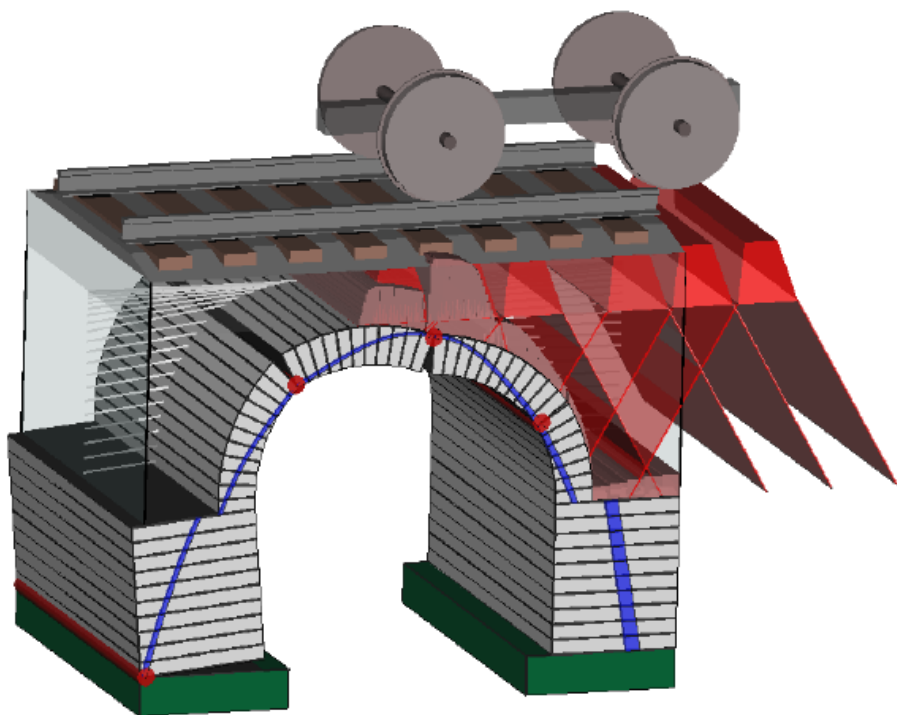
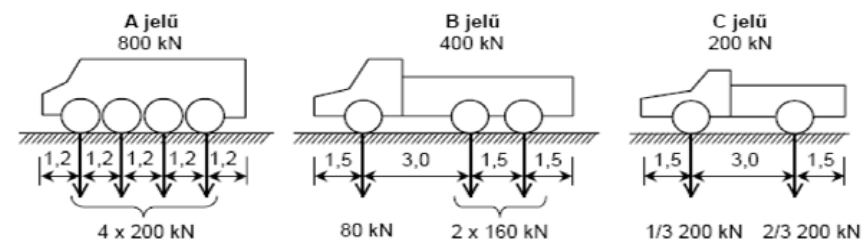
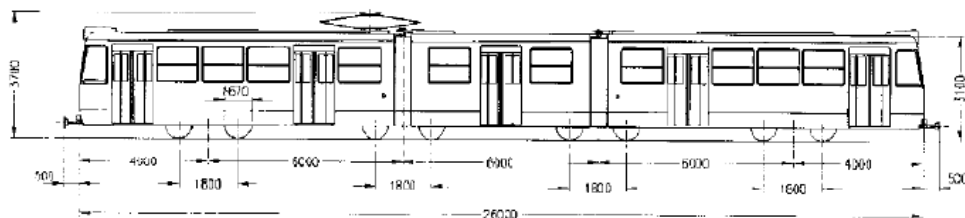

1,5 m

Szerkezeti analízis

Ellenőrzés közúti és villamos terhelésre

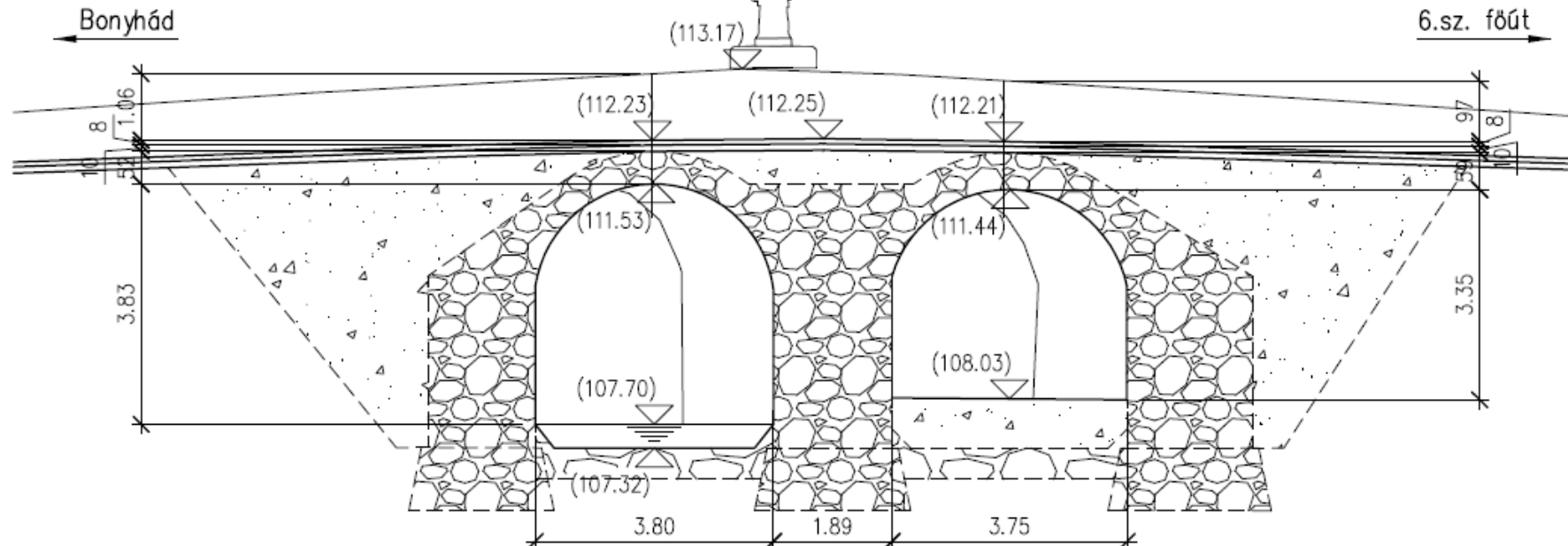

2. ESETTANULMÁNY: Bonyhád, Nepomuki híd

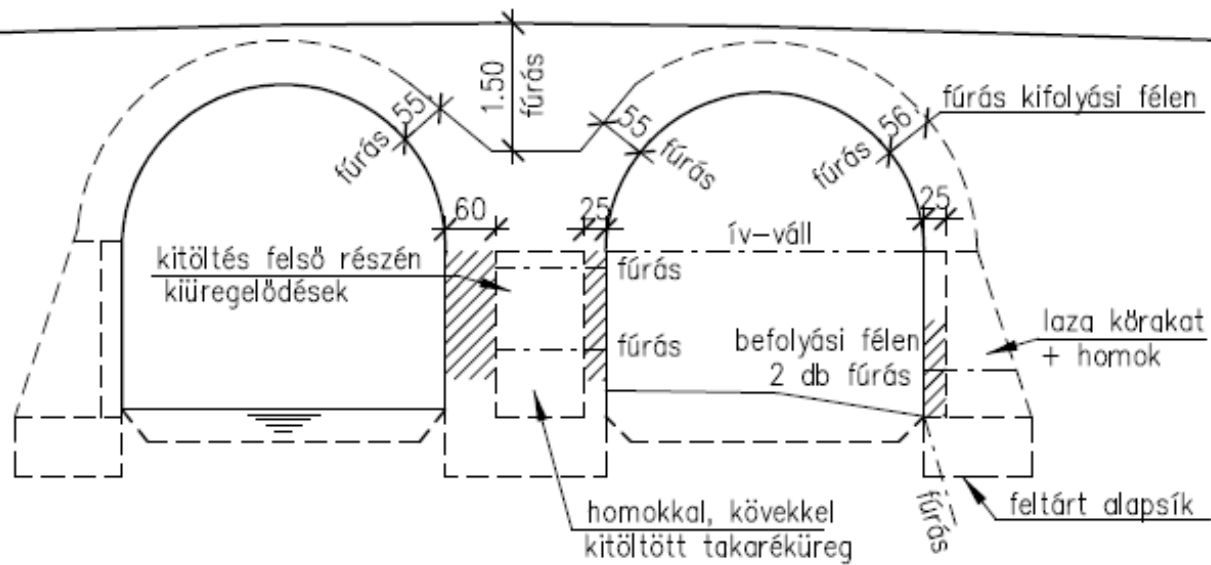

Hosszmetszet M1:100

Feltételezett falazatok

Feltárt falazatok

Kőanyagú hídfő diagnosztikája

A vizsgált szerkezet

1896-ban épült hegeszvas rácsos vasúti viadukt dolomitból épített hídfői

Állékonyságot veszélyeztető károsodások

Elvégzett vizsgálatok

Roncsolás-mentes vizsgálatok:

- geofizikai mérések
- infravörös hőmérsékletmérés

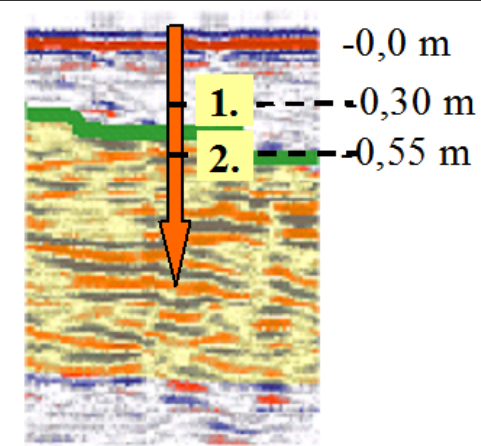
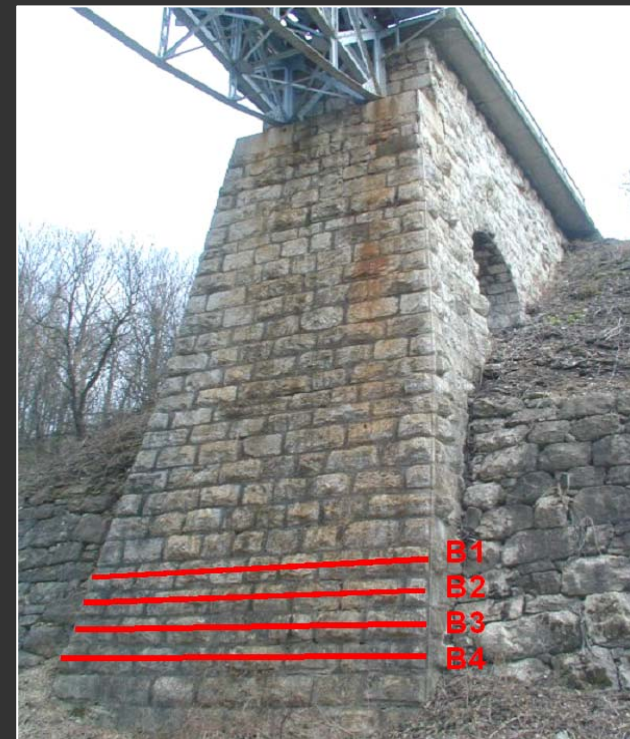
Kis roncsolással járó vizsgálatok:

- lyukkamera
- kis átmérőjű fúrt minták
 - Kémiai vizsgálatok
 - Mechanikai vizsgálatok

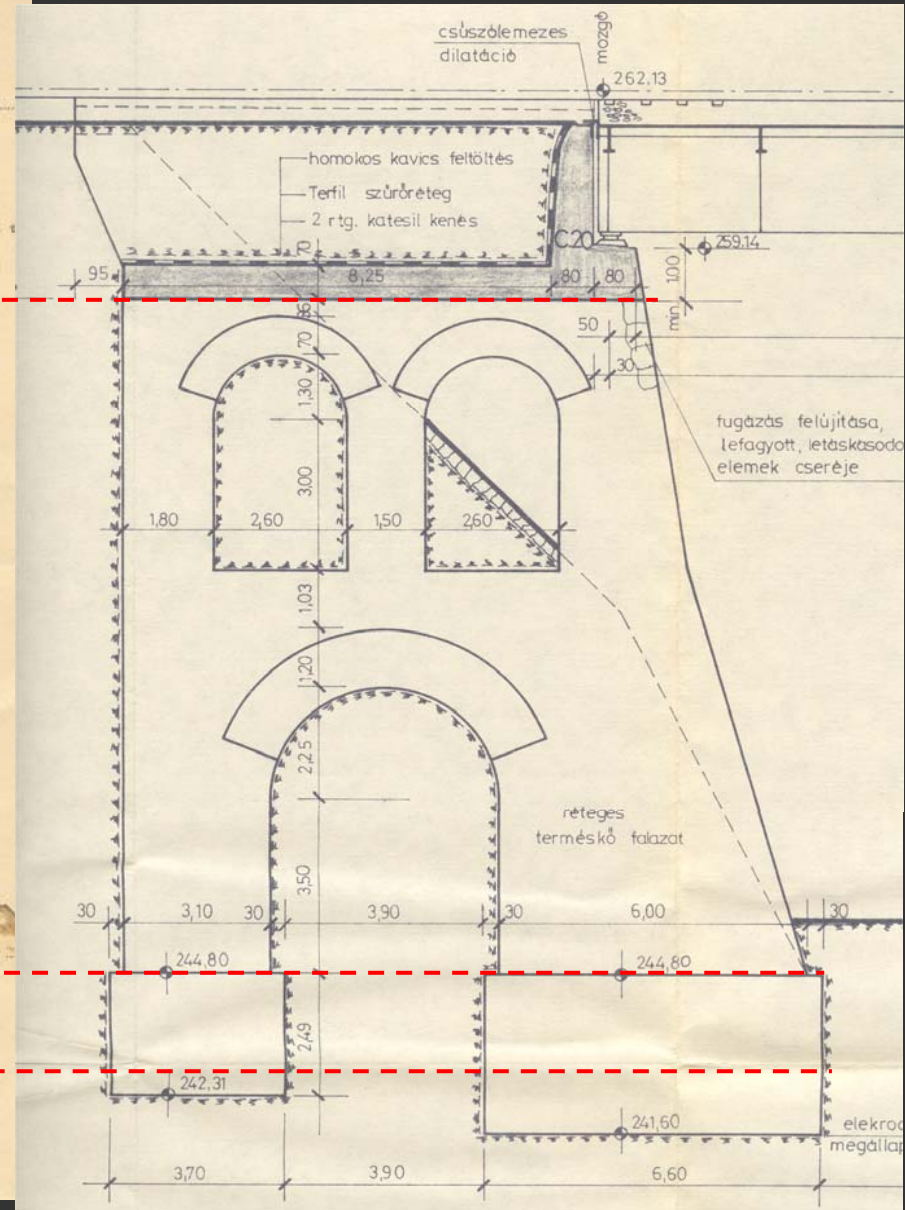
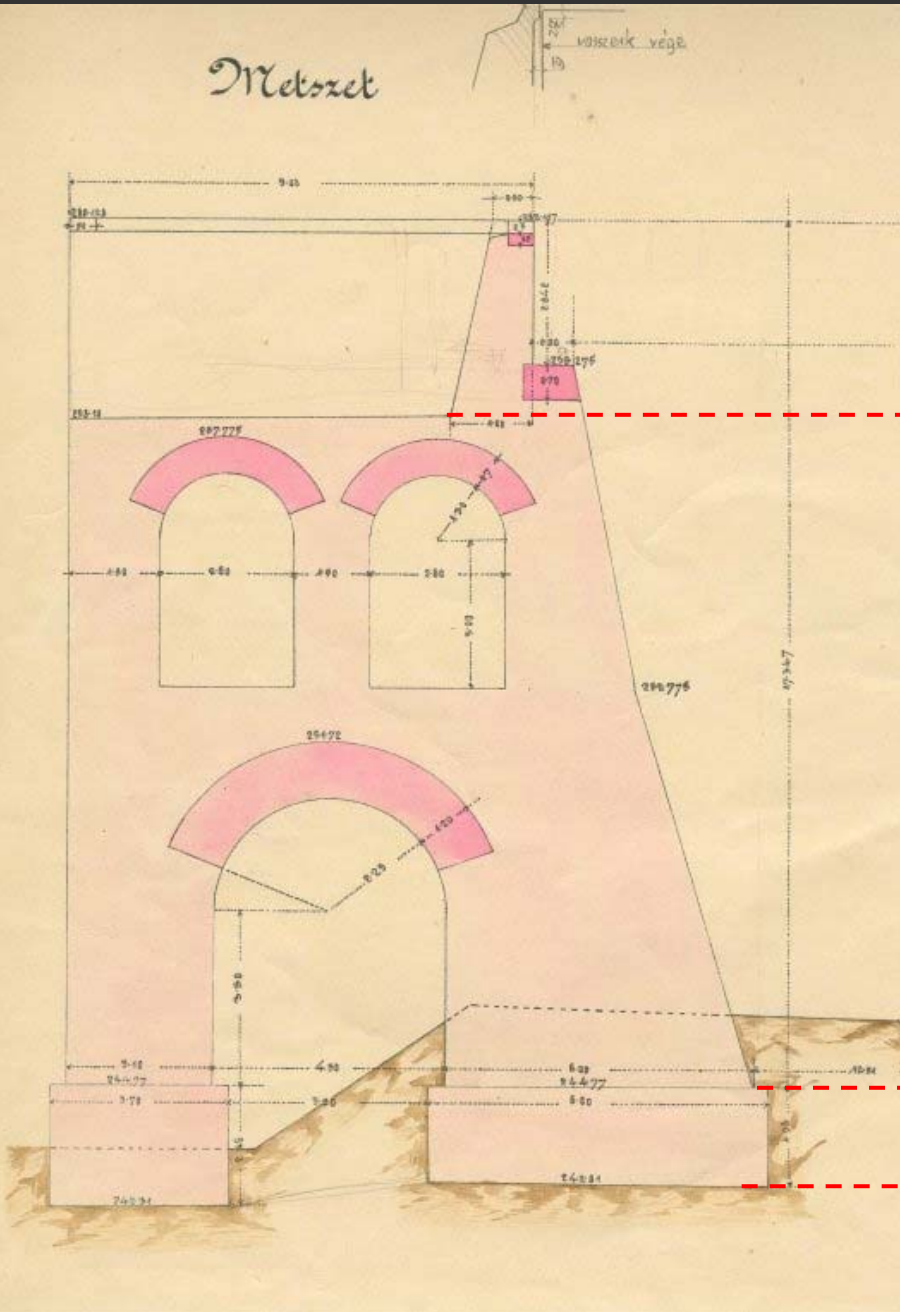
A radar- és a lyukkamerás vizsgálatok igazolták, hogy a hídfő külső tömör kőréteg burkolata mögött törmelékes anyaggal kitöltött közeg található

A vizsgálatok nagy segítséget nyújtottak a megerősítési megoldás megtervezéséhez

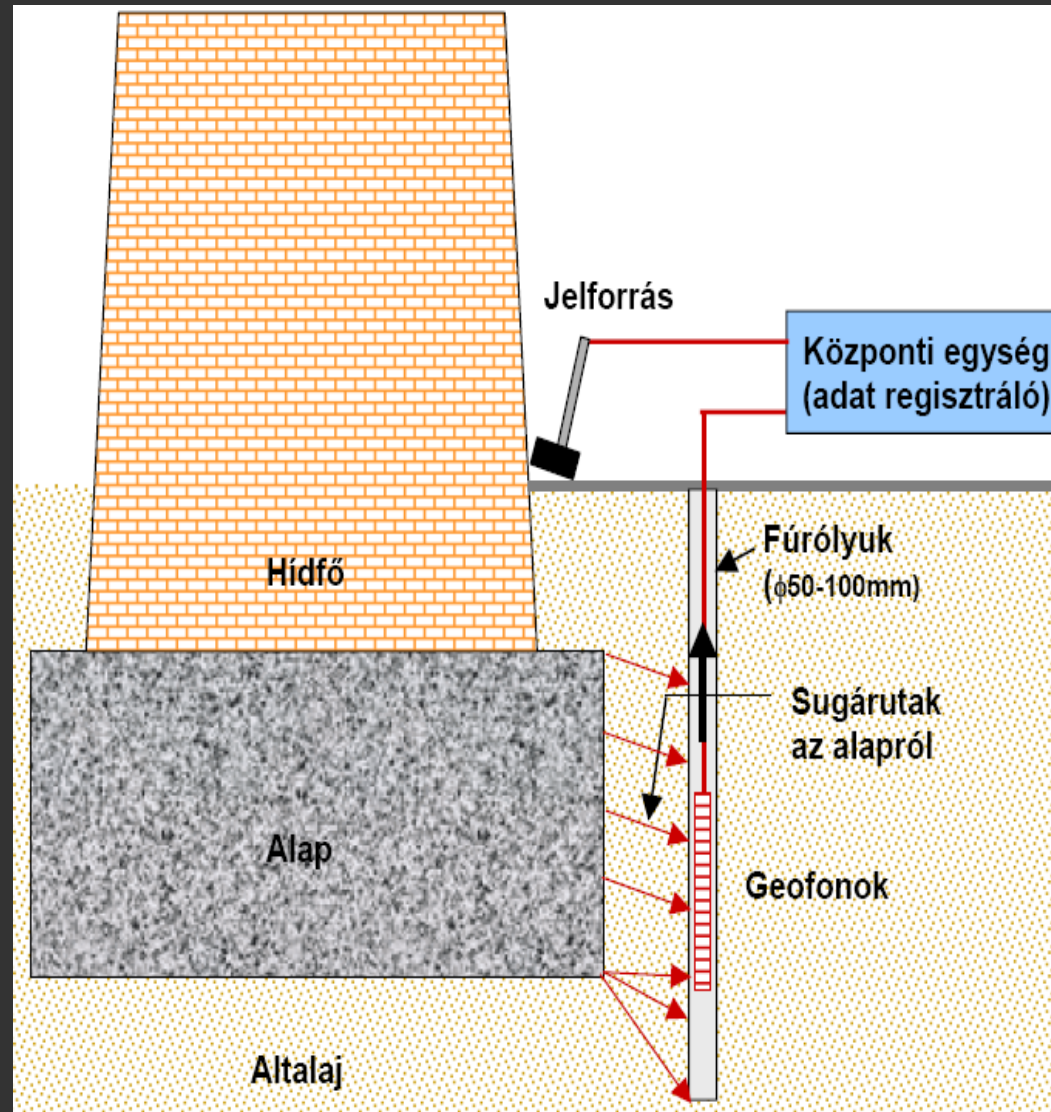

Alapozás vizsgálata

Metszet

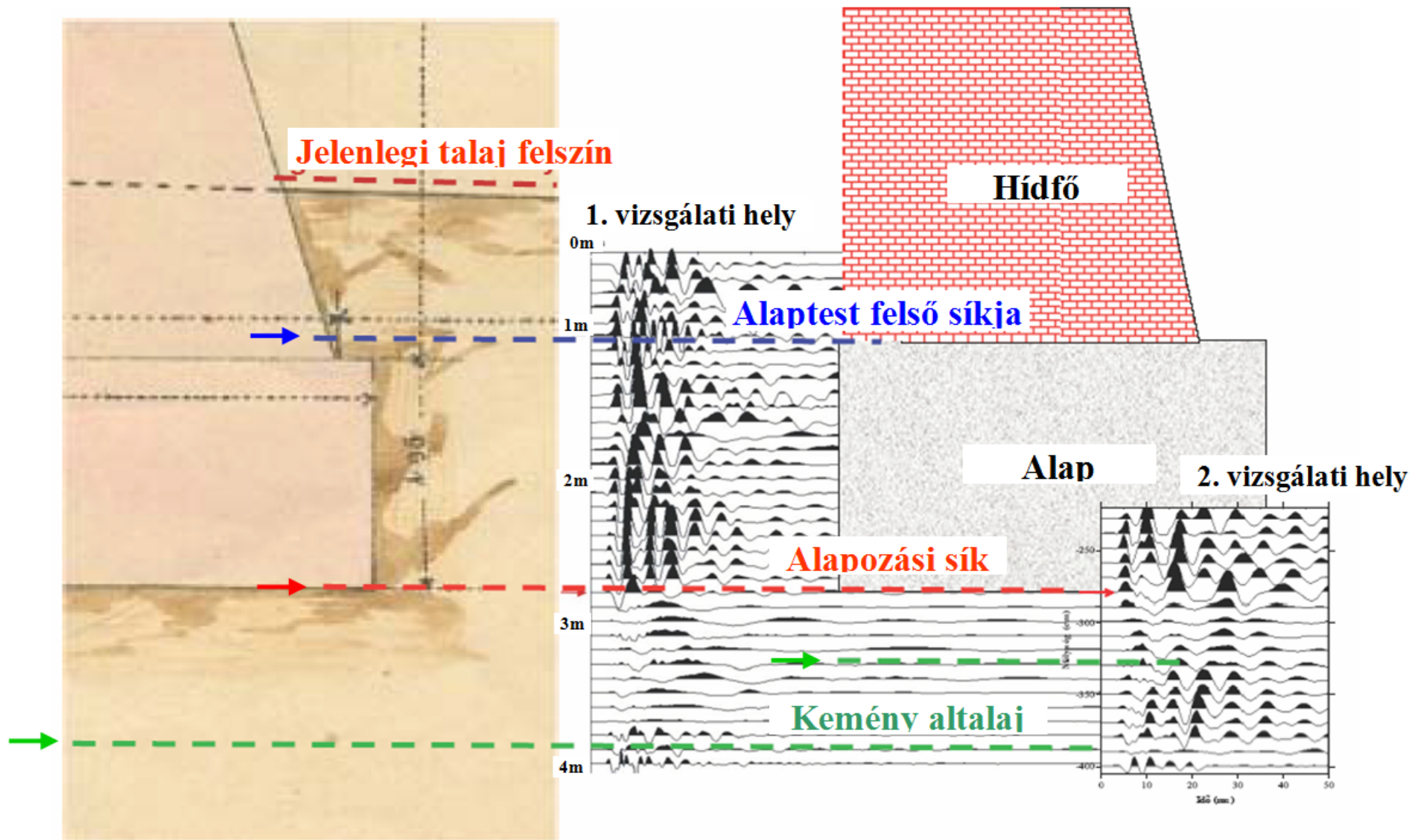

Alapozási mélység megállapítása lyuk geofizikai módszerrel

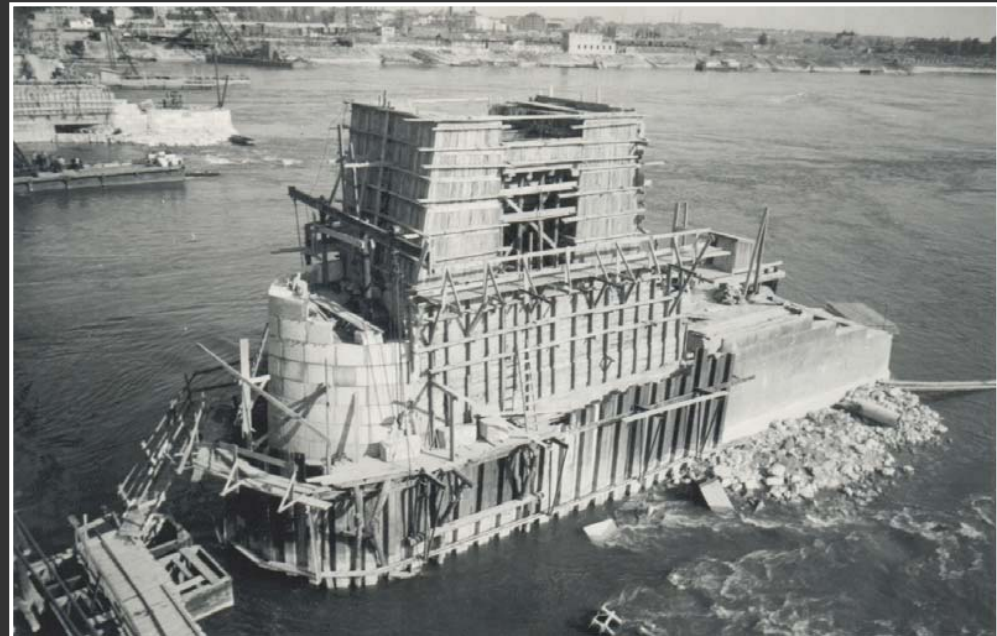

A vizsgálatban közreműködött: ELGI

Alapozási mélység megállapítása lyuk geofizikai módszerekkel

Folyami hídpillér diagnosztikája

A vizsgálatot a 19. szd. végén épített Duna-híd mederpilléreire végeztük el.

A pillérek felmenő falai gránitból készültek, melyet betonnal töltöttek ki.

A hidat háborús károsodások érték és többször átépítették.

A mederpillérek teherbírása megkérdőjelezhető volt

Előzmény (külföldi példa)

Krems, Austria
2002

Átépítések 1911-ben és 1945-ben

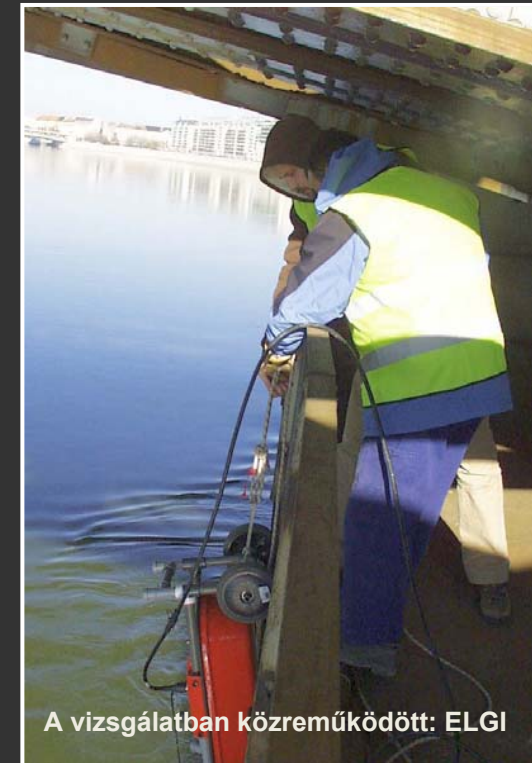
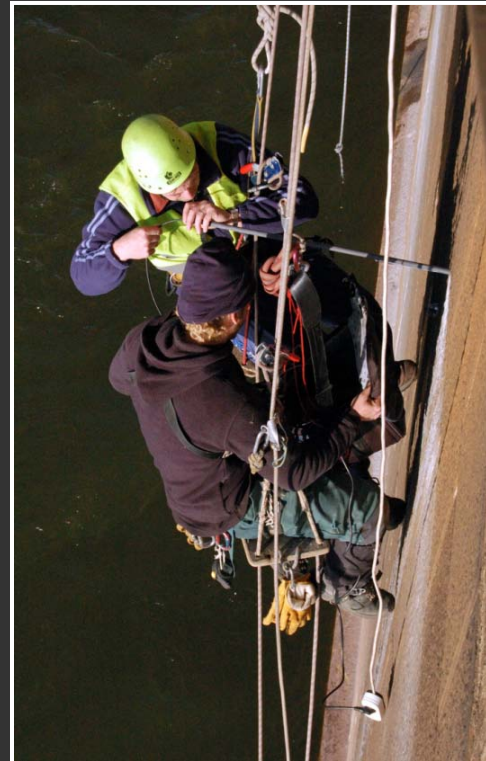

A vizsgálat során alkalmazott geofizikai módszerek:

- szeizmikus tomográfia
- georadar
- lyukradar

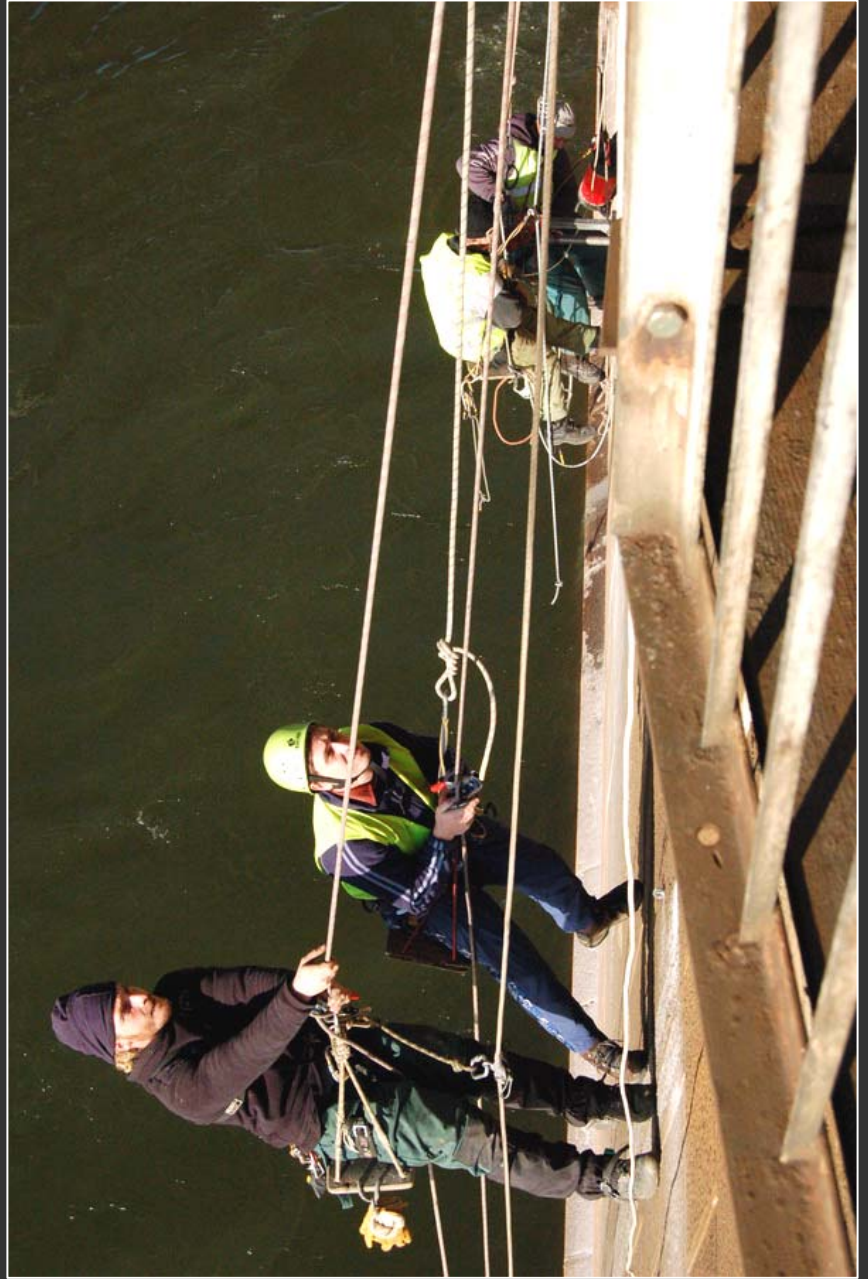
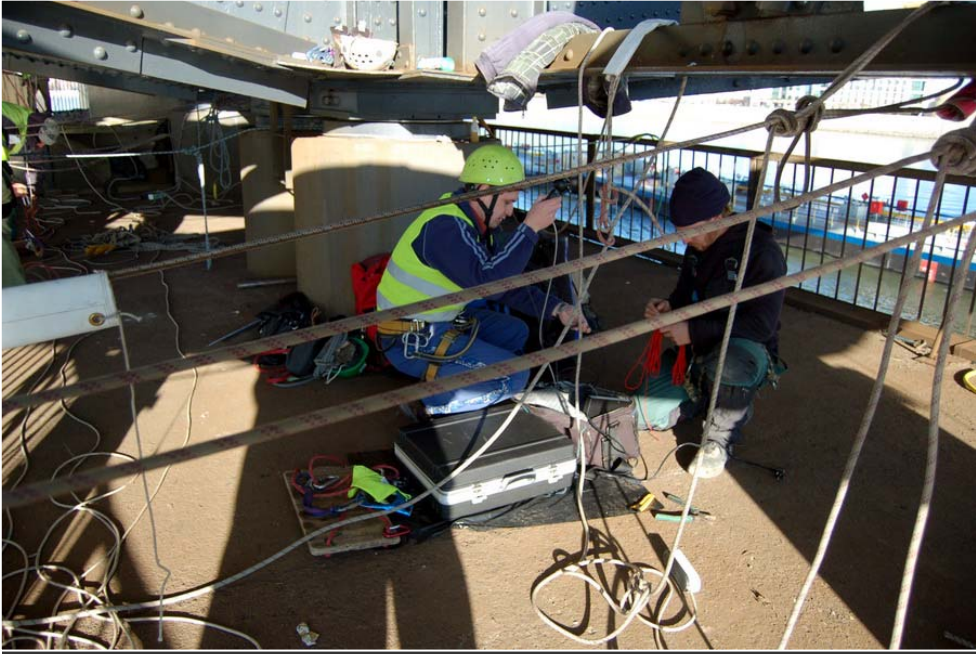
A geofizikai módszerek értelmezésének segítéséhez:

- videoendoszkópia
- kis átmérőjű minták

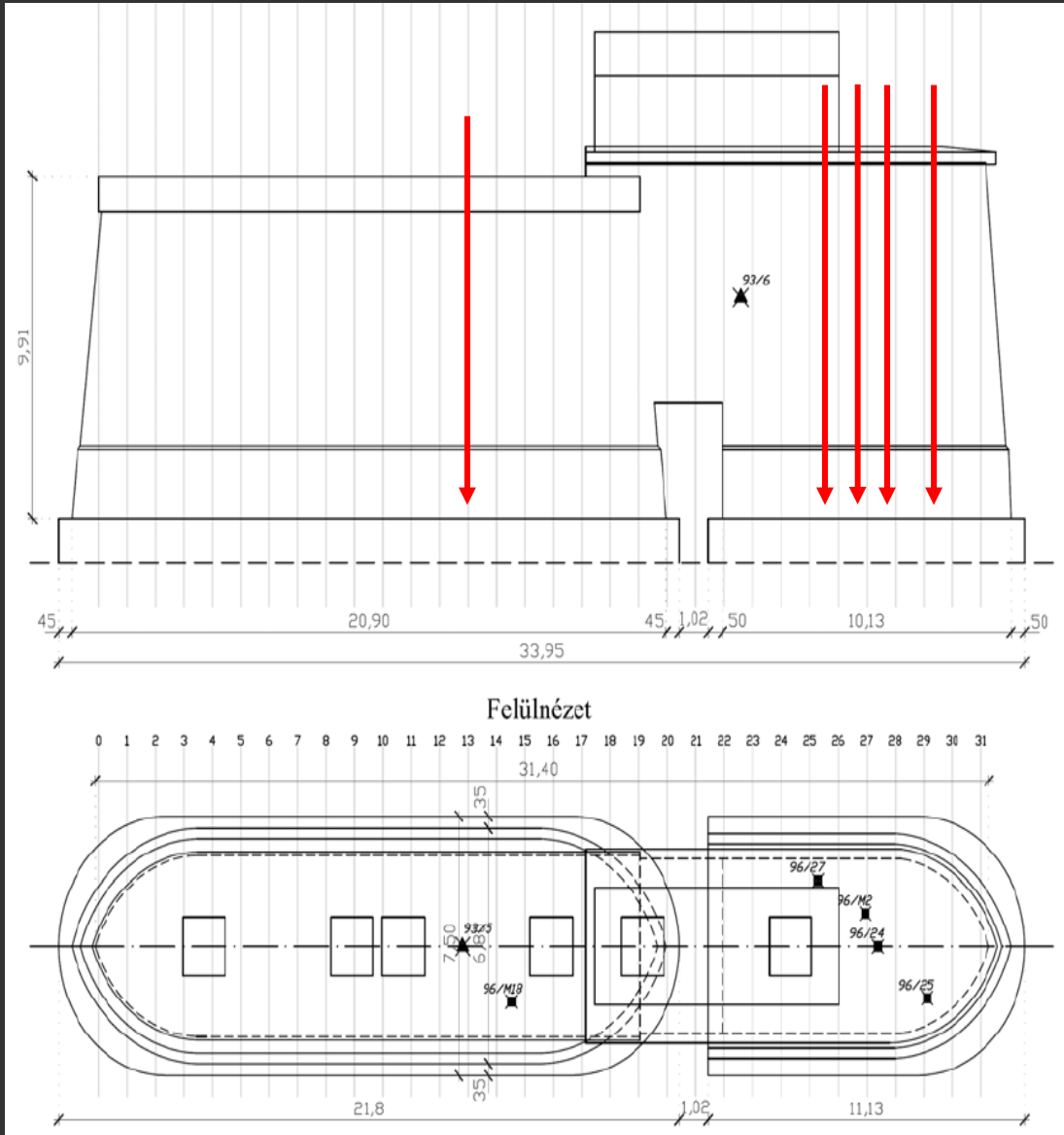

A vizsgálatban közreműködött: ELGI

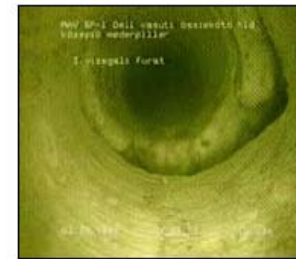
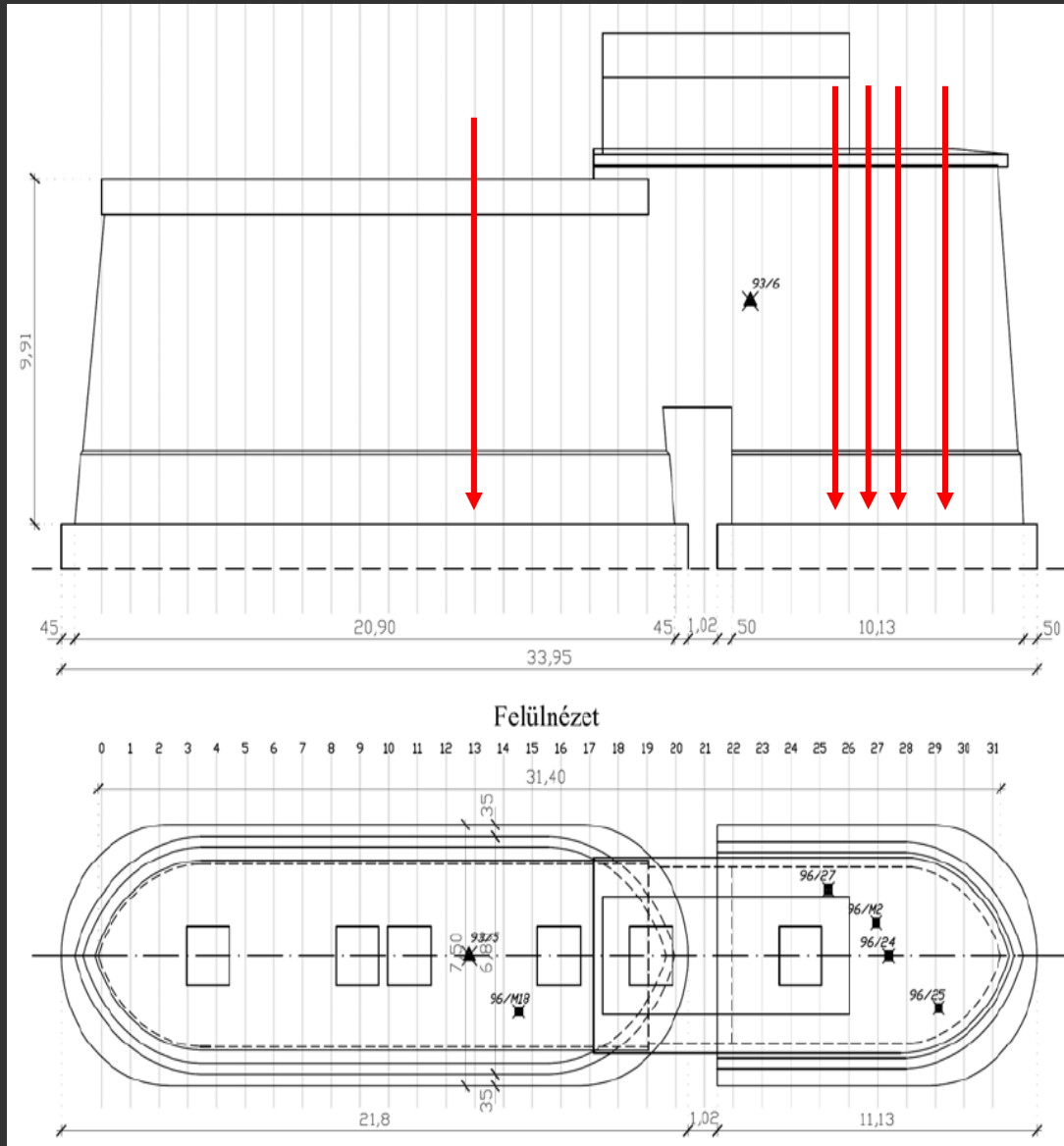

Mintavétel

Endoszkópia

20. - 10,52 m

21. - 10,77 m

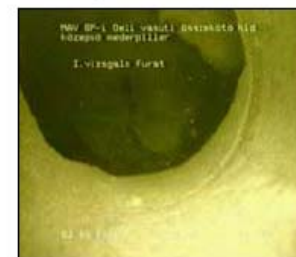

23. - 11,80 m

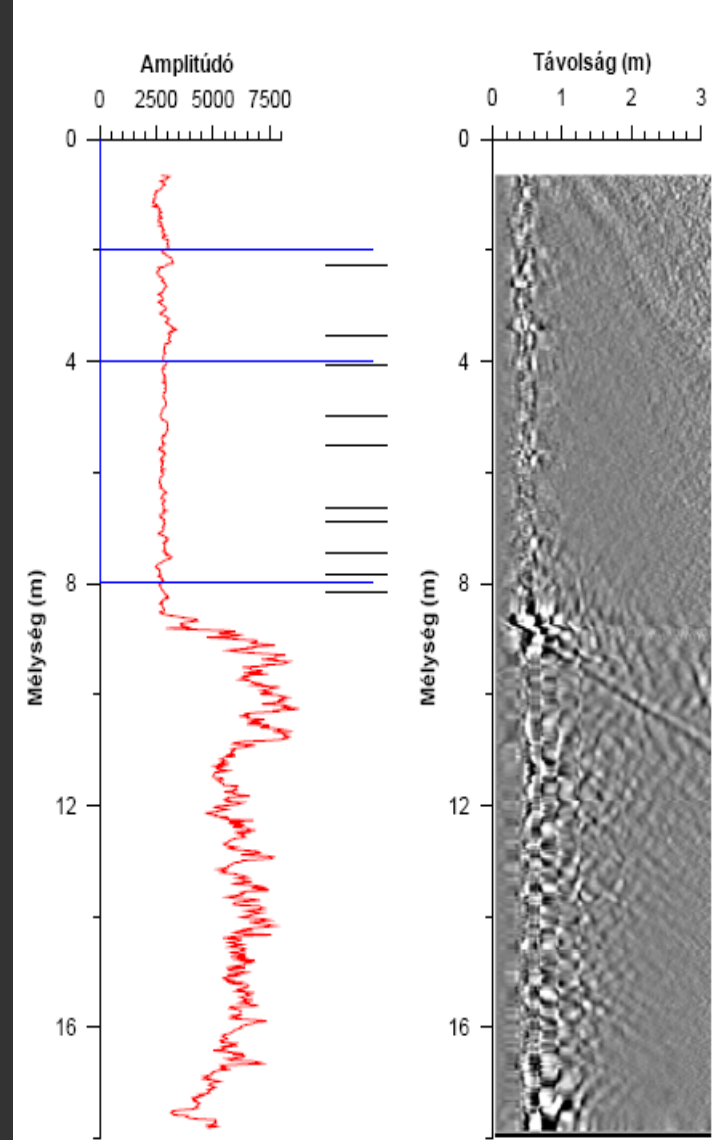
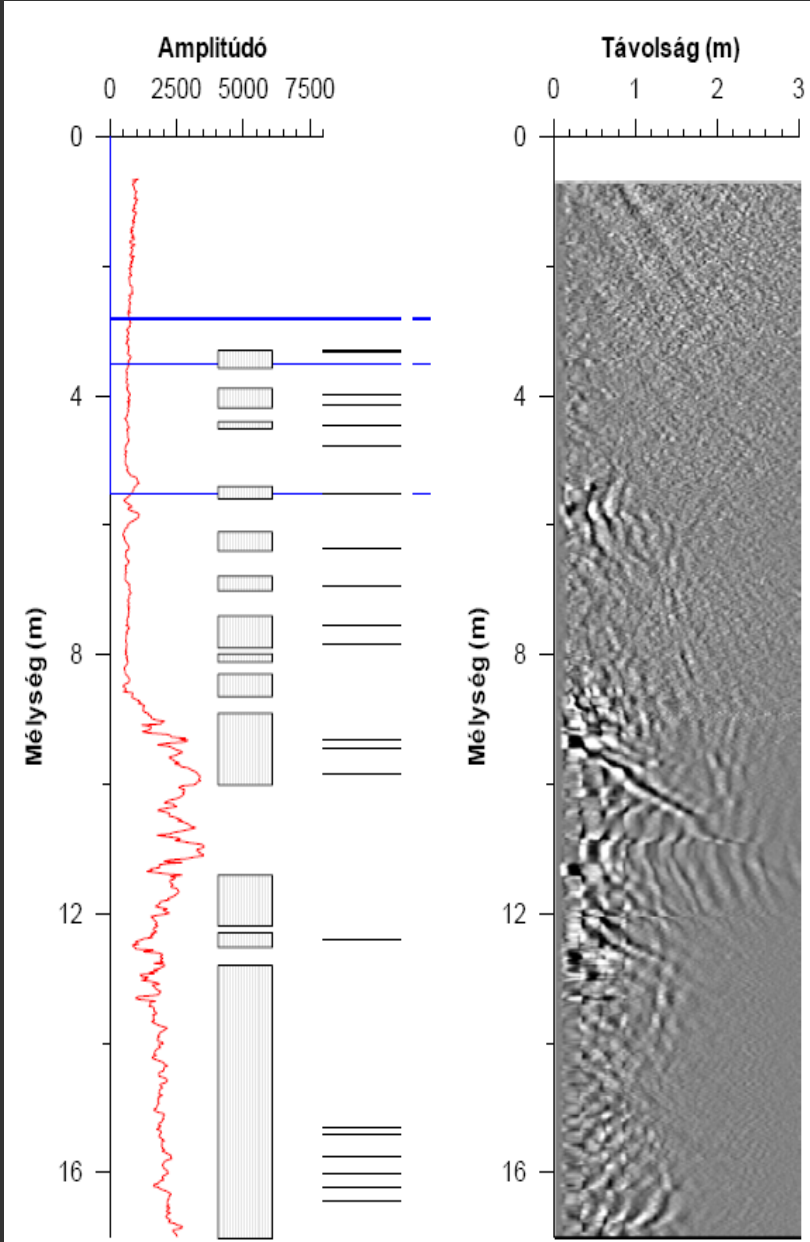
24. - 12,05 m

29. - 14,78 m

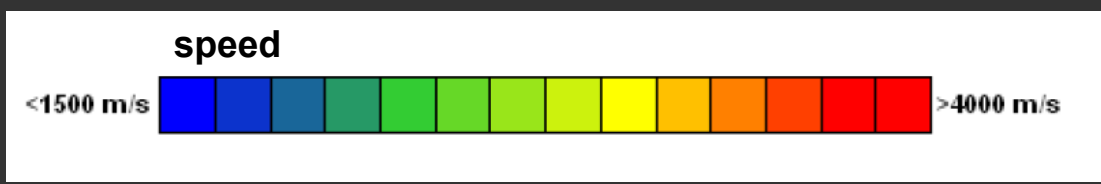
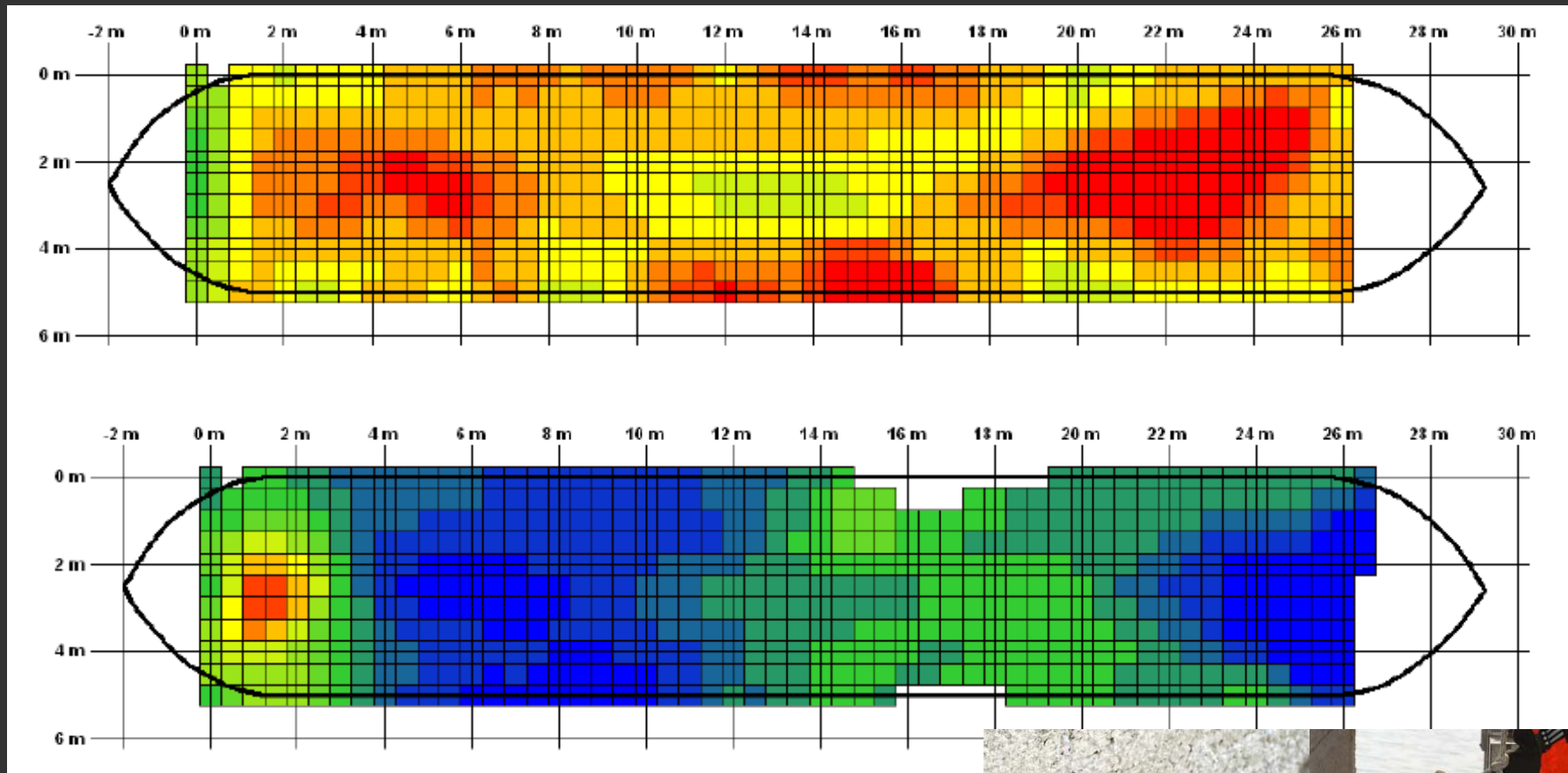

30. - 14,79 m

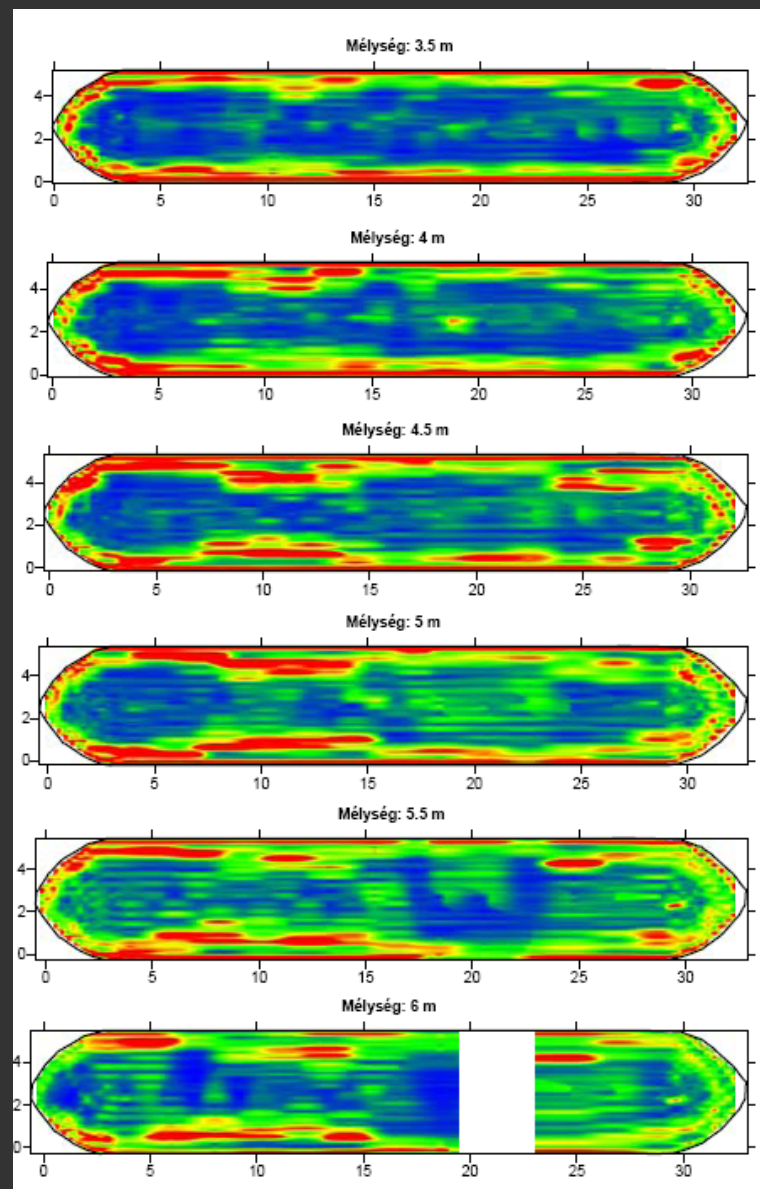
Lyukradar

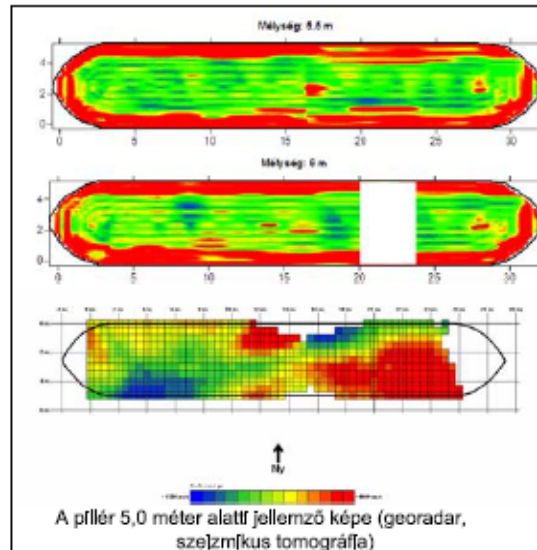
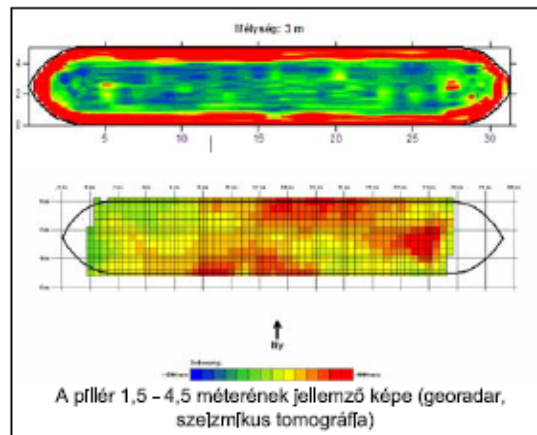
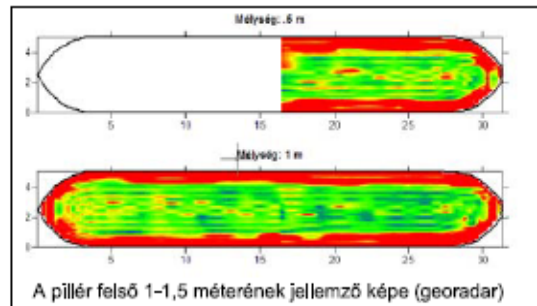
Szeizmikus tomográfia

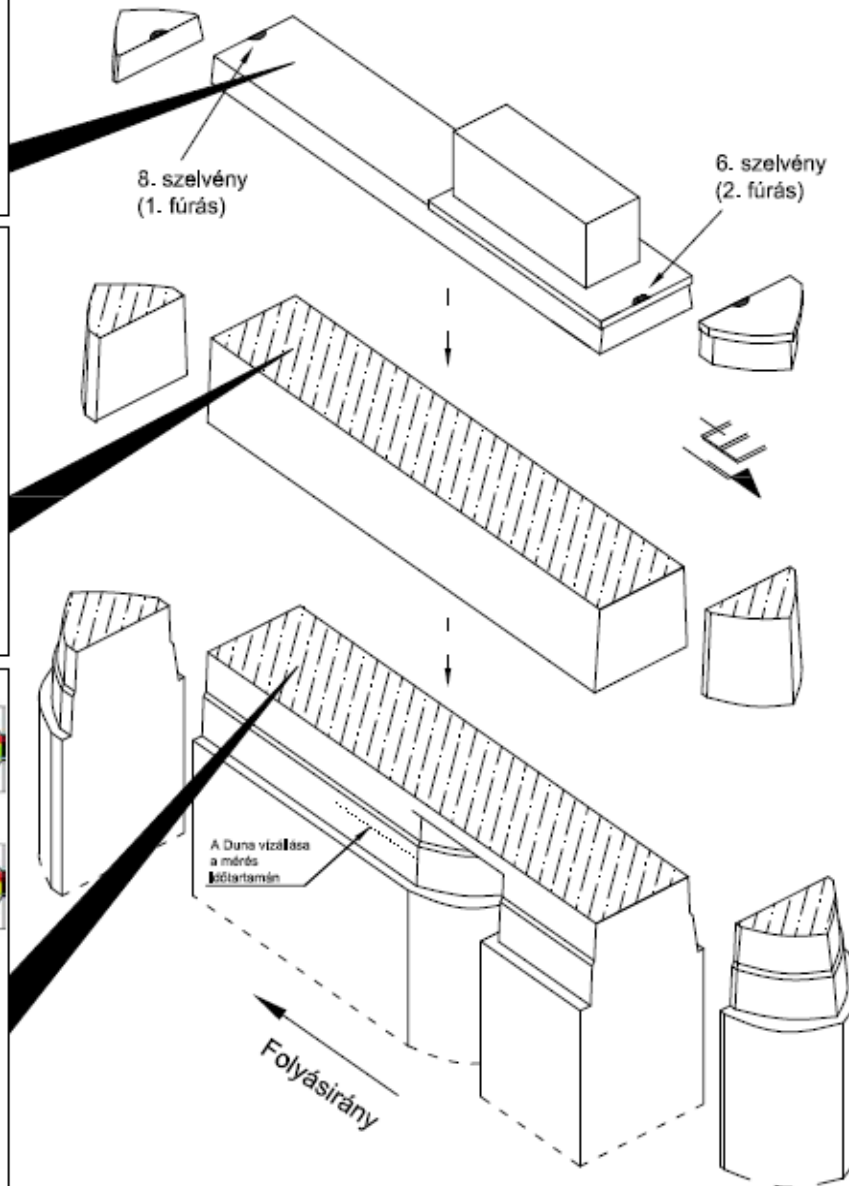
Georadar

Eredmények összehasonlítása

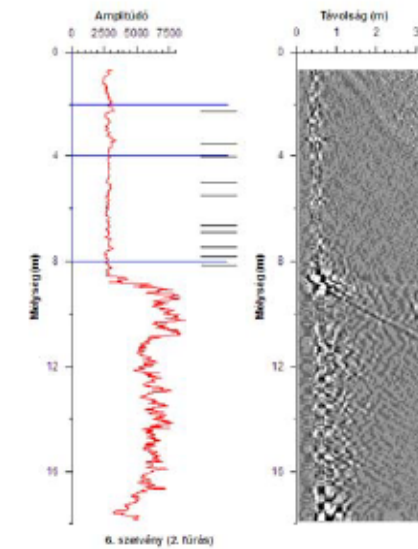

A Déli Vasúti Összekötő Híd VI.számú pillérének szerkezete a geofizikai vizsgálatok alapján

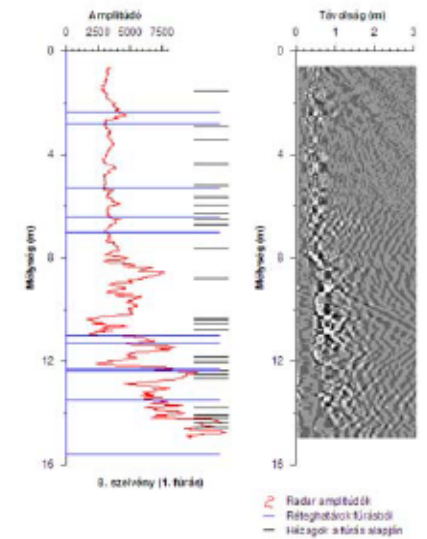

2.2 melléklet

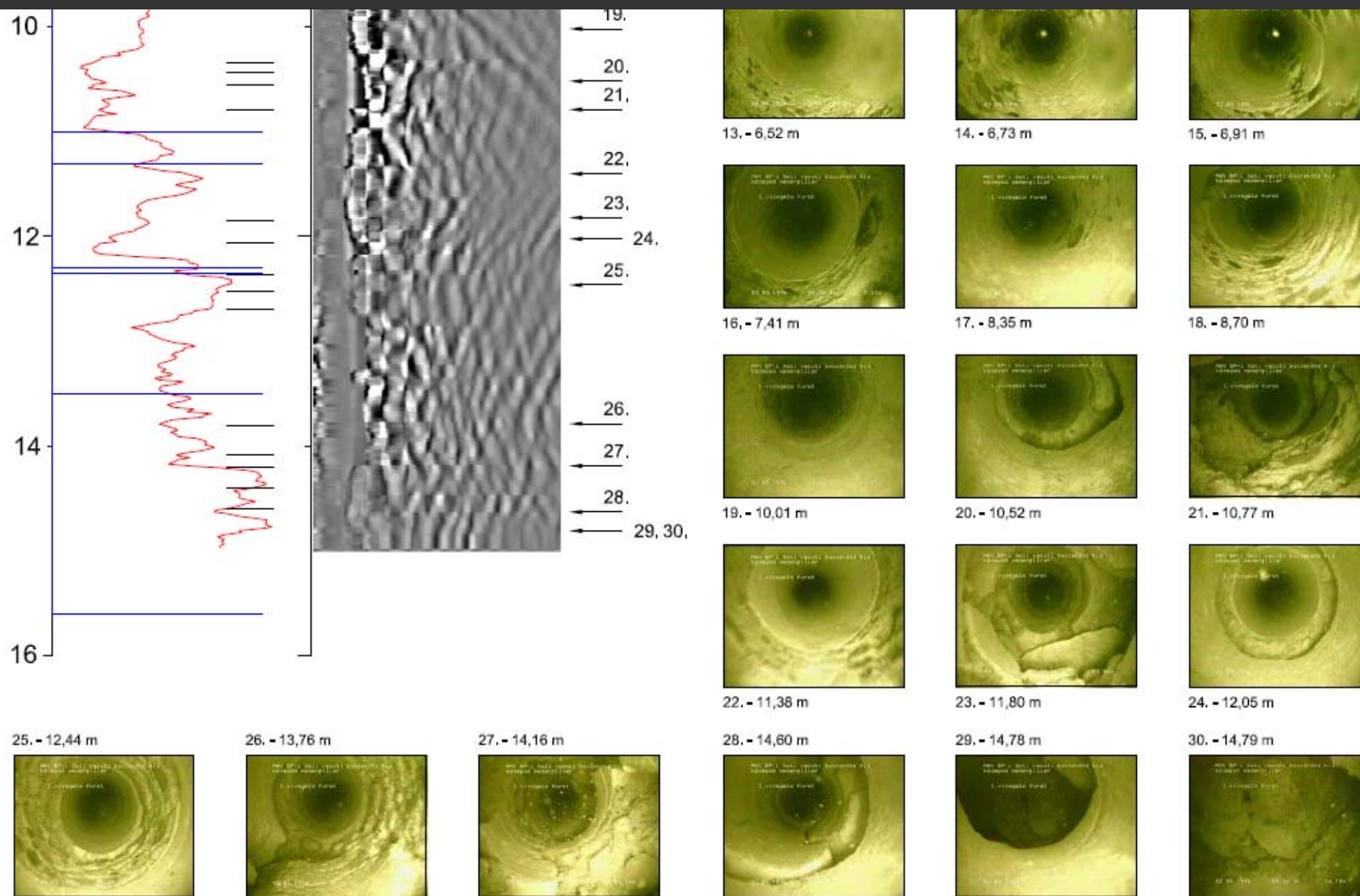
A lyukradaros vizsgálat eredményei
6. szelvény (2. fúrás)

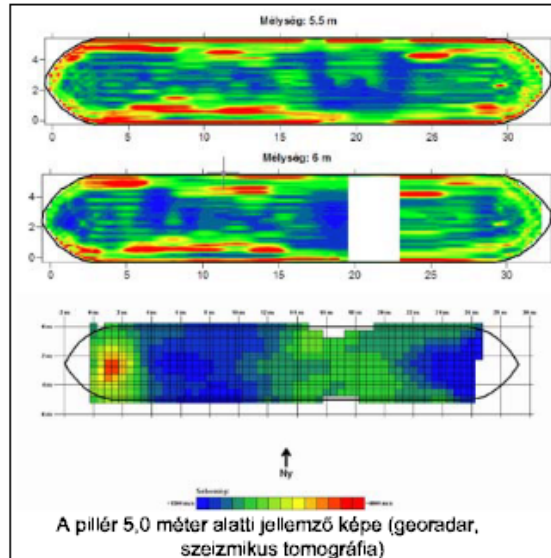
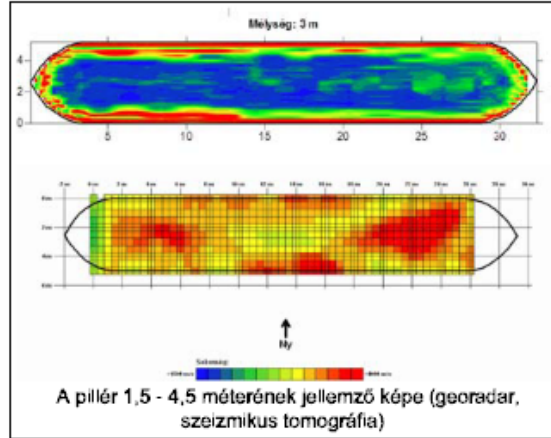
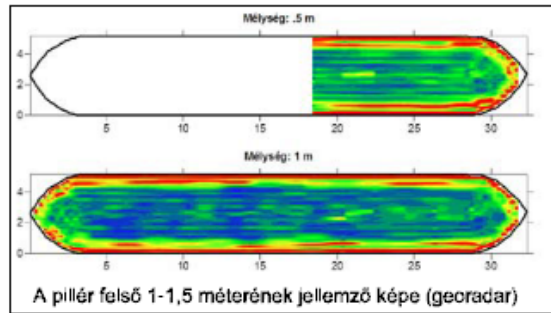
8. szelvény (1. fúrás)

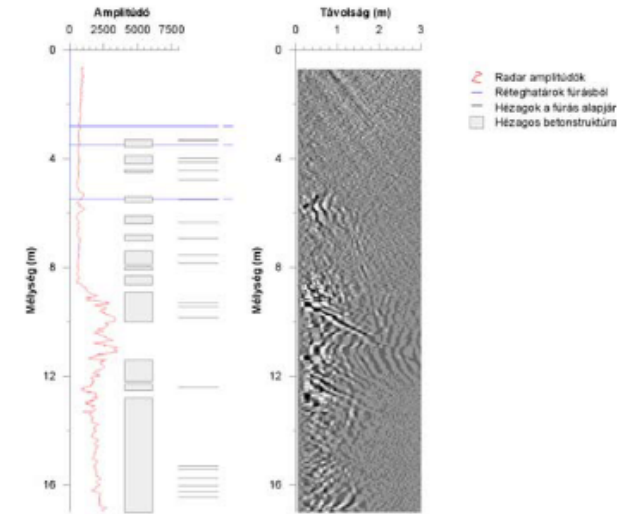
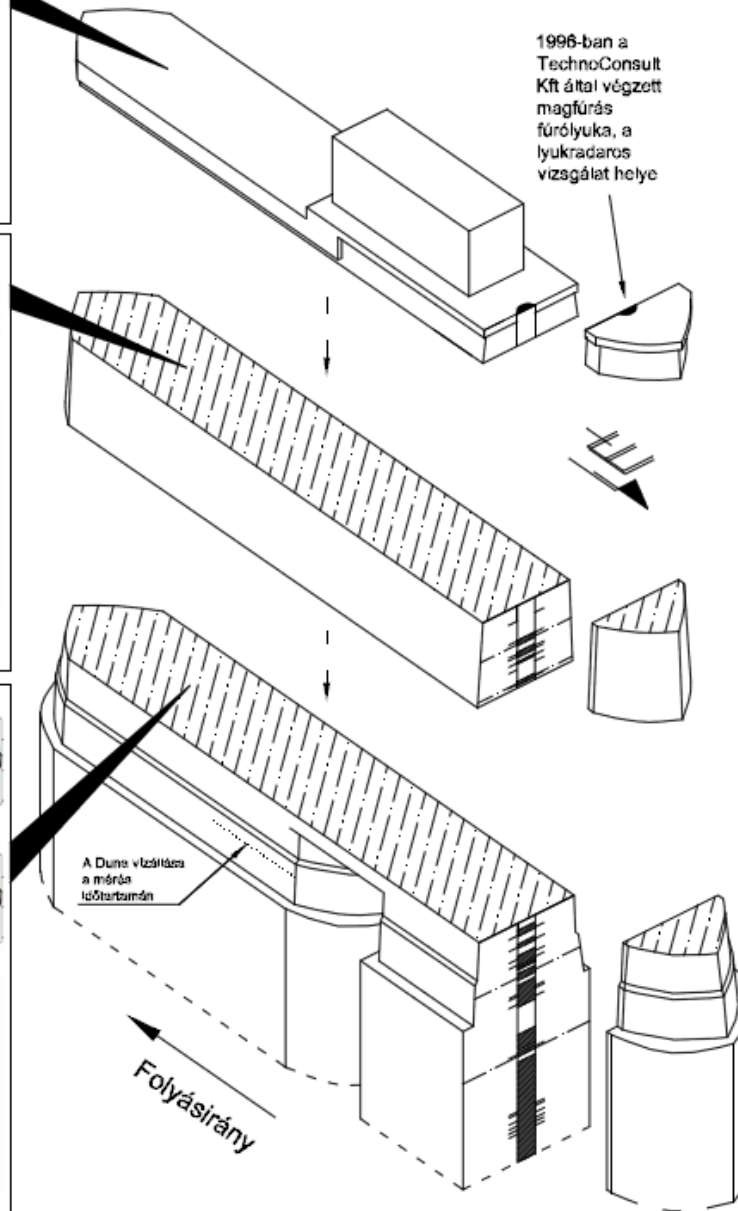
Eredmények összehasonlítása

Szerkezetek vizsgálata - Esettanulmányok

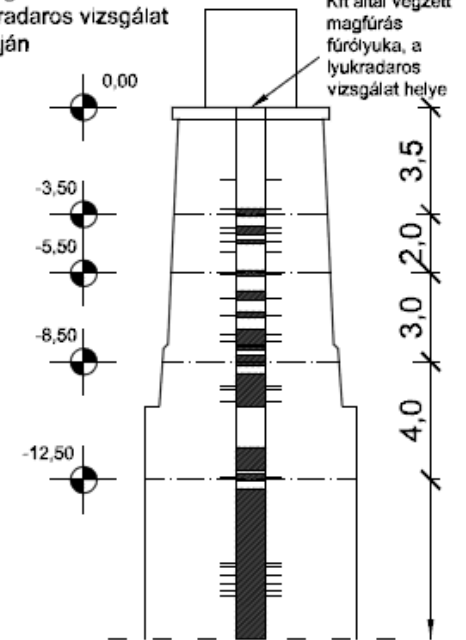

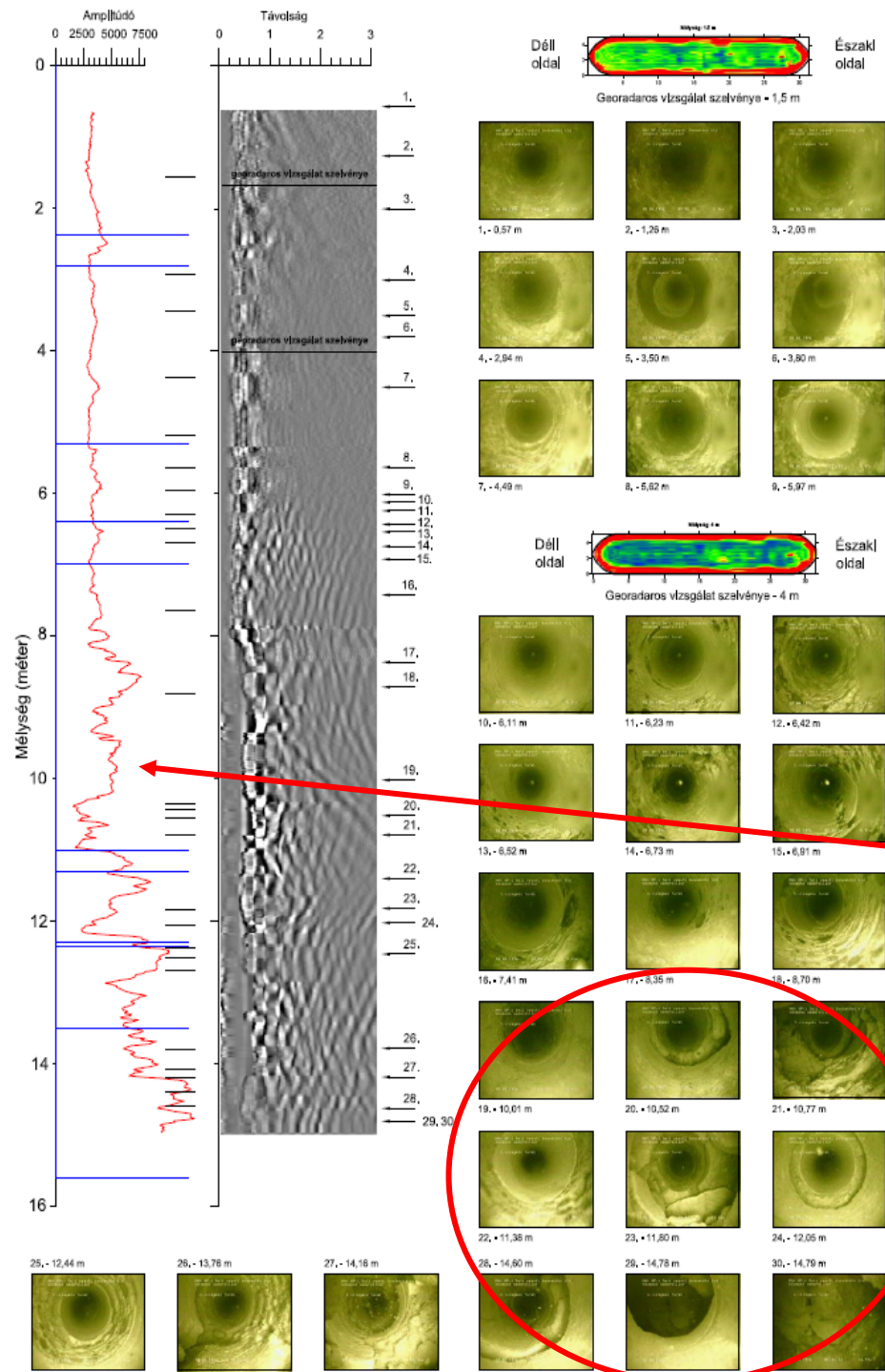
A Déli Vasúti Összekötő Híd V.számú pillérének szerkezete a geofizikai vizsgálatok alapján

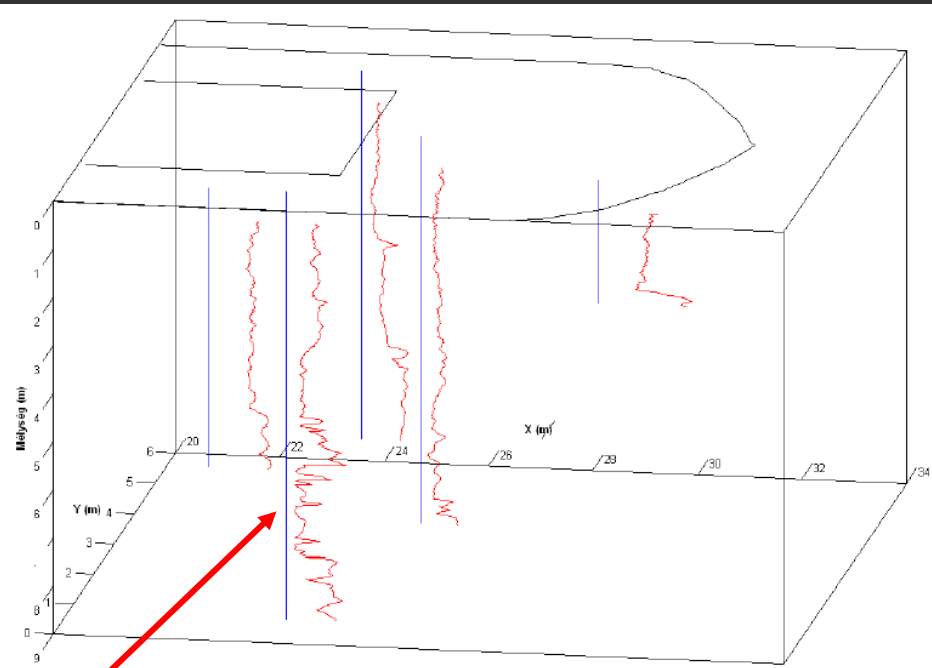
A lyukradaros vizsgálat eredményei:

Rétegváltók a lyukradaros vizsgálat alapján

Vizsgálat lyukradarral

**Erős reflexiók
/üreges tartományok/**

Javasolható volt az
injektálásos homogenizálás

Kutatási projektek – 2.

Történelmi épületek állapotvizsgálata

**Hungary-Croatia IPA Cross-border Co-operation Programme
2007-2013**

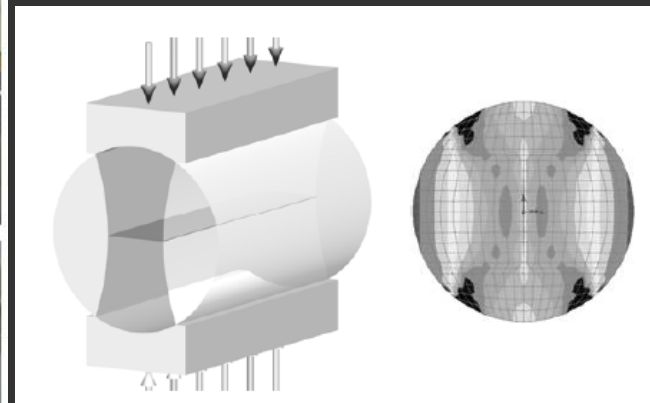
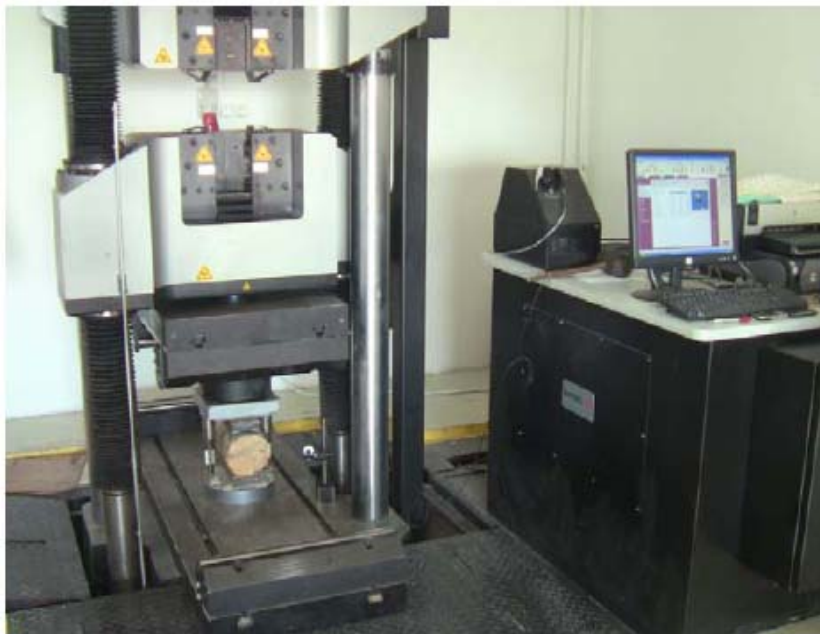
Historical Structures Project /2011-2012/ with GFOS Osijek (CRO)

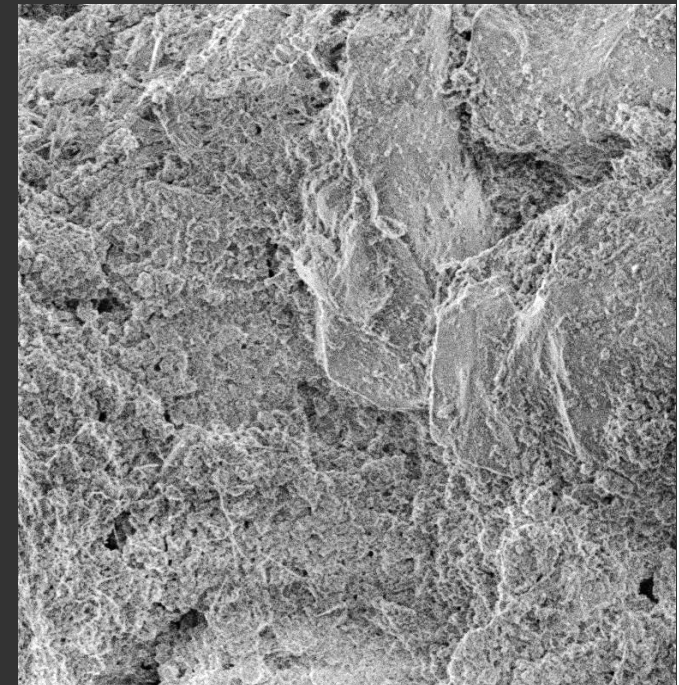
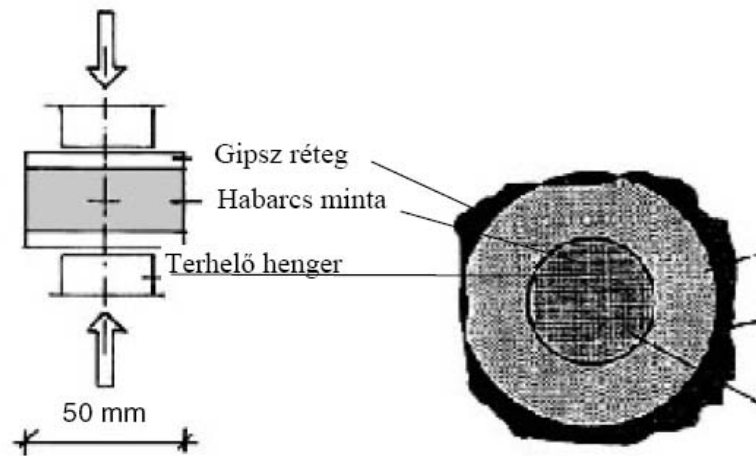
Development of investigation and analysis techniques for the assessment
and lifetime expectancy of historical structures

ESETTANULMÁNY – 19.sz. lakóépület átalakítása

Falazat anyagjellemzőinek meghatározása roncsolásos módszerekkel

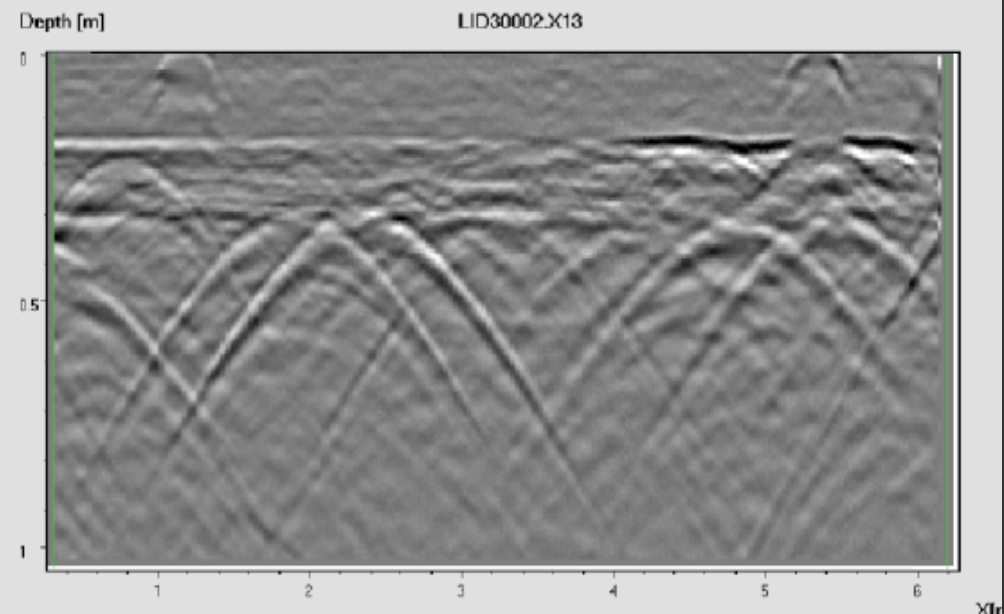
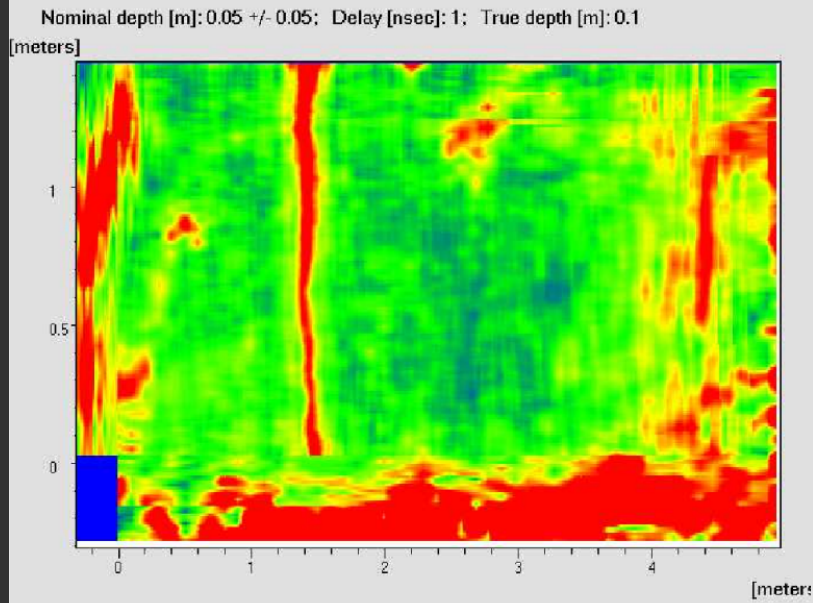

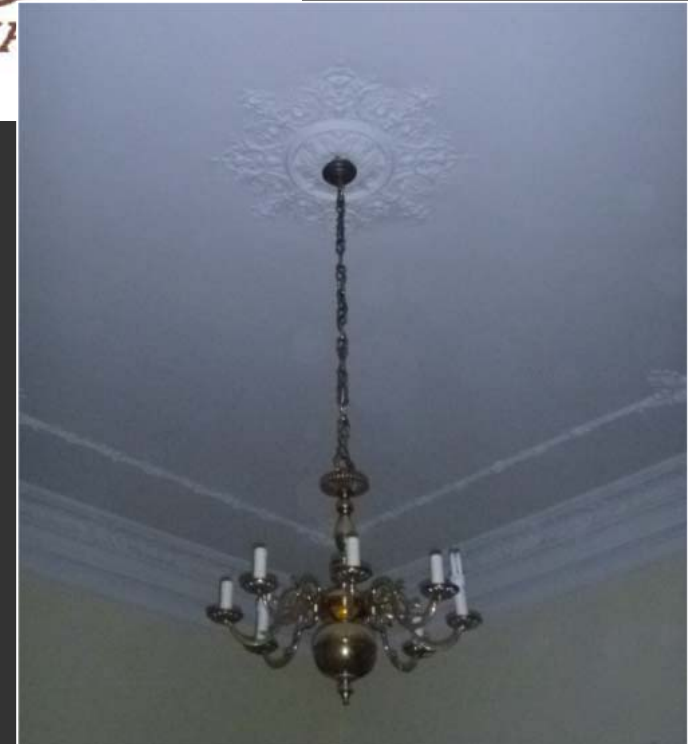
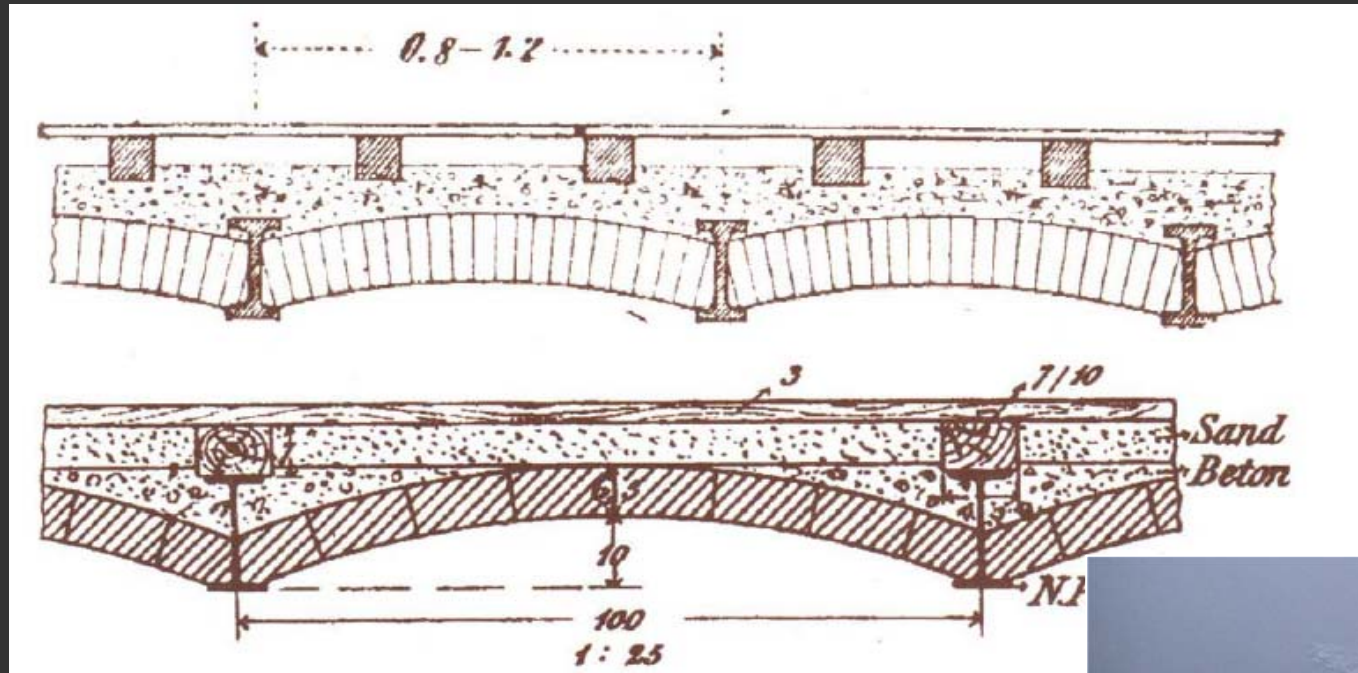
SEM HV: 5.0 kV	WD: 18.31 mm	VEGA3 TESCAN
View field: 212 μ m	Det: SE	50 μ m
SEM MAG: 979 x	Date(m/d/y): 12/09/13	Performance in nanospace

habarcs benzur 7
BT

Falazat vizsgálata roncsolásmentes módszerekkel

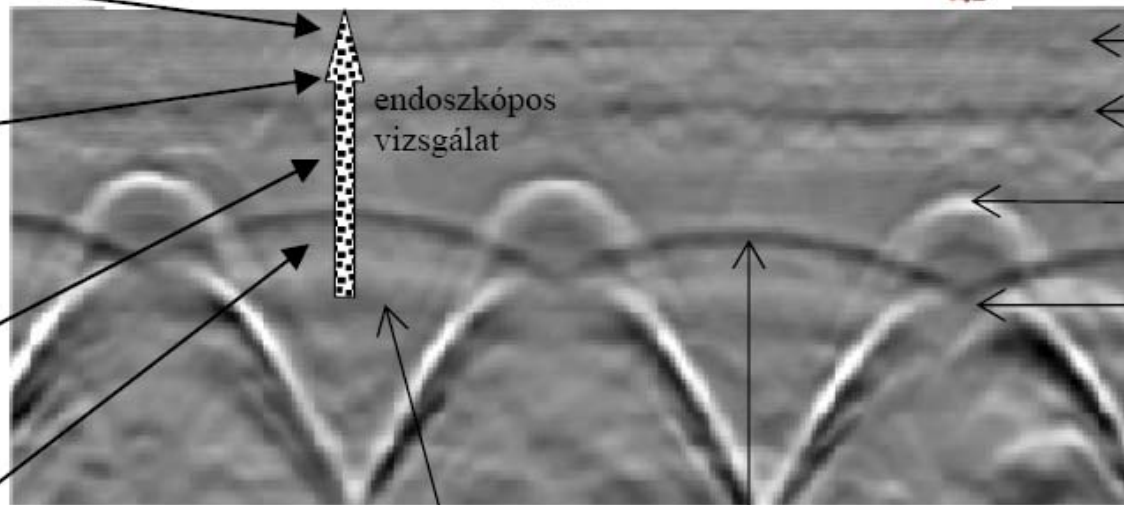
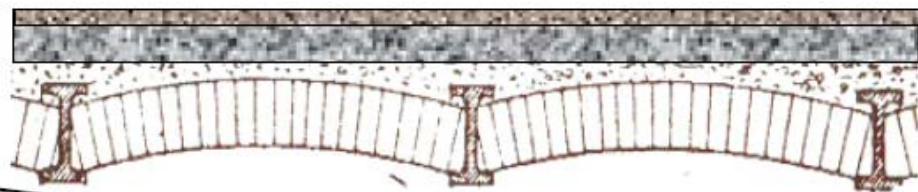
Födémek vizsgálata roncsolásmentes módszerekkel

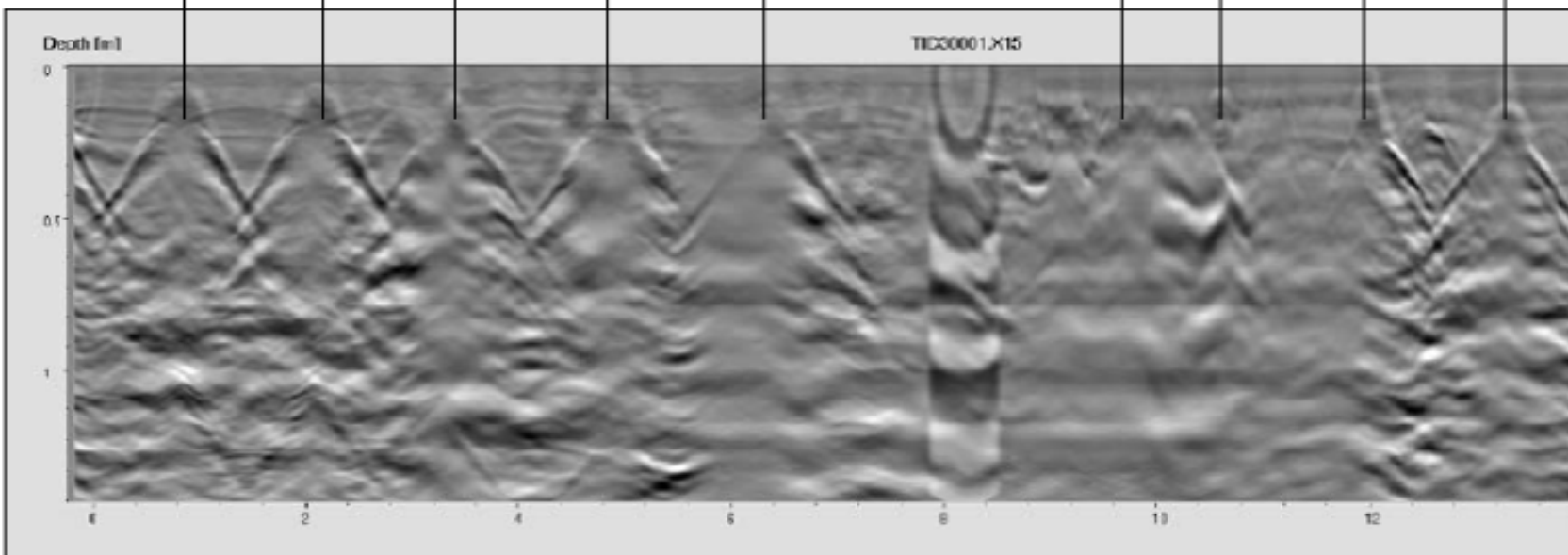
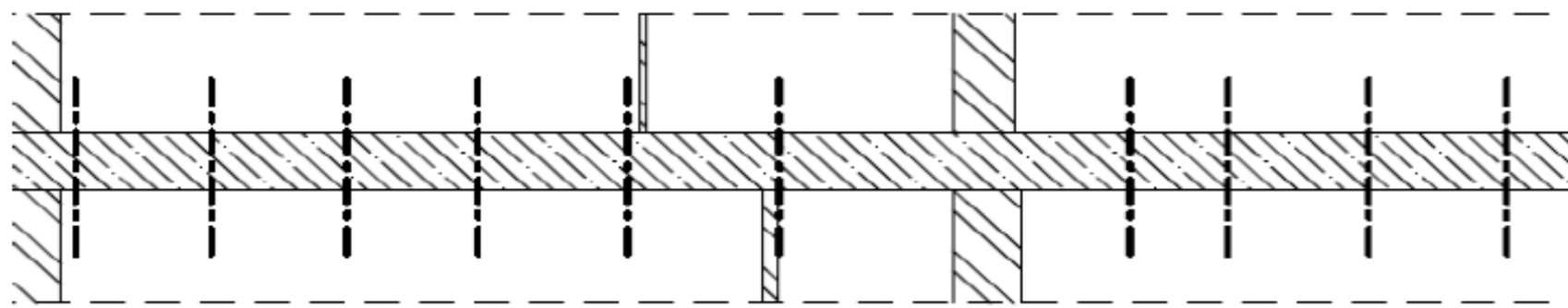
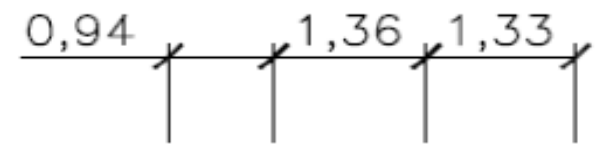
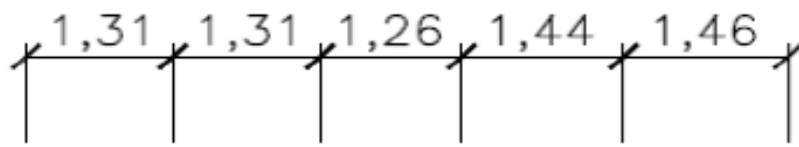
EF/F2 endoszkópos vizsgálat

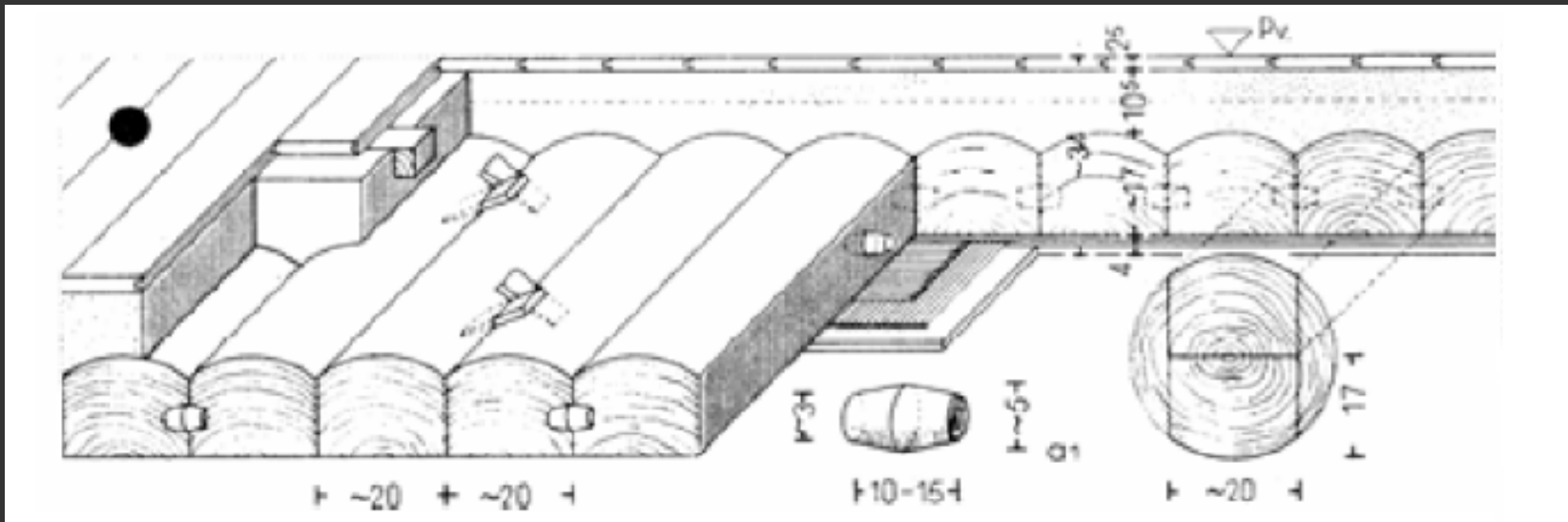

téglaoptozat alsó felülete

téglaoptozat felső felülete

00000059 L 11.2 F

00000059 L 11.2 F

00000059 L 11.2 F

00000059 L 11.2 F

00000059 L 11.2 F

00000059 L 11.2 F

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
POLLACK MIHÁLY MŰSZAKI ÉS INFORMATIKAI KAR

Köszönöm a figyelmet!

Szerkezetek Diagnosztikája és Analízise Kutatócsoport

www.structuraldiagnostics.eu

(fejlesztés alatt)